

**İLK VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN EVDE
BİLGİSAYAR KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE VELİ
GÖRÜŞLERİ**

**STUDENTS' AND PARENTS' VIEW ON COMPUTER
USAGE AT HOME IN PRIMARY AND SECONDARY
EDUCATION**

ŞAHİN GÖKÇEARSLAN

Hacettepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

2005

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından **BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Başkan

(Prof. Dr. Buket AKKOYUNLU)

Üye (Danışman)

(Yrd. Doç. Dr. S. Sadi SEFEROĞLU)

Üye

(Prof. Dr. Petek AŞKAR)

Üye

(Yrd. Doç. Dr. Nurettin Şimşek)

Üye

(Yrd. Doç. Dr. Yasemin USLUEL)

ONAY

Bu tez/...../..... tarihinde Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

...../...../.....

Prof. Dr. Ahmet R. ÖZDURAL
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ

Aileme
Sevgi ve destekleri için teŖekkürler

İLK VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN EVDE BİLGİSAYAR KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Şahin GÖKÇEARSLAN

ÖZ

Bu araştırma, öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet'i kullanımlarıyla ilgili olarak "bilgisayara sahip olma, bilgisayarın evdeki konumu, kullanım amacı ve süresi, yardım gerektiğinde başvurulacak kaynaklar vb gibi" durumları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla öğrencilerin ve öğrenci velilerinin, öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet kullanımına ilişkin görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'da bir ilköğretim okulunun 4-8 sınıfları ve bir lisenin 9-11 sınıflarında yer alan ve evinde bilgisayarı olan 149 öğrenci ve bu öğrencilerin velilerinden 109'u oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir öğrenci anketi ve bir veli anketi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin frekans ve yüzde değerleri kullanılarak elde edilen bulgular, tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçları şöyle özetlenebilir:

Öğrenci ve veliler, eve bilgisayar alınması konusunda "derslere yardımcı olması ve oyun oynama" gibi çok amaçlı kullanımları gerekçe olarak göstermişlerdir. Öğrencilerin bilgisayarı, "eğlence ve öğrenme amaçlı" kullanımları da bu gerekçelerle örtüşen bir bulgu olarak göze çarpmaktadır. Öğrenciler bilgisayara hakim olduklarını düşünmekte ve bir oturumda yaklaşık 2 saat bilgisayar kullanmaktadırlar. Öte yandan öğrencilerin İnternet'i kullanma oranları bilgisayar kullanma oranlarına göre düşüktür.

Öğrencilerin kullandıkları bilgisayar programlarıyla ilgili bulgular ise öğrencilerin oyun türü programlara yoğun ilgi gösterdiklerini ve eğitici programları ikinci plana attıklarını göstermektedir. Öğrenciler bilgisayar kullanırken öncelikle yakın aile üyeleri olmak üzere çeşitli kaynaklardan yardım almaktadırlar.

Velilerin çoğunluğu, çocuklarının bilgisayarda hangi programları kullandığını biliyorken, hangi İnternet hizmetini kullandıkları konusunda daha az bilgi sahibidirler.

Bulgulara göre öğrencilerin eğitim içerikli programları ve İnternet'i kullanma oranları eğlence amaçlı programları kullanımlarından daha düşük düzeydedir. Öğrencilerin bu konuda yönlendirilmelerinin ve ayrıca ailelerin de İnternet kullanımıyla ilgili olarak bilgilendirilmelerinin gerekli olduğu düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evde bilgisayar kullanımı, öğrencilerin bilgisayar kullanımı, veli görüşleri, bilgisayar kullanım sıklığı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. S. Sadi SEFEROĞLU, Hacettepe Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

PARENTS' AND STUDENTS' VIEW ON COMPUTER USAGE AT HOME IN PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION

Şahin GÖKÇEARSLAN

ABSTRACT

The purpose of this study was to explore current situation students' computer usage at home. To do this, students' and their parents' views, in regard to students' computer and Internet usage at home were investigated.

The study group consisted of 149 students, who own computers, from two schools, one elementary school and one high school, in Ankara, and 109 parents of those students. Students from elementary school were from grades 4th through 8th, and students from high school were from grades 9th through 11th.

Data collection was done through two survey questionnaires, one student questionnaire with 30 questions, and one parent questionnaire with 18 questions, developed by the researcher. The data analysis was done with Statistical Package for Social Sciences (SPSS). The data were presented by using frequencies and percentages in tables, and then explanations and interpretations were done.

The results can be summarized as follows:

According to the students the main reason for why computer was purchased for home use was "using it as a tool for courses and playing games". Other reasons are listed as accessing information, using Internet services, using Office programs, and using educational CDs. Parents also reported similar reasons for why a computer was bought for home use. Students stated that they know how to use computers very well, and use it for 2 hours in a session. On the other hand, students' use of Internet is low comparing to their computer usage.

Results about the kind of programs students use indicated that students mostly use computer games. In addition, when needed help in using computers students get it from various sources, mainly from family members.

While most of the parents know which programs their kids are using in computers, they do not know much about the services they use on the Internet.

According to the results, students use of educational programs and Internet services are low comparing to entertainment type programs. Therefore, it is important that students need to be provided with help and directed on what type of computer programs they could use, so that computers are used more effeciently at home. Parents also should be provided with necessary information and directions in terms different aspect of use of computers and the Internet.

Key Words: Home computer usage, student's computer usage, parent's view, computer usage frequency

Advisor: Assist. Prof. Dr. S. Sadi SEFEROĞLU, Hacettepe University, Computer Education and Instructional Technology Section.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma, 2004-2005 tarihleri arasında Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalının ön gördüğü yüksek lisans programı bitirme tezi olarak hazırlanmıştır.

Araştırmam süresince birçok değerli kişinin desteğini gördüm. Öncelikle araştırmam boyunca her zaman bitmek tükenmek bilmeyen sabrı ve hoşgörüsü ile bana destek olan ve yol gösteren değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Süleyman Sadi SEFEROĞLU'na en içten teşekkürlerimi bildiririm.

Araştırma süresince çeşitli aşamalarda eleştiri ve önerileriyle bana yol gösteren Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Buket AKKOYUNLU, Prof. Dr. Petek AŞKAR, Yrd. Doç. Dr. Yasemin Koçak USLUEL, Yrd. Doç. Dr. Mukaddes ERDEM ve Yrd. Doç. Dr. Nurettin Şimşek'e, araştırma verilerinin sağlanmasında bana yardımcı olan Ankara 75. Yıl Lisesi Müdürü Ramazan TOPTAŞ ve Ankara Mesa Koru Sitesi İlköğretim Okulu Müdürü Fevzi İLHAN'a, araştırma verilerinin çözümlenmesine yardımcı olan Öğr. Gör. Dr. Erdem KARABULUT'a, Prof. Dr. Petek AŞKAR ve Dr. Halil YURDUGÜL'e, araştırma konusunun ortaya çıkmasına yardımcı olan babam Av. Hüseyin GÖKÇEARSLAN'a, araştırmada ihtiyaç duyduğum her an bana yardımcı olan ablam Arş. Gör. Elif GÖKÇEARSLAN'a teşekkürler.

Her türlü destekleri için annem, babam ve kardeşlerime SONSUZ TEŞEKKÜRLER.

Şahin GÖKÇEARSLAN

Eylül 2005

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Evdeki Bilgisayar ve İnternet	3
1.3. Evdeki Bilgisayar ve Çocuklar	6
1.4. Türkiye’de Bilgisayar Sahipliği.....	7
1.5. Evde Bilgisayar Kullanımı.....	8
1.6. Araştırmanın Amacı ve Önemi:	10
1.7. Problem Cümlesi:	10
1.7.1. Alt Problemler:.....	10
1.8. Sayıtlar:	11
1.9. Sınırlılıklar:	11
1.10. Tanımlar:	12
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	13
2.1. Öğrencilerin Evde Bilgisayara ve İnternet’e Erişim Olanakları ve Bilgisayar ve İnternet’i Kullanım Sıklıkları:	13
2.2. Öğrencilerin Evde Bilgisayar ve İnternet’i Kullanım Biçimleri	16
2.3. Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanımı	19
2.4. Aile Özelliklerinin Bilgisayar Kullanımına Etkisi	22
2.5. Bilgisayar Kullanmada Çevrenin Etkisi	26
3. YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	28
3.2. Çalışma Grubu	28
3.2.1. Çalışma Grubunun Özellikleri.....	28
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.3.1. Öğrenci Anket Formu	33
3.3.2. Veli Anket Formu.....	33
3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanışı.....	33
3.5. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi.....	34
4. BULGULAR VE YORUM.....	35
4.1. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin varolan durumları nasıldır?	35
4.2. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?	46

4.3. İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır?.....	48
4.4. Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayarı ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?.....	58
4.5. Anne ve babanın eğitim durumuna göre evde öğrencinin bilgisayarı ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?	61
4.6. Ailenin ekonomik durumuna göre evde öğrencinin bilgisayarı ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?.....	63
4.7. Veliler evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır?	66
4.8. Velinin öğrencinin bilgisayar kullanımına yönelik düşünceleri nelerdir?	66
4.9. Veli, öğrencinin evde bilgisayar kullanımı hakkında ne kadar bilgi sahibidir?.....	69
5. SONUÇ ve ÖNERİLER	72
5.1. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar.....	72
5.2. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımlarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar.....	73
5.3. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet'i Kullanım Sıklığı ile İlgili Sonuçlar.....	74
5.4. Öğrenciler ve Ailelerinin Özellikleri ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Dağılımlar.....	74
5.5. Öğrencilerin Evde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Veli Bilgisi ve Görüşleri ile İlgili Sonuçlar.....	75
5.6. Öneriler	77
KAYNAKÇA:.....	78
ÖZGEÇMİŞ:	93

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1: Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı.....	29
Çizelge 3.2: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı	29
Çizelge 3.3: Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	29
Çizelge 3.4: Öğrencilerin Anne Mesleğine Göre Dağılımı	30
Çizelge 3.5: Öğrencilerin Baba Mesleğine Göre Dağılımı	30
Çizelge 3.6: Ailenin Ekonomik Durumuyla İlgili Verilerin Dağılımı	31
Çizelge 3.7: Annenin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	31
Çizelge 3.8: Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	32
Çizelge 4.1: Öğrencinin Bilgisayar Kullanma Süresiyle İlgili Verilerin Dağılımı	35
Çizelge 4.2: Evdeki Bilgisayarın Öğrenciye Ait Olup Olmamasıyla ilgili Dağılım	36
Çizelge 4.3: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı.....	37
Çizelge 4.4: Bilgisayarın Evdeki Konumu	40
Çizelge 4.5: Bilgisayar Kullanımına Yardımcı Olan Kişilerle İlgili Dağılım	41
Çizelge 4.6: Bilgisayar Kullanırken Yardım İçin Başvurulan Kaynakların Dağılımı	42
Çizelge 4.7: Öğrencilerin Bilgisayarı Kullanım Amacı.....	43
Çizelge 4.8: Velinin Bilgisayar Kullanımına Yönelik Getirdiği Kısıtlamalarla İlgili Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.....	44
Çizelge 4.9: Bilgisayar Başında Bir Seferde Kaç Saat Geçirildiği.....	44
Çizelge 4.10: Bilgisayarın Hangi Zaman Diliminde Kullanıldığı	45
Çizelge 4.11: Bilgisayar Kullanımının Çevredeki İnsanlar ile Görüşmeyi Kısıtlama Düzeyi	46
Çizelge 4.12: Öğrencinin Bilgisayara Ne Düzeyde Hakim Olduğu	47
Çizelge 4.13: Öğrencilerin Bilgisayarı Ne Düzeyde Eğlenceli Bulduğu	47
Çizelge 4.14: Öğrenciler Bilgisayar Öğrenmeyi Ne Kadar Gerekli Buluyor	48
Çizelge 4.15: Evde Bilgisayarın ve İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığı	49
Çizelge 4.16: Evde Kullanılan Bilgisayar Programları ve Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım	51
Çizelge 4.17: MS Ofis Programlarının Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım	52
Çizelge 4.18: İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım.....	53
Çizelge 4.19: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı	59
Çizelge 4.20: Öğrencinin Cinsiyetine Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı	60

Çizelge 4.21: Annenin Eğitim Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı	61
Çizelge 4.22: Annenin Eğitim Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı	62
Çizelge 4.23: Babanın Eğitim Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı	62
Çizelge 4.24: Babanın Eğitim Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı	63
Çizelge 4.25: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı.....	63
Çizelge 4.26: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı	64
Çizelge 4.27: Velinin Evde Bilgisayar ve İnternet'i Kullanım Sıklığı.....	66
Çizelge 4.28: Velilerin Çocuğunun Bilgisayar Alanında İş Sahibi Olmasına ve Bilgisayarı Çocuğunun Geleceği İçin Ne Kadar Önemli Bulduğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	67
Çizelge 4.29: Öğrencinin Bilgisayar Kullanımının Çevresindeki İnsanlar ile Görüşmesini Kısıtlama Düzeyi.....	68
Çizelge 4.30: Velinin Öğrencinin Bilgisayar Kullanımına Ne Kadar Hakim Olduğuna İlişkin Görüşü.....	68
Çizelge 4.31: Öğrencinin Bilgisayar Kullanım Sıklığı Konusundaki Veli Görüşü	69
Çizelge 4.32: Eve Bilgisayar Alınması Konusundaki Veli Gerekçelerinin Dağılımı	70
Çizelge 4.33: Velinin Öğrencinin Bilgisayarda Kullandığı Programları ve İnternet'i Bilme Durumu	71
Çizelge 4.34: Velinin Öğrencinin Sohbet Odalarında Kimlerle Konuştuğunu ve Hangi İnternet Sitelerini Gezdiğini Bilme Durumu	71

ŞEKİLLER DİZİNİ:

Şekil 1.1: Çocukların Bilgisayar Kullanım Haritası.....	4
Şekil 4.1: Öğrencinin Bilgisayar Kullanma Süresi.....	36
Şekil 4.2: Bilgisayar Başında Bir Seferde Kaç Saat Geçirildiği	45
Şekil 4.3: Evde Bilgisayarın ve İnternet Hizmetlerinin Kullanımı.....	49
Şekil 4.4. Evde Kullanılan Bilgisayar Programları ve Kullanım Sıklığı	54
Şekil 4.5. MS Ofis Programlarının Kullanım Sıklığı	56
Şekil 4.6. İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığı	57
Şekil 4.7: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığı.....	59
Şekil 4.8: Öğrencinin Cinsiyetine Göre İnternet'i Kullanım Sıklığı	60
Şekil 4.8: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığı	64
Şekil 4.9: Ailenin Ekonomik Durumuna İnternet'i Kullanım Sıklığı	65

EKLER DİZİNİ

EK1 - Evde Bilgisayar Kullanımıyla İlgili Öğrenci Anketi	
Evde Bilgisayar Kullanımıyla İlgili Veli Anketi	84
EK2 Alt Problemlere Göre Soru Maddelerini Gösteren Belirtke Tablosu	91

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DİE : Devlet İstatistik Enstitüsü

MS Ofis programları: Microsoft Word, Excel, PowerPoint, Access, Outlook

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bilim ve teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte 21. yüzyıl yeni bir çağın kapılarını açmıştır. Bilgi çağı adı verilen yeni çağda, bilgiye erişim olanakları çoğalmıştır. Bunun yanı sıra bilginin iletiminde farklı araçlar kullanılmaya başlanmıştır. Yüzlerce yıl, kitaplar insanlığın bilgi ve akıl gücünü koruyan ve yayan araçlar olmasına karşın, bugün onların yerini yeni elektronik gereçler almaktadır. Bilgisayar, video ve manyetik bant alanındaki gelişmeler, bu gereçlerin kitap vb. kaynakların kayıtları için kullanılması sonucunu doğurmuştur. Ayrıca bilgiye erişim için kütüphane kaynakları dışında veri tabanları da yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır (Tekeli, 1994).

Bilgi çağı toplum yapısında da değişikliklere yol açmıştır. Bilgi toplumu, bilginin temel güç olduğu bir toplumsal yaşam biçimidir. Başka bir ifadeyle bilgi toplumu, toplumsal yaşamın her aşamasını aydınlatan ve yönlendiren bir hayat ve düşünce biçimidir. Bilgi toplumunun oluşabilmesi temelde "bilgi insanı" ve "bilgi organizasyonları" nı, bu ise "öğrenen birey" ve "öğrenen organizasyonları" gerektirir. Bunun bir sonucu olarak bilgi toplumunun temel karakteristiği de "öğrenen toplum" olarak şekillenmektedir (Fındıkçı, 1998). Toplumdaki gelişme ve değişimler toplumun ihtiyacı olan insan profilini de değiştirmektedir. Örneğin, 21. yüzyıl insanı için yaşam boyu öğrenme öne çıkan kavramlardan birisi olmuştur (Aşkar, 1998). Bilgi çağının insan tipini belirlemek eğitim sisteminin yönlendirilmesi açısından önemlidir. Bu insan tipini yetiştirmede ise teknoloji kullanımı önemlidir (Akkoyunlu, 1998).

Bilgi çağında bilgi aktarımında gözlenen değişimler insanların bilgiye erişme hızı ve yolunu değiştirmiştir. İnternet ve web (World Wide Web) kavramlarının popüler olduğu günümüzde, web servisi ile erişilebilecek kaynak kapasitesi ve erişilebilirlik göz önüne alındığında, web servisinin hem eğitim hem de bilgi amaçlı olarak kullanılabileceği açıktır (Karahan ve İzci, 2001). Bilgi çağı, insanlığa evde oturup bilgiye, iletişime, ticarete, işe, eğitim hizmetlerine erişme olanağı sağlamıştır. Günümüz toplumunda insanların bilgiye ulaşım, bilgiyi işleme ve sunma durumunu

kolaylaştırmada yardımcı olan bilgisayar ve İnternet vazgeçilmez birer araç haline gelmiştir.

Taşcı ve Mutlu (1991) günümüzde çok çeşitli alanlarda kullanılmakta olan kişisel bilgisayarların varlığının 1945'lerde ancak bir hayal olduğunu belirtmektedirler. 1970'li yılların ortalarından itibaren kişisel kullanıma sunulan bilgisayarların gelişimi ile birlikte kullanım amaçlarında da farklılaşmalar oluşmuştur. İlk kişisel bilgisayarlar evlere (bilgisayar parçalarını bir araya getirme şeklinde) bir hobi olarak girmiştir. Daha sonra hazır kurulmuş bilgisayarlar evlere girmiş ve bunların kullanım amacı programlama yapmak olmuştur. Bu nedenle ilk bilgisayarların kullanımı kolay olmamıştır. Bugün evde kullanılan çok işlevli bilgisayarların kullanımı nispeten kolaylaşmıştır. Modem, dijital tarayıcı ve kamera gibi teknolojiler ev pazarına düzenli olarak eklenmekte ve devamlı olarak evdeki olası bilgisayar kullanımını değiştirmektedir (Arslantunalı ve Savaşır, 1992).

1970'li yıllarda Türkiye'deki kişisel bilgisayar sayısı iki haneli rakamlarla ifade edilirken özellikle 1990 yılı ve sonrası kişisel bilgisayar sayısında büyük artış gözlenmiştir (Taşcı ve Mutlu, 1991). Ülkemizde hanelerde bilgisayar sahiplik oranına bakıldığında bilgisayar kullanımının giderek arttığı gözlemlenmektedir (TÜBİTAK, 2001).

Günümüzde her yaştan, her meslekten insanın bilgisayara ilgisi bulunmakta ve bu ilgi giderek artmaktadır. Bilgisayar kullanımında gençler, özellikle de öğrenciler en ön sırada yer almaktadır. Öğrenciler okulda, İnternet kafede, evde, arkadaşının evinde vb. yerlerden bilgisayara ve İnternet kaynaklarına erişebilmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalara göre bu kullanım yerleri arasında evler kullanımın en yoğun gerçekleştiği yerlerin başında gelmektedir (Facer, 2003; DiE, 2004a). Okulda programlı ve kontrollü bir eğitim etkinliği şeklinde bilgisayarı kullanan öğrencilerin bilgisayarı en özgür kullanabildiği yer, kendi evidir. Öte yandan, okulda öğrencinin bilgisayar kullanımı takip edilebilmekteyken evde öğrenciler bilgisayar başında yalnız kalmaktadır.

Türkiye'de öğrencilerin bilgisayar kullanımı ile ilgili yapılmış çeşitli araştırmalar mevcuttur. Ancak bu araştırmalar okul ortamında bilgisayar kullanımına odaklanmıştır. Evde bilgisayar kullanımı ile ilgili araştırmalar ise oldukça sınırlıdır.

Evde bilgisayar kullanımı ile ilgili alandaki bilgi eksikliği bu araştırmanın yapılmasının nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

Bilgisayarlar evde, “ev ödevi yapma, eğitim CD’leri kullanma, e-öğrenme, oyun oynama, müzik dinleme, yazı yazma programlarını kullanma, programlama dillerini kullanma, e-posta kullanma, sohbet, tartışma listesi kullanma” gibi birçok kullanıma ortam yaratmaktadır (Facer ve diğerleri, 2003). Kimi öğrenciler bilgisayarı daha çok eğlence amaçlı kullanırken, kimi öğrenciler eğitim veya iletişim amaçlı olarak kullanılmaktadırlar. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar programları ve İnternet’i hangi sıklıkta ve amaçlarla kullandıklarıyla ilgili var olan durumlarını ortaya çıkarmak bu araştırmanın yapılmasındaki temel nedendir. Araştırma gerçekleştirilirken konuyla ilgili birincil bilgi kaynağı öğrencilerin görüşleridir. Ayrıca, öğrenci velilerinin görüşleri de öğrencilerden sonra bu konuda bilgi sağlayabilecek ikinci bilgi kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada konuyla ilgili genel bir bakış açısı oluşturmak için şu başlıklara yer verilmiştir: Evdeki bilgisayar ve İnternet, evdeki bilgisayar ve çocuklar, Türkiye’de bilgisayar sahipliği, evde bilgisayar kullanımını etkileyen değişimler.

1.2. Evdeki Bilgisayar ve İnternet

Bilgisayarların gelişimine bakıldığında, ev kullanımına yönelik bilgisayar üretiminin uzun bir zaman sürecine yayıldığı görülmektedir. “Büyük bilim aşaması” adı verilen zaman diliminde bilgisayarlar askeri ve uzay çalışmalarında ve ulusal projelerde kullanılmıştır (1945-1970). “Yönetim temelli bilgisayar kullanımı” adı verilen dönemde bilgisayarlar hükümet ve iş çevreleri tarafından kullanılmaya başlanmıştır (1955-1980). “Toplum temelli bilgisayarlaşma” adı verilen dönem, bilgisayarın toplumsal ihtiyaçların tatmini amacıyla yönelik olarak kullanıldığı dönemdir (1970-günümüz). “Birey temelli bilgisayarlaşma” adı verilen dönem ise bilgisayarların bireyin gündelik sorunlarının çözümü, sosyal güdü ve ihtiyaçlarının tatminine yönelik olarak geliştirildiği dönemdir (1990-günümüz) (Akt. Candan ve diğerleri, 2004).

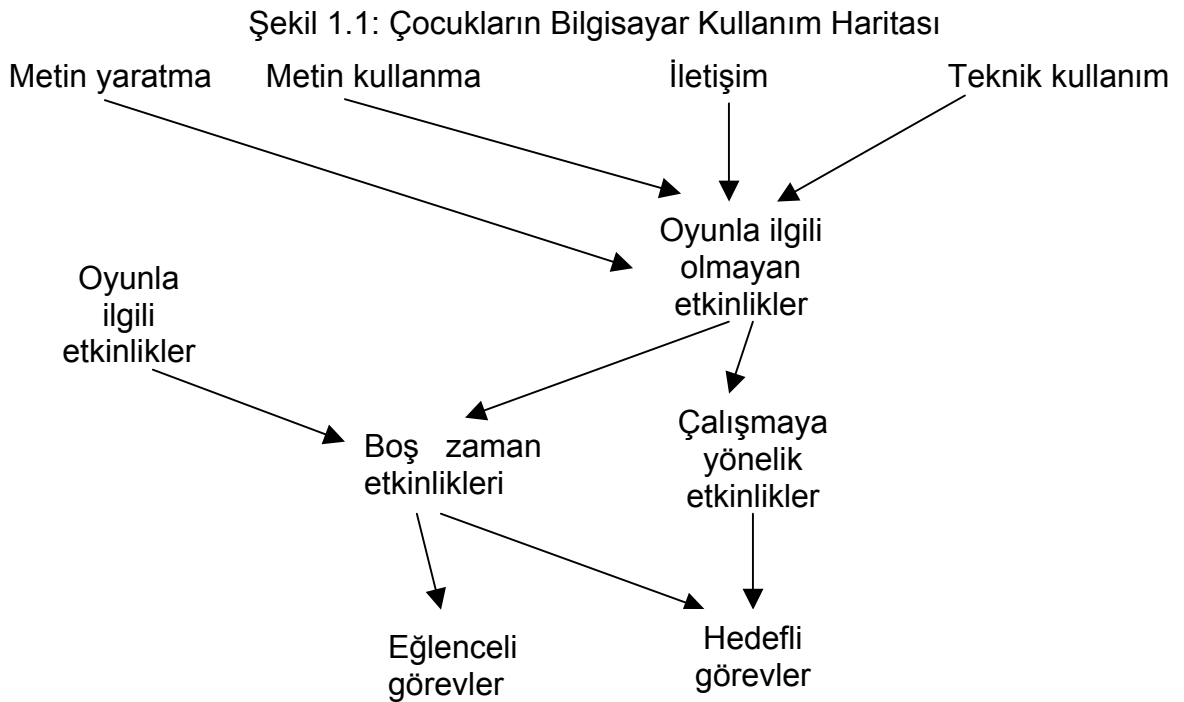
Günümüzde evde kullanılan bilgisayarlar tek bir teknoloji gibi görülmemelidir. Aksine bilgisayarlar birçok teknolojiyi birleştiren bir teknolojidir. Bilgisayar iletişim

makinesi, oyun ortamı, bilgi kaynağı ve bir bilgi üretim aracı gibi işlevlere sahiptir. Bilgisayar ev ödevi, oyun, yazışma, yayıncılık için kullanılabilir. Bununla beraber bilgisayar, kullanıcıyı geniş bilgi, insan, görüntü ve deneyim ağının merkezine oturtabilmektedir (Facer ve diğerleri, 2003).

Facer ve diğerlerine (2003) göre bilgisayarların evde oyun amaçlı kullanımı en yoğun kullanım biçimlerindedir. Gelişen grafik işleme kapasitesi ile beraber bilgisayarlar birer oyun makinesine dönüşebilmektedir. Ayrıca İnternet, etkileşimli olarak oyun oynamaya da ortam hazırlamaktadır ().

En sık kullanıma sahip bilgisayar program türü olan oyunları kullanan çocukların, bu durumdan nasıl etkilendiği ile ilgili yapılan bir araştırmada bazı bilgisayar oyunlarının bazı bilişsel becerileri artırdığı ifade edilmiştir. Bu beceriler çocuğun kelime ve sayıları anlaması, problem çözme, öğrenme ve hatırlaması için gereklidir. Bilgisayar oyunlarının ayrıca görsel zekâyı, simgesel becerileri, görsel dikkat becerilerini artırdığı belirtilmektedir (Greenfield ve diğerleri, 1994).

Downes (2002) çocukların bilgisayar kullanım biçiminin oyunla ilgili ve ilgili olmayan etkinlikler çerçevesindeki haritasını Şekil 1.1'deki biçimde oluşturmuştur.

Oyunla ilgili kullanımların yoğunluğuna rağmen ailelerin eve bilgisayar almalarında en büyük tetikleyicilerden biri bilgisayarın eğitim amaçlı kullanımınıdır. Kafai ve diğerleri'ne (1998) göre evde akademik amaçlı bilgisayar kullanımı ile ilgili araştırmalar 3 kategoride toplanabilir:

- Okul etkinliklerinden bağımsız olarak eğitim amaçlı yazılımları kullanma
- Ev ödevi ve ekstra etkinlikler yapma
- İnternet teknolojisinin eğitim amaçlı kullanımı

Kelime işlemci, elektronik hesaplama ve grafik, sunum ve veri tabanı programlarından oluşan ofis programları da evlerde kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra müzik, film, resim yapma gibi birçok kullanımı olan bilgisayarlar İnternet'in bilgiye erişim ve iletişim fırsatları ile çok işlevli kullanıma sahiptir.

İnternet kısaca bir küresel iletişim ağıdır. Bu küresel iletişim ağına binlerce, hatta milyonlarca küçük iletişim sistemleri bağlı bulunmaktadır. İletişim ağları sayesinde insanlar birbirleri arasında bilgi alış verişini rahatlıkla yapmaktadırlar. İnternet'in ev kullanımına geçişi de bilgisayarın geçişinde olduğu gibi zaman almıştır. 1960 sonrasında Amerika'da üniversiteler arası bir ađ oluşturma amacıyla yapılan çalışmalar, 1970'li yıllarda askeri çalışmalar ve 1980'li yıllarda askeri çalışmalar için ve araştırma firmaları tarafından kullanılan İnternet 1990'lı yıllarda yavaş yavaş kişisel kullanıma geçmiştir (Derebaşı, 1999). Türkiye'de ise İnternet'in geliş tarihi olan 12 Nisan 1993, İnternet'in doğum tarihi olarak kabul edilmektedir.

İnternet bilgi, iletişim, eğlence ve ticaret amacıyla kullanılabilir. İnternet yazılı, sesli, görüntülü vb. bütün bilgi kaynaklarının "tek bir çatı altında" toplanmasına olanak tanımiştır. İletişim açısından birçok olanağı barındıran İnternet günümüzde elektronik posta, sohbet odaları, tartişma grupları, anında mesaj iletim programlarının yanı sıra ses ve görüntü iletimini de gerçekleştirmektedir. İnternet'te oyun oynama da İnternet'in eğlence ile ilgili kullanımlarındandır (Yakın, 2001).

1.3. Evdeki Bilgisayar ve Çocuklar

İngiltere’de okula kayıtlı çocuğu bulunan 2000 ailenin katıldığı, çocukların bilgisayar kullanımı üzerine yapılan araştırmada, ailelerin %25’i evdeki bilgisayarın çocukların kullanımı için alındığını belirtirken, %59’u tüm ailenin kullanımı için alındığını ifade etmiştir (Taylor Nelson Sofres, 2002).

Sutherland ve diğerleri (2000) tarafından yapılan araştırmada ise bilgisayarın eve girmesine yol açan faktörler;

- Çocukların okuldaki öğrenmesine yardımcı olmak
- Okuldaki yeni teknolojiye evde de ulaşmak
- Geleceğin yetişkin insan profili gereklerine uymak
- Diğer aileler ile eşit olmak
- Çocukları evde tutmak
- Oyun oynamak

şeklinde belirtilmiştir.

Sutherland ve diğerleri’ne (2000) göre öğrenciler, bilgisayar ve “evde öğrenme” kapsamında düşünüldüğünde bilgisayarlar; öğrencinin başarısını artıran, ödev hazırlamalarına yardımcı olan, belli bir başarıdan sonra ödül amaçlı alınan, okulda kullanımları sınırlı olan yardımcı birer makinedir. Çocuklar, bilgisayar ve gelecek bağlamında baktığımızda bilgisayarlar; öğrencinin bilgiye ulaşmasını kolaylaştıran, teknolojiye ayak uydurması için gerekli, kariyer yapması için yardımcı olan, diğer ailelerde bulunması sebebiyle ile satın alınması zorunlu hale gelmiş makinelerdir. Ayrıca bilgisayarların çocukları evde tutmak amacıyla satın alındığı durumlar da vardır. Bunun yanı sıra ailenin iş konumu veya eğitimi dolayısı ile de evlere girebilmektedir. Öte yandan Sutherland ve diğerlerinin araştırmasına göre bilgisayarın en yoğun kullanımı arasında oyunlar yer almaktadır.

Haris’e (1999) göre öğrencilere evde bilgisayar alınmasında etkili olan faktörlerin başında %65’lik oran ile oyun oynama gelmektedir. Öğrencilerin eğitim, dinlenme, teknik olarak bilgisayarın çalışmasını öğrenme, iş amaçlı gibi kullanımlarının her biri için %10’un altında kullanım gözlemlenmektedir.

1.4. Türkiye’de Bilgisayar Sahipliği

TÜBİTAK’ın BTYKA-2000 (Bilgi Teknolojileri Yaygınlık ve Kullanım Anketi-2000) adını verdiği ve 6000 katılımcıyla yapılan çalışmasında Türkiye’de hanelerde bilgisayar sahiplik oranı %12.3 olarak belirlenmiştir. Hanelerdeki bilgisayar sahiplik oranınının 1997 yılında yapılan araştırmada %6.5 olduğu göz önüne alındığında, 3 yıl içerisinde bilgisayar sahiplik oranınının yaklaşık olarak iki kat arttığı gözlenmektedir (TÜBİTAK, 2001).

Aynı araştırmada evinde İnternet bağlantısı olanların oranı %7 olarak belirlenmiştir. Hanelerdeki bilgisayar sahipliği oranınının %12.3 olduğu göz önüne alındığında, hanelerdeki bilgisayarların %57’sinin İnternet’e bağlı olmadığı ortaya çıkmaktadır (TÜBİTAK, 2001).

Yine bu araştırmanın bulgularına göre evde bilgisayar sahipliği oranlarınının bölgeler arasında da önemli ölçülerde farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Evde bilgisayar sahipliği oranınının en yüksek olduğu bölge %16.8’lik oran ile Marmara Bölgesi’dir. Marmara’yı, Karadeniz ve İç Anadolu bölgeleri izlemektedir. Evlerde bilgisayar sahipliğinin en düşük olduğu bölge %1.2 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi’dir (TÜBİTAK, 2001).

Devlet İstatistik Enstitüsü’nün (DİE, 2004a) 2004 yılında hane halkının bilişim teknolojilerini kullanımı adlı araştırma sonuçlarına göre 16-74 yaş arası bireylerin bilgisayar kullanma oranı %16.8, İnternet’i kullanım oranı ise %13.3’tür.

Okullardaki bilgisayarlaşma oranına baktığımızda geçmişe göre bilgisayar sayısının giderek arttığı ancak Avrupa ülkelerine göre bu oranın çok düşük olduğu görölmektedir. MEB’in (2005) 2004-2005 öğretim yılı verilerine göre İlköğretimde 10.6 milyon, ortaöğretimde 3 milyon öğrencinin okuduğu Türkiye’de ortalama olarak her 65 öğrenciye yalnızca 1 bilgisayar düşmektedir. Öte yandan PISA 2003 araştırması sonuçlarına göre Türkiye’de okullardaki bilgisayar erişim olanağı OECD ülkelerinin erişim ortalamasından daha düşüktür (Aşkar ve Olkun, 2005).

1.5. Evde Bilgisayar Kullanımı

İlk ve Ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı ele alındığında; ev yaşamında, evdeki bilgisayarlarda ve aile yapısında meydana gelen değişmelerin farkında olunması gerektiği söylenebilir.

Çocuklar ve gençler için bilgiye erişme ve bilgi sunma mekânı haline gelmiş olan ev, eğitim ve işin yanı sıra eğlence ve vakit geçirmeye de ortam sağlamaktadır. Çocukların bilgisayar kullanırken yaşadıkları deneyimler olumlu veya olumsuz olabilecek yeni durumları gündeme getirmektedir. Öğrenmenin eğlenceli hale gelmesi, oyunların eğitici olması, İnternet'te sohbet'in bireyler arası iletişimi artırması ya da toplumdaki uzaklaşmaya neden olması yeni durumlardandır. Bu nedenlerle İnternet'in olumlu yanlarının yanında olumsuz yanlarının da çok iyi bilinmesi gerekmektedir. Nitekim araştırma sonuçları evde İnternet kullanımının dış ortamda da gözlenen çeşitli tehlikeleri içerdiğini göstermektedir (Livingstone, 2002).

Evdeki bilgisayarlarda meydana gelen değişimler incelendiğinde evde kullanılan bilgisayarların evrimlerinin başından beri birden çok işlevi yerine getirecek teknolojik yapıya sahip oldukları anlaşılır. Downes (1998) evdeki bilgisayarlarda meydana gelen değişimleri aşağıdaki gibi listelemiştir:

- İlk bilgisayarlar evlere (bilgisayar parçalarını bir araya getirme şeklinde) bir hobi olarak girmiştir. İkinci dalga bilgisayarlar, hazır kurulmuş olarak gelmiş fakat asıl kullanımları programlama yapmaktır. Bugünün bilgisayarları çok gelişmiş bir işletim sistemi, geniş yelpazede yazılım ile birlikte yazıcı, CD-ROM sürücü ve modem gibi donanımlarla gelmektedir. Bu durum çarpıcı bir biçimde evdeki olası kullanım ve kullanıcı sayısını artırmıştır.
- İlk bilgisayarların kullanımı zordu. Kullanıcının, komutları karmaşık bir söz dizimi yapısı altında açık olarak belirtme zorunluluğu vardı. Bugün evlerde kullanılan bilgisayarların kullanımı nispeten daha basittir. Kullanıcı ara yüzü kullanana daha rahat bir kullanım imkânı sağlayan menü ve simgelerden oluşmaktadır.

- Evde kullanılan bilgisayarlar çok işlevli olarak piyasaya sunulmaktadır. Sadece oyun için üretilen bilgisayarlar şu an çok fazla tercih edilmemektedir. Oyun makinelerini üreten Sega ve Nintendo şirketleri şimdi çok işlevli ve grafik kartı kapasitesi yüksek olan ev bilgisayarlarına yönelmişlerdir. Son bilgisayar oyunları yalnızca çok işlevli olan ev bilgisayarlarında oynanabilmektedir.
- Modem, dijital tarayıcı ve kamera gibi teknolojiler ev pazarına düzenli olarak eklenmekte ve devamlı olarak evdeki olası kullanım alanını değiştirmektedir.

Toplumun en küçük birimi olan ailenin yapısında da son zamanlarda bir takım değişimler gözlenmektedir. Bu değişimler insanların çevrelerindeki diğer insanlarla olan etkileşimlerini de etkilemektedir. Downes (1998), ailelerin toplumdaki güvenlik ile ilgili algılarındaki değişimin yaşam tarzlarını da değiştirdiğini ifade etmiştir. Bu değişimler ne olursa olsun, ailelerin çocukları üzerinde süregelen otoritesinin halen devam ettiği gözlenmektedir. Bugünün ailesinin doğasını anlamak, çocukların evdeki bilgisayar kullanımları konusundaki araştırmalarda sosyo-kültürel yapıyı tanımlamada bize yardımcı olacaktır. Bu aynı zamanda doğrudan çocukluktaki değişimleri ve bugünün çocuklarının özelliklerini tanımlamaya katkıda bulunmaktadır. Downes (1998)'a göre bu özelliklerden bazıları şöyledir:

- Çocuklar daha çok çocuk merkezli yaklaşımla yetişmektedirler.
- Çocuklar, programlı okul etkinliklerinin yanında ev dışı spor, kültürel ve dinlenme etkinliklerinde bulunmakta, aynı zamanda medya (TV, radyo, vb.) yayınlarını takip etme üzerine kontrolün var olduğu programsız ev içi yaşamı beraber takip etmektedir.
- Çocukların bir kısmı bilgisayarların ve diğer elektronik aletlerin bulunduğu evlerde doğmaktadır. Televizyon halen çocukların yaşamında baskın etkisi olan elektronik bir araçtır.

Bazı özellikler göstermektedir ki bugünün çocukları ev dışında daha az özgürdür. Ev içinde de artan oranda medya etkinliklerine yönelik (bilgisayar da dahil) kontrol altındadır.

1.6. Araştırmanın Amacı ve Önemi:

21. yüzyıl insan profilinde insanların kaynak kullanımı (zamanı, parayı, mekânı ve insan gücünü kullanabilme), kişiler arası ilişkiler (grup çalışması, iletişim kurma, bilgiyi paylaşma), bilgiyi işleme yeterliliği (bilgiyi işleme, değerlendirme, düzenleme ve başkaları ile paylaşma), teknoloji kullanımı (teknolojiden yararlanma ve işinde kullanma) konusunda yeterli olması durumu bulunmaktadır (SCANS, 1991).

Kişilerin değişen insan profiline ayak uydurması da eğitimle olacaktır. Öğrencilerin okuldaki bilgisayar deneyimleri takip edilebilmektedir. Bilgisayar kullanımı üzerine yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde okul çerçevesinde verilen bilgisayar eğitiminin kontrol edilebildiği fakat öğrencilerin zamanının büyük bölümünü geçirdiği evdeki bilgisayar kullanımının gözardı edildiği görülmektedir. Özellikle evde bilgisayar kullanımı konusunda sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmaktadır.

Bu araştırmada, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı konusunda öğrenci ve veli görüşleri alınarak öğrencilerin evdeki bilgisayar ve İnternet kullanımına ilişkin öğrencilerin var olan kullanım durumları (sahiplik durumu, evdeki konumu, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi) hakkında bilgi edinilerek alandaki bilgi açığının giderilmesi amaçlanmıştır.

1.7. Problem Cümlesi:

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin öğrenci ve veli görüşleri nelerdir?

1.7.1. Alt Problemler:

1. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin var olan durumları (sahiplik durumu, evdeki konumu, yardım gerektiğinde başvuru kaynakları vb gibi) nasıldır?

2. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?
3. İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadırlar?
4. Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Anne ve babanın eğitim durumuna göre evde öğrencinin bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Ailenin ekonomik durumuna göre evde öğrencinin bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Veliler evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır?
8. Velinin öğrencinin bilgisayar kullanımına yönelik düşünceleri nelerdir?
9. Veli, öğrencinin evde bilgisayar kullanımı hakkında ne kadar bilgi sahibidir?

1.8. Sayılılar:

- Öğrenciler ve veliler ankete doğru ve güvenilir bilgi vermektedirler.

1.9. Sınırlılıklar:

- Araştırma Ankara Mesa Koru Sitesi İlköğretim Okulu 4., 5., 6., 7., 8. sınıflar ve Ankara 75. Yıl Lisesi 9., 10., 11. sınıflardan birer şubede evinde bilgisayarı bulunduğunu ifade eden öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri ile sınırlı olduğundan tüm ilk ve ortaöğretim öğrencileri üzerine genelleme yapılamamaktadır.
- Araştırmanın veri kaynağı olan katılımcılar 9-19 yaş aralığındaki öğrenciler ve bu öğrencilerin velileriyle sınırlıdır.

1.10. Tanımlar:

Bilgisayar Kullanım Sıklığı: İnternet kullanımı hariç tutulacak biçimde bilgisayar programlarının kullanım periyodu

İnternet Kullanım Sıklığı: İnternet kullanım periyodu

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet'e erişim olanakları ve bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklıkları, kullanım biçimleri, cinsiyet, yaş ve veli özelliklerinin bilgisayar ve İnternet kullanımına etkisi ve bilgisayar kullanımında çevrenin etkisi ile ilgili alan yazına yer verilmiştir.

2.1. Öğrencilerin Evde Bilgisayara ve İnternet'e Erişim Olanakları ve Bilgisayar ve İnternet'i Kullanım Sıklıkları:

Shoffner'a göre öğrencilerin bilgisayar kullanımları önemli ölçüde onların okul dışındaki çevreleri ve deneyimlerinden etkilenmektedir. Shoffner'a paralel olarak Kirkman yaş ortalamaları 12 olan bir grup çocuk ile bilgisayar kullanımı üzerine yaptığı araştırmada, var olan bilgisayar deneyiminin %90'ının evde kazanıldığı sonucuna ulaşmıştır (Akt. Selwyn, 1998).

Öğrencilerin evde geçirdiği süre çoğu zaman okulda geçirdiği süreden fazladır. Harris'in (1999) yaptığı araştırmada, öğrencilerin bilgisayarı evde oldukça sık kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada İngiltere'de 9. sınıf öğrencilerinin %33'ünün evde bilgisayarı günde bir kere kullandığı ortaya çıkmıştır.

Amerikan Ulusal Okul Kurulu Vakfı'nın (National School Boards Foundation) (2002) yaptığı, çocukların İnternet kullanımı başlıklı ulusal çaplı ve 9-17 yaş aralığında çocukları bulunan 1735 ailenin katılımı ile yapılan araştırmaya göre çocukların %43'ü yalnızca evde İnternet'e erişmekteyken, %23'ü yalnızca okulda, diğerleri ise hem okulda hem evde İnternet'e erişmektedir. Aynı araştırmada, çocukların %61'inin İnternet kullandığı ifade edilmiş, İnternet kullanan çocukların %73'ünün günde en az 1 saat İnternet kullandığı belirtilmiştir.

Gençler bilgisayarı kendi evi, arkadaşının evi, kütüphane, bilim merkezleri ve İnternet kafeler gibi çok çeşitli yerlerde kullanmaktadırlar. Bununla birlikte araştırmalara göre düzenli bilgisayar kullanımı için temel yer kişinin kendi evidir. Örneğin InterActive'in araştırmasında, haftalık bilgisayar kullanımı incelenmiş ve çocukların sadece %4'ü İnternet kafelerde, yalnızca %10'u bilim merkezleri ve müzelerde ve %26'sı arkadaşının evinde bilgisayar kullanmaktadır. Çocukların

%78'i bilgisayarı haftada en az bir kere kendi evinde kullanmaktadır (Facer ve diğeri, 2003).

İngiltere'de 1998 yılında yapılan ScreenPlay adlı araştırma verilerine göre çocukların %83'ü bilgisayarı okul dışında kullanmaktadır. 2000 yılında yapılan Pathfinder araştırmasında ise ortaöğretim çocuklarının %88'inin, ilköğretim çocuklarının %83'ünün bilgisayarı okul dışında kullandıkları belirtilmektedir (Facer ve diğeri, 2003).

DİE'nin (Devlet İstatistik Enstitüsü) (2004a) 9571 hanede 24702 kişi ile görüşerek yaptığı "Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı" başlıklı araştırmasına göre 16-74 yaş arası bireylerin bulunduğu hanelerin %9.98'i kişisel bilgisayara sahiptir, %5.86'sı İnternet'e erişebilmektedir. Bireylerin %37.4'ü bilgisayarı evde kullanmaktadır. Evde İnternet kullanımı ise %32.3 düzeyindedir. Öğrencilerin evde bilgisayar başında okul ve diğeri ortamlardakinden daha fazla zaman geçirdiği düşünülürse, evdeki bilgisayar kullanımının en az okuldaki kullanım kadar önemli olduğu anlaşılır.

Alan yazın incelendiğinde evde bilgisayar ve İnternet'in kullanım sıklığını ölçen birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir.

Land (1999) yaptığı araştırmada çocukların bilgisayar kullanım sıklığının kişiden kişiye farklılaştığını ifade etmiştir. Bilgisayarı olan bazı çocuklar bilgisayar başında çok fazla zaman geçirirken, bazıları çok az zaman geçirmektedir. Çocukların %35'i yoğun olmayan bilgisayar kullanıcısı olarak haftada 2 saat veya daha az bilgisayar kullanmakta, %32'si ise yoğun bilgisayar kullanıcısı olarak 6 saat veya daha fazla bilgisayar kullanmaktadır. İnternet kullanımında ise çocukların %33'ü haftada 15 dakikadan az kullanarak yoğun olmayan İnternet kullanıcısı, %40'ı haftada 2 saatten fazla İnternet kullanarak yoğun İnternet kullanıcısı olarak gruplandırılmıştır.

Land (1999), cinsiyetin birincil demografik özellik olarak bilgisayar kullanımında etkili olduğunu, erkeklerin kızlardan daha fazla bilgisayar kullandığını ifade etmiştir. Bilgisayar kullanım sıklığındaki farklılığı bilgisayar deneyimlerindeki farklılık ile açıklayan Georgie (1999) öğrencilerin çoğunun bilgisayarla ilgili pozitif deneyime sahip olmasına rağmen, öğrencilerin %23'ü kaynakların yönetiminde ve

yazılımları çalıştırmada problem yaşamaktadır. Bu problem bilgisayar kullanımı ile ilişkili görülmüştür. Bilgisayar kullanımı ile ilgili zorlukla karşılaşan öğrenciler bilgisayar başında az zaman geçirdiklerini, İnternet'e girmede problem yaşayan öğrenciler de İnternet'te daha az vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir.

Land (1999) evde bilgisayara erişim olanağı ile kullanım sıklığı arasında pozitif ilişki olduğunu ifade etmiştir. Evde birden fazla bilgisayara sahip olan çocuklar bilgisayar başında daha fazla vakit geçirmektedir. Ayrıca kendi bilgisayarını kullanan çocuklar bilgisayar başında daha fazla vakit geçirmekte, evden bilgisayara erişen çocuklar dışarıdaki erişime göre yine daha fazla bilgisayarda ve İnternet'te vakit geçirmektedirler.

Evde bilgisayar kullanımını da etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Land (1999) bu faktörlerin bireysel, ailesel ve sosyal faktör olarak sınıflandırılabileceğini belirtmiştir. Bireysel faktör, öğrencinin demografik özellikleri, diğer medyaları kullanımı (ör: TV), bilgisayarla ilgili deneyimi, bilgisayar ve bilgisayar kullanımına yönelik algısını içermektedir. Ailesel faktör, öğrencinin bilgisayara erişimi, ailesel bilgisayar kullanımı ve ailenin bilgisayar kullanımına dönük algısı, evde ailenin bilgisayar kullanımına yönelik düzenleme ve cesaretlendirmelerini içermektedir. Sosyal faktör; kardeşlerin ve emsallerin bilgisayar kullanımı, bilgisayar hakkında konuşmaları ve sosyal etkinlik olarak bilgisayar kullanımını içermektedir.

Land (1999) Amerika'da öğrencilerin evde bilgisayar başında geçirdikleri süreyi incelediği araştırmasında bilgisayar kullanımını haftada 377 dakika, İnternet kullanımını ise 224 dakika olarak ifade etmiştir.

Uzunboylu'nun (2003) ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin ev ortamında bilgisayar kullanımı ile ilgili yaptığı araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %54.7'si her gün, %16.6'sı 2 günde bir, %12.2'si 3 veya 4 günde bir, %6.6'sı 5 veya 6 günde bir, %9.9'u haftada bir gün evinde bilgisayar kullanmaktadır.

Uzunboylu'nun (2003) ortaöğretim öğrencilerinin günlük bilgisayar kullanımlarını ele aldığı araştırmasının bulgularına göre öğrencilerin %8.8'i günde 1 saat bilgisayar kullanırken, %34.8'i 2 saat, %28.7'si 3 saat, %14.9'u 4 saat, %12.7'si 5 saat ve üzerinde bilgisayar kullanmaktadır.

Orhan ve Akkoyunlu'nun (2004) ilköğretim öğrencilerinin internet kullanımıyla ilgili yaptığı araştırmada çalışma grubunda bulunan öğrencilerin İnternet kullanım sıklıkları sırasıyla, "her gün" (%40.1), "iki üç günde bir" (%37.8), "ayda birkaç kez" (%17.0), "ihtiyaç olduğunda" (%5.1) şeklinde ifade edilmiştir.

Orhan ve Akkoyunlu'nun (2004) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin İnternet erişim olanaklarının en yüksek olduğu yerlerin sırasıyla "ev ve okul" (%23.2), "İnternet kafe" (%19.5) ve "Okul/İnternet kafe"ler (%16.5) olduğu belirtilmiştir.

Tuti'nin (2005) eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımı ile ilgili yaptığı araştırma bulgularına göre öğrencilerin %32.7'si evde, %15.1'i İnternet kafede, %10.3'ü evde ve İnternet kafede bilişim teknolojilerini kullanmaktadırlar.

Yapılan araştırmalar genel olarak tüm yaşlarda İnternet kullanımının giderek arttığını ortaya koymaktadır. USC Annenberg School'un (2004) Amerikalıların İnternet kullanımı üzerine yaptığı araştırma verilerine göre 2000 yılında haftalık İnternet kullanımı 9.4 saat iken, 2003 yılında bu oran 12.5 saate ulaşmıştır.

Bilgisayar ve İnternet'e evde erişen öğrencilerin evde hangi bilgisayar uygulamaları ve İnternet'i kullandıkları değişik araştırmalara konu olmuştur. Aşağıda bu araştırmalara değinilecektir.

2.2. Öğrencilerin Evde Bilgisayar ve İnternet'i Kullanım Biçimleri

Bilgisayarlar genellikle çok amaçlı olarak, çok çeşitli etkinliklerde kullanılmaktadır. Bu etkinlikler yazı yazmadan, tasarım, programlama, başkalarıyla iletişim, oyun oynama ve bilgi araştırmaya kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bundan dolayı öğrencilere evde bilgisayarı hangi etkinliklerde kullandıkları sorulduğunda çok çeşitli cevaplar alınmaktadır.

Öğrencilerin evde bilgisayarlarda hangi uygulamaları ne sıklıkla kullandığı araştırmacılar tarafından incelenen başka bir konudur. Bilgisayar oyunları evde en sık kullanılan program, e-posta ise İnternet'te en sık kullanılan İnternet hizmeti olarak göze çarpmaktadır.

Mohamedali ve diğerleri'nin (1987) yaptığı araştırmada ev bilgisayarlarının artan oranda kelime işlemci, veritabanı, elektronik hesap tablosu, programlama ve yeni

iletişim teknolojileri olan İnternet ve elektronik posta gibi oyun dışındaki kullanımlarına dair kanıtlar bulunmuştur.

Pastore'nin (1998) İngiltere'de 6-16 yaş grubundaki 3805 öğrencinin İnternet kullanım amaçlarını incelediği çalışmasında, öğrencilerin 3'te 1'inin İnternet kullandığı ve İnternet'i sırasıyla eğlence, oyun, sohbet, bilgiye ulaşmanın izlediği belirtilmiştir. Çalışmaya göre kızlar da erkekler de İnternet'te sohbet etmekten hoşlanmaktadırlar.

Fife-Schaw, Breakwell, Lee ve Spence, Mohamedali, Messer ve Fletcher ve Kirkman'ın yaptıkları araştırmalarda beklenildiği gibi ev bilgisayarlarının en yaygın kullanım biçiminin oyun oynama olduğu ifade edilmiştir. (Akt: Selwyn, 1998).

Ramstad'ın "Ev avantajı" adlı araştırmasında çocuklar için alınan tüm bilgisayarların %45'inin eğitim amaçlı olarak kullanıldığı ifade edilmiştir. Tinnel yaptığı araştırmada öğrencilerin evde bilgisayarların akademik amaçlı olarak kullanımının hayret verecek derecede düşük olduğunu belirtmiştir. NAEP'in (National Center for Education Statistics) verilerine göre öğrencilerin çoğu evde bilgisayarı kelime işlemci programlarını kullanma, öğrenme ve oyun oynama amaçlı kullanmaktadır (Akt: Kafai ve Sutton, 1999).

Harris'in (1999) evde bilgisayar kullanımında hangi uygulamaların tercih edildiği ile ilgili araştırmada en çok kullanım yine oyun/macera programları olarak karşımıza çıkmıştır. Erkekler bilgisayar başında geçirdiği zamanın çoğunu oyun oynamakla geçirmektedir. Kızlar ise erkeklerden iki kat daha fazla kelime işlemci programı kullanmaktadır. Öğrencilerin %13'ü eğitim programları, elektronik iletişim (İnternet), programlama dilleri gibi uygulamaları kullanmaktadır.

Becker'in (2000) "Kim İnternet'te kim değil: Çocukların bilgisayar teknolojilerine erişim ve kullanım amaçları" başlıklı çalışmasında evdeki bilgisayarların genellikle oyun oynama ve ev ödevi yapmak için kullanıldığı ifade edilmiştir. İnternet'in eğlence amaçlı kullanımı yine eğitim amaçlı kullanımından daha sıktır. Fakat bu araştırmada eğlence amaçlı kullanımın çocukların akademik yeteneğini artırdığı belirtilmiştir. Örneğin, oyun oynamanın strateji ve planlama becerilerini, e-posta kullanımının ise kelime becerilerini artırabildiği belirtilmiştir.

TÜBİTAK'ın BTYKA-2000 adlı çalışmasına göre evdeki bilgisayarın kullanım amaçlarının başında İnternet ve e-posta servislerinin kullanımı gelmektedir. Bu çalışmanın verilerine göre, bilgisayarı olan hanelerin %37'si bilgisayarlarını öncelikli olarak İnternet erişimi için kullanmaktadır. Kullanım amaçlarında ikinci sırada iş yerinde yarım kalan işlerin tamamlanması (%20.4) ve oyun oynanması (%20) gelmektedir (TÜBİTAK, 2001).

Yine aynı araştırmada evdeki İnternet bağlantısının öncelikli olarak hangi amaçla kullanıldığı sorusuna verilen yanıtlara göre, kullanıcıların %23'ü e-posta kullanmak amacıyla, %22.3'ü merak ettiği konularda bilgi edinmek için, %16.5'i ise arkadaşlarıyla sohbet etmek amacıyla kullandıklarını belirtmiştir (TÜBİTAK, 2001).

Newburger'in (2001) 3-17 yaş arasındaki çocuklar ile yaptığı araştırmada da benzer şekilde evde İnternet'in en sık kullanıldığı etkinliğin e-posta kullanımı olduğu belirtilmiştir. Çocukların %73'ü evde e-posta kullanırken, %68'i evde İnternet'ten okul için araştırma ve kurs için yararlanmaktadır.

Amerikan Ulusal Okul Kurulu Vakfı'nın (National School Boards Foundation) (2002) yaptığı araştırmaya göre çocuklar İnternet'i genel olarak sırasıyla iletişim (e-posta, sohbet), oyun ve eğitim amaçlı kullanmaktadır. 13-17 yaş aralığındaki çocukların %32'sinin İnternet'i eğitim amaçlı kullandığı belirtilmiştir.

İngiltere'de okula kayıtlı çocuğu bulunan 2000 ailenin katılımı ile çocukların bilgisayar kullanımı üzerine yapılan araştırmada çocukların %45'inin evdeki bilgisayarı ev ödevi yapmak için, %55'inin ise eğlence amaçlı kullandığı ortaya çıkmıştır. Ev ödevi yapmak için bilgisayar kullanımı yaşa paralel olarak artmaktadır. 5-8 yaş aralığında öğrencilerin %45'i eğlence amaçlı bilgisayar kullanırken, 12-16 yaş arası öğrencilerin %22'si eğlence amaçlı kullanmaktadır. Daha sık bilgisayar kullanan öğrencilerin, daha çok ev ödevi yapmak için bilgisayar kullandığı ifade edilmiştir (Taylor Nelson Sofres, 2002).

1998'de İngiltere'de yapılan ScreenPlay adlı araştırmada, katılımcılara bilgisayarı evde ne sıklıkla oyun, ev ödevi ve diğer etkinlikler için kullandıkları sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir (Facer ve diğerleri, 2003):

- Bilgisayar oyunlarını kullanma: Katılımcıların %71'i haftada en az bir kere
- Bilgisayarı ev ödevi için kullanma: %36'sı haftada en az bir kere

- Bilgisayarı diğer etkinlikler için kullanma: %29'u haftada en az bir kere

2001 yılında İngiltere'de yapılan InterActive adlı araştırma verilerine göre, çocukların %84'ü eğlence amaçlı, %64'ü okul işleri için haftada en az bir kere evde bilgisayar kullanmaktadır (Facer ve diğerleri, 2003).

Uzunboylu (2003) yaptığı araştırmada, bilgisayarın çoğunlukla, oyun oynama ev ödevlerini yazma ve müzik dinleme biçiminde kullanıldığını, orta sıklıkla bilgisayar destekli eğitim, e-posta, bazı yazılımların nasıl çalıştığını öğrenme, İnternet'te sohbet, İnternet'te tarama yapma, seyrek olarak hesaplama işlemleri, resim çizme gibi kullanımlarının olduğunu belirtmiştir.

İngiltere'de 1998 yılında yapılan ScreenPlay araştırmasında, çocukların %66'sının bilgisayar etkinliği olarak oyun oynamayı tercih ettiği rapor edilirken; sadece %12'sinin web sayfası yaptığı ifade edilmiştir. 2000'deki Pathfinder adlı araştırmada, çocukların %60'ı bilgisayarını haftada bir kere veya daha fazla oyun oynamada, %12'sinin web sayfası yapımında kullandığı ifade edilmiştir. InterActive araştırmasına göre, çocukların %69'ı bilgisayarını haftada bir kere veya daha fazla oyun oynama, %13'si web sayfası yapımında kullanmaktadır (Facer ve diğerleri, 2003).

2.3. Cinsiyete Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

Kay (1992), cinsiyete göre bilgisayar kullanım sıklığının ele alındığı 38 çalışmayı incelemiştir. Kay'ın bu çalışmasında 30 araştırmada erkeklerin bilgisayarı daha sık kullandığı, 4 araştırmada kızların daha sık kullandığı, kalan 4 araştırmada ise cinsiyet farklılığının gözlemlenmediği ifade edilmiştir.

Durndell ve Lightbody'nin 16-18 yaşlarındaki öğrenciler üzerinde 1986, 1989, 1992 ve 1995 yıllarında yaptığı araştırma sonuçlarına göre, evde bilgisayar kullanımında, cinsiyet açısından farklılıklar bulunmuştur. Okulda bilgisayar kullanımında cinsiyet farklılığı gözlenmediği halde evde bilgisayar kullanımında erkeklerin kızlara nazaran daha fazla kendi ve arkadaşlarının bilgisayarı kullandığı saptanmıştır (Akt. Durndell ve Thomson, 1996).

Culley, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre iki kattan daha fazla bilgisayara ulaşma şansına sahip olduğunu belirtmiştir. Newton ve Beck'in ulaştığı araştırma

bulguları da bu araştırmayı desteklemektedir. Aileler, erkek öğrencilere bilgisayar satın alma konusunda kız öğrencilere kıyasla daha isteklidirler. Reinen ve Plomp 10 ulusu kapsama aldığı araştırmada, cinsiyet farklılığının uluslararası bir eğilim olduğunu erkek öğrencilerin bilgisayar kullanımında kız öğrencilere göre daha fazla olanağa sahip olduğunu belirtmiştir (Akt. Selwyn,1998).

Colley, Gale ve Harris evde bilgisayar kullanımının tüm öğrenciler için bilgisayara karşı olumsuz tutumu azalttığını, erkeklerde artan güvene, kızlarda bilgisayara karşı hoşnutluğa alt yapı oluşturduğunu ifade etmiştir. Nelson ve Kirkman ise evde bilgisayar kullanımında bilgisayara karşı tutumun değil; cinsiyet, sosyo-ekonomik statü ve akademik becerilerin etkili olduğunu belirtmiştir (Akt. Selwyn, 1998).

Martin, Levine ve Donitsaschmidt, Durnell ve Thomson, Coomber ve diğerleri çalışmalarında erkek öğrencilerin evdeki bilgisayarları daha sık ve daha fazla uygulamayı içerecek biçimde kullandığını belirtmişlerdir. Coomber ve diğerleri erkeklerin ve kızların yaş değişkenine göre kullanım düzeylerini incelemiş, kızların daha geç yaşta erkeklerin ulaştığı düzeye geldiğini belirtmiştir. Mohamedali ve diğerleri, Martin, Kirkman, Griffiths ve Hunt yaptıkları araştırmada, cinsiyete göre evde bilgisayar teknolojilerini kullandığındaki farklılaşmanın, bilgisayarda kullanılan programlara göre değişmekte olduğunu belirtmiştir. Buna göre erkekler oyun oynama ve programlama, kızlar ise kelime işlemci ve eğitim yazılımlarını tercih etmektedir (Akt. Selwyn,1998).

Samuel ve Tatia (2001) bu konuda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Onlara göre bilgisayarda kullanılan programlar cinsiyetle ilişkili olarak değişmektedir. Erkek öğrenciler daha fazla bilgisayar oyunu oynamakta, kız öğrenciler ise bilgisayarı ev ödevi yapmak, İnternet'te sörf ve diğer insanlarla iletişim için kullanmaktadır

Giaquinta ve diğerleri'nin çocukların evde eğitsel bilgisayar kullanımı üzerine yaptığı tez çalışmasında, cinsiyet farklılığının evde bilgisayar kullanımında anahtar belirleyici olarak kabul edildiği belirtilmiştir (Akt. Selwyn, 1998).

Erkekler ile kızlar arasında genel bilgisayar kullanımı bakımından erkeklerin baskın olduğu bir kullanım söz konusu iken İnternet kullanımında erkeklerin baskınlığı giderek azalmaktadır. GVU (1998) araştırmasında erkekler ve kızlar

arasındaki bilgisayar kullanımı ve özellikle İnternet kullanımı bakımından var olan açığın azaldığı belirtilmiştir.

İngiltere’de yapılan araştırmada öğrencilerin bilgisayarı evde oldukça sık kullandıkları ortaya çıkmıştır. 9. sınıf öğrencilerini temel alan araştırmada kullanım sıklığı bakımından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Erkeklerin %46.2’si, kızların %19.2’si bilgisayarı her gün kullanmaktadırlar. Bu çalışmada erkekler kendilerini yoğun kullanıcılar, kızlar ise seyrek kullanıcılar olarak tanımlamıştır. Buna karşın her bir oturumda öğrencilerin geçirdiği zamanda cinsiyet açısından farklılık bulunmamıştır (Harris, 1999).

Schumacher ve Morahan-Martin’in (2001) 1997 yılında yaptığı bir araştırma sonucuna göre erkeklerin %72’si, kızların ise %60’ı evde bilgisayara sahiptir. Erkekler ve kızların ne zamandan beri bilgisayar kullandıkları ile ilgili anlamlı bir fark bulunmazken, erkeklerin haftalık bilgisayar kullanımlarının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Haftalık bilgisayar ve İnternet kullanım saatleri karşılaştırıldığında bilgisayar kullanımı, İnternet kullanımını geçmiştir. Erkekler İnternet kullanımında kızlardan daha deneyimli çıkmışlardır. Fakat İnternet’ten bilgi arama ve e-posta kullanımlarında bir farklılık gözlemlenmiştir.

Amerika’da 1989/90 yıllarında yapıp, 1997 yılında güncellenen araştırmada 1989/1990 ve 1997 yılları arasında cinsiyete göre bilgisayar ve İnternet kullanımındaki farkın azaldığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmada erkekler ve kızlar arasında bilgisayar ve İnternet kullanımında gözlenen farkın bilgisayar sahipliği ile ilgili olduğu düşünülmektedir (Schumacher ve Morahan-Martin, 2001).

“Kim İnternet’te kim değil: Çocukların bilgisayar teknolojilerine erişim ve kullanım amaçları” adlı çalışmanın 1997 verilerine göre, erkek ve kız öğrencilerin evde bilgisayar kullanım sıklığı yaklaşık aynı çıkmıştır. Haftada 3 veya daha fazla gün evde bilgisayar kullanım oranı 12-14 yaş aralığındaki erkek öğrencilerde %34, kız öğrencilerde %37 olarak, 15-17 yaş aralığında kız öğrencilerde %30, erkek öğrencilerde %31 olarak belirtilmiştir. Cinsiyet farkının en büyük gözlemlendiği etkinlik bilgisayar oyunlarının (erkekler %75, kızlar %68) ve kelime işlemci (Ör: MS Word) programlarının kullanımınıdır (erkekler %36, kızlar %41). Araştırmanın 1998 verilerine göre kız ve erkek öğrencilerin evde İnternet kullanımlarında cinsiyet

farklılığının olmadığı ifade edilmiştir. Becker (2000), Newburger (2001) ve Amerikan Okul Kurulu Vakfı (2002) yaptıkları araştırmalarda kızların da erkekler kadar İnternet kaynaklarını kullandığı belirtilmiştir.

Uzunboylu (2003) erkek öğrencilerin bilgisayarda müzik dinleme, oyun oynama, hesap işleri yapma, bazı programların çalışmasını öğrenme, İnternet'te tarama yapma, İnternet'te sohbet yapma konularında kız öğrencilere göre kullanımlarının farklı olduğu ve erkeklerin lehine anlamlı bir farkın var olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin bilgisayarda ev ödevi yazma konusunda kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farkın olduğu belirtilmiştir.

Facer ve diğerleri'ne (2003) göre İngiltere'de cinsiyet açısından, evde bilgisayar sahipliğinde büyük farkların olduğu konusunda az ölçüde güvenilir kanıt bulunduğu ifade edilmektedir. InterActive anketi raporuna göre, erkeklerin bayanlara göre daha çok oranda kendi bilgisayarlarının olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma verilerine göre erkeklerin %50'sinin, kızların %37'sinin kendi bilgisayarı vardır.

Orhan ve Akkoyunlu (2004) ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanımlarıyla ilgili araştırmasında cinsiyete göre dağılımı incelemiştir. Bu çalışma bulgularına göre erkek öğrencilerin İnternet kullanım oranını %84.6 iken, kız öğrencilerin kullanım oranını % 72.3'tür.

Şahin (2004) tarafından 2001 yılında yapılan İnternet üzerinden sohbetin aile içi ilişkiler üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmada, ailesi ile beraber yaşayıp evinde bilgisayarı bulunan ve sanal sohbet yapan kişilerin çoğunluğunun erkeklerden oluştuğu ifade edilmiştir.

2.4. Aile Özelliklerinin Bilgisayar Kullanımına Etkisi

Çocukla ilgili özelliklerin bilgisayar kullanım sıklığı ve kullanılan programlar üzerine etkisinin olup olmadığı çeşitli araştırmalarda incelenmiştir. Aile, evde bilgisayar kullanımında büyük öneme sahiptir. Ailenin ekonomik durumu, eğitim durumu, çocukların bilgisayar ve İnternet kullanımını takibi, ailenin bilgisayar kullanımına yönelik düşünceleri vb. etkenler evde bilgisayar kullanımını etkilemektedir.

Rocheleau (1995) ailelerin çocuklarının bilgisayar kullanımına yönelik isteğinin çocukların bilgisayar kullanım sıklığını etkilediğini ifade etmiştir.

Land (1999) ise yaptığı araştırmada, ailelerin çocukların bilgisayar kullanımına yönelik kasıtlı girişimlerinin öğrencilerin bilgisayar kullanımına etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Aileler çocuklarına bilgisayar kullanımı, kullanım sıklığı, yazılım satın alınması konusunda kısıtlamalar getirdiklerini belirtmişlerdir.

Öte yandan bilgisayar kullanım sıklığı ile ailenin teşviki arasında bir ilişki bulunmamıştır. Aynı şekilde İnternet (çevirim-içi) kullanım sıklığı ile ailenin kontrolü veya teşviki arasında bir ilişki bulunmamıştır. Ailelerin yaptıkları sınırlamalar; genel sınırlama, zaman sınırlaması, zamanla ilişkili olarak ücret, diğer aile üyelerinin kullanma ihtiyacı, ziyaret edilen siteler, programlar gibi sınırlamaları kapsamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre evde İnternet kullanım miktarı ile ailenin getirdiği sınırlama arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Land'in (1999) araştırmasında ailenin bilgisayara yönelik algısı ile çocukların bilgisayar kullanım miktarı arasında ilişki bulunmuştur. Bilgisayarın eğitimde kullanımına ilişkin iki farklı görüş mevcuttur. Görüşlerden biri, bilgisayarın eğitimi güçlendireceği, diğer ise bilgisayarın eğitimin yolunu kapayan bir engel olduğu ve çocukların insanlıktan çıkmasına neden olduğudur. Bu araştırmada aileler çoğunlukla ilk görüşe sahiptirler. Aileler genel olarak bilgisayara karşı pozitif bir tutum içerisindedir. Bilgisayarlar, çocuklar için yararlı, eğitimleri için gerekli ve çocuklarının geleceği için faydalı görölmektedir. Öte yandan ayrıca ailelerin %90'ından fazlası bilgisayarın çocuklarının geleceği ve eğitimi için önemli olduğu görüşüne sahiptir. Birçok aile, bilgisayarın çocuklarını yaşamdan izole ettiği ve bağımlılık kazandırdığı düşüncesine katılmaktadır. Ailelerin yarısından fazlası ise çocuklarının bilgisayarı daha fazla kullanmasını istemektedir.

Odabaşı'nın (2005) araştırma sonuçlarına göre ailelerin %65'i çocukların İnternet kullanımının takip edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu çalışmanın verilerine göre, ailelerin %77'si evde İnternet kullanımının daha güvenli olduğunu %71'i çocukların zararlı sitelerden korunması için bilgisayarlarda filtre programlarının kullanılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca ailelerin %69'u çocukların İnternet kullanımının sınırlandırılması gerektiğini düşünmektedir.

Ailenin ekonomik durumu bilgisayar sahipliğinin yanı sıra bilgisayarın kullanım amacını da değiştirmektedir. Amerika'da 1998 yılında yapılan bir araştırmada aile

geliri yüksek olan öğrencilerin bilgisayarı eğitim amaçlı daha fazla kullandığı belirtilmiştir. Ayrıca aile geliri yüksek olan ve bilgisayar kullanan öğrencilerin matematik ve okuma ile ilgili test sonuçları daha yüksek çıkmıştır (Attewell ve Battle, 1999).

1984-1997 yılları arasında ailenin ekonomik durumuna göre bilgisayara erişimin incelendiği araştırmada, 1984 yılında ailesi düşük gelire sahip öğrencilerin bilgisayara erişimi %16 iken yüksek gelirli öğrencilerde ise %50 civarında olduğu belirtilmiştir. 1997 yılında düşük gelirli grupta erişim %57'ye, yüksek gelirli grupta ise %90 seviyelerine çıkmıştır (Kominski ve Newburger, 1999).

Becker'in (2000) ailenin sosyo ekonomik statüsüne göre evde bilgisayarda kullanılan programların farklılaştığı belirtilmiştir. Yüksek Sosyo Ekonomik Statüye (SES) sahip öğrencilerin okul ile ilgili uygulamaları, e-posta, grafik tasarımı, kelime işlemci programları, eğitim programları ve oyunları daha sık kullandığı ifade edilmiştir.

TÜBİTAK'ın BTYKA-2000 çalışmasında evde bilgisayar olmamasının nedenleri sorgulandığında, bilgisayarı olmayan ailelerin %58.3'ünün pahalı olduğu için, %36.2'sinin ise ihtiyaç duymadığı için bilgisayar almadıkları sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir (TÜBİTAK, 2001).

Gelir gruplarına göre bilgisayara sahiplik oranları incelendiğinde, üst gelir grubu içerisinde sahiplik oranı %64.7'ye ulaşırken, aynı oranın orta gelir grubunda %8.2'ye, alt gelir grubunda ise %2'ye düştüğü gözlenmiştir. Hanelerdeki İnternet sahipliğinin gelir gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplamın %2.8'ini oluşturan üst gelir grubunda %51.9 olan sahiplik oranının, üst orta gelir grubunda %27,9'a düştüğü görülmüştür. Orta gelir grubundaki hanelerin %12'sinde İnternet bağlantısı varken toplamın %33'ünü oluşturan alt orta gelir grubundaki sahiplik oranı %3.9'a ve toplamın %42'sini oluşturan alt gelir gruplarındaki sahiplik oranı ise %0.6'ya düşmektedir (TÜBİTAK, 2001).

Tally ve Tsikalas'ın (2002) öğrencilerin evde bilgisayar kullanımını incelendiği araştırmada, orta gelire sahip öğrencilerin bilgisayarı daha fazla süre eğlence amaçlı ve değişik birçok amaçla kullandığı, düşük aile gelirine sahip öğrencilerin

ise bilgisayarı öncelikle ev ödevi için kullandığı daha sonra eğlence amaçlı kullandığı ifade edilmiştir.

Amerika'da ailenin sosyo-ekonomik statüsü ile evde bilgisayar ve İnternet'e erişim ve kullanımın incelendiği bir araştırma verilerine göre, düşük sosyo-ekonomik statüye sahip olan öğrencilerin %18'i bilgisayara erişebilmekte iken, orta SES'te bu oran % 52, yüksek SES'te ise %83 seviyelerindedir. İnternet erişimi ve kullanım oranları ise düşük SES'de %1, orta SES'de %6, yüksek SES'de %12 şeklinde dağılmaktadır (Rathbun ve diğerleri, 2003).

Debell ve Chapman (2003) Amerika'da çocukların bilgisayar ve İnternet kullanımı üzerine yaptığı araştırmada ailenin ekonomik durumuna bağlı olarak evde İnternet etkinliklerinin kullanım oranının değiştiği belirtilmiştir. "Okul ödevlerinin yapımı" ve "e-posta veya anında mesajlaşma", "oyun oynama", "haber-hava-spor bilgileri", "ürünler hakkında bilgi edinme", "sohbet odaları"nın kullanımı gibi etkinlikler aile gelirin paralel olarak artmaktadır.

Facer ve diğerleri (2003) İngiltere'de gerçekleştirdikleri InterActive ve Young People başlıklı çalışmalarda sosyo-ekonomik statü ile teknoloji sahipliği düzeyi arasında ilişki olduğu belirtilmiştir. InterActive başlıklı çalışmada yüksek gelirli bölgelerde bilgisayar sahipliği oranı %92 iken, düşük gelirli bölgelerde bu oranın %76'ya düştüğü ifade edilmiştir. Young People araştırmasında, sosyal derecesi AB olan grupta eve ait bir bilgisayar sahipliği oranı %91, sosyal derecesi C2 olan grupta %78, DE olanda ise bu oranın %58 olduğu ifade edilmiştir.

Anne ve babanın eğitim durumunun bilgisayar kullanımına etkisi ile ilgili Becker'in (2000) yaptığı çalışmada, ailesinin eğitim düzeyi arttıkça çocukların bilgisayara ve özellikle İnternet'e erişiminin arttığı belirtilmiştir.

Öğrencilerin okuldaki bilgisayar kullanımları ailenin eğitim durumundan çok fazla etkilenmezken, evdeki bilgisayar kullanımı ailelerinin eğitim durumlarına göre değişmektedir. Okul ve ev kullanım yüzdeleri sırasıyla lise mezunu olmayan velilerde %23, %69, lise mezunlarında %51, %79, yüksek okul mezunlarında %69, %82, üniversite mezunlarında %80, %84, yüksek lisans mezunlarında ise %89, %84 seviyelerindedir (Debell ve Chapman, 2003).

İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ile ilgili bir araştırmada öğrencilerin anne babalarının eğitim durumu ile öğrencilerin evde bilgisayara sahip olma durumu incelenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin anne babalarının eğitim düzeyi ile evlerinde bilgisayara sahip olma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anneleri üniversite mezunu olan çocukların %83.7'si evde bilgisayara sahipken, bu oran ilkokul mezunu olan annelerde 10.7'dir. Üniversite mezunu babaların %77.5'inin evinde bilgisayar bulunmakta iken, ilkokul mezunu babalarda bu yüzde 2.6'dır (Tor ve Erden, 2004).

2.5. Bilgisayar Kullanmada Çevrenin Etkisi

Bird ve Bird (1990)'ün yaptığı araştırmada evde bilgisayar kullanımının, aile ile boş vakit geçirme dahil birçok ev etkinliğini azalttığı saptanmıştır. Bilgisayar kullanmanın bireysel bir etkinlik olması varsayımına göre araştırmacılar, evde bilgisayar kullanan çocukların aileleriyle zaman geçirme süresinin azalacağını belirtmişlerdir. Öte yandan Land'in (1999) araştırmasına göre çocuklar bilgisayar başında haftada 3.7 gün, arkadaşlarıyla 1.7 gün, aileleriyle 1.4 gün zaman geçirmektedir.

Land'in (1999) araştırmasının verilerine göre, ailelerin %40'ı, bilgisayar kullanan çocukların yaşamdan izole olduğu konusunda kaygı taşımamaktadır. Ancak ailelerin yalnızca %15'i bilgisayar kullanan çocuklarının yaşamdan izole olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Land'e göre (1999) çocukların bilgisayar başında geçirdiği süre etkileşimde bulunduğu yakın çevrenin özelliklerine bağlı olarak değişebilmektedir. Çocukların bilgisayar kullanımı kardeşlerinin ve arkadaşlarının kullanımı ile ilişkili bulunmuştur. Çocukların bilgisayar kullanımı arkadaşlarının bilgisayar ve çevrim-içi etkinlikler hakkında konuşması ve algıları ile ilişkilidir. Bu bulgu çocukların bilgisayarı kendi başına bireysel etkinlikleri kullanması açısından ilginçtir. Öğrenciler bilgisayarı birlikte kullanmamaktadırlar ancak, diğerlerinin bilgisayar kullanımı veya bilgisayar kullanımına yönelik inançları öğrencilerin bilgisayar kullanımını etkilemektedir.

Hong Kong'da yaş ortalaması 14 olan öğrenciler üzerinde bilgisayar kullanımı ile öğrencinin yaşam biçimi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik yapılan bir

araştırmada; bilgisayar ı oyun oynamak için kullanan erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha pasif sosyal davranışlar göstermiştir. Kız öğrencilerde bilgisayar kullanımı ile yaşam biçimi arasında bir ilişki bulunmamıştır. Araştırmada bilgisayar kullanıcıları bilgisayar kullanmayan kullanıcılara göre sosyo-fiziksel etkinliklere daha sık katılmaktadır ve daha çok sosyal desteğe sahiptirler. Öte yandan bilgisayar kullanım sıklığı ile yaşam biçimi ilişkili bulunmamıştır. Buna karşın bilgisayar kullanım biçimi yaşam biçimi ile daha fazla ilişkili bulunmuştur (Samuel ve Tatia, 2001).

İnternet'in kişilerin yaşamını değiştirici niteliği bulunmaktadır. şahin'in (2004) 2001 yılında yaptığı İnternet üzerinden sohbetin aile içi ilişkiler üzerindeki etkisini inceleyen araştırması bazı ilginç bulgular ortaya koymuştur. Bu bulgulara göre, ailesi ile yaşayıp evinde bilgisayar ı bulunan ve sanal sohbet yapan kişilerin çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Yaş durumları ele alındığında İnternet kullanıcılarının %85'i 15-32 yaş aralığındadır. Araştırmada yer alan toplam İnternet kullanıcıları ele alındığında, %84 oranında büyük bir çoğunluğun İnternet'i bağımlılık derecesinde kullandığı görülmüştür. Bağımlılık yaratan en önemli zellik İnternet'te sohbet yapmadır. İnternet'i işlevsel yararlarından çok, eğlence beklentili nedenlerle kullanmak çok daha yüksek oranda gözükmektedir. Bununla birlikte ayrıca İnternet'e bağlanan kişiler İnternet'te sohbet yapmayı aile ile birlikte zaman geçirmekten daha keyifli bulmaktadır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, çalışma grubu, veri toplama aracı ve uygulanışı ile verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel teknikler üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin öğrenci ve veli görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmada, araştırma sonuçlarına ulaşabilmek için genel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmacının veri kaynağına erişim olanağından dolayı elverişli örnekleme yoluna gidilmiştir ve Ankara Mesa Koru Sitesi İlköğretim Okulu ve Çayyolu 75. Yıl Lisesinde yer alan her bir sınıfın birer şubesine anketlerin uygulanması kararı alınmıştır.

Yapılan pilot uygulamada, ilköğretim öğrencilerinin 1., 2., 3., sınıftaki öğrencilerin okuma veya okuduğunu anlayıp ankete güvenilir bilgi verme durumunda olmadığı gözlenmiştir. Bu nedenle bu sınıflardaki öğrenciler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Anketler Ankara Mesa Koru Sitesi İlköğretim Okulu 4., 5., 6., 7., 8. sınıfları ve Çayyolu 75. Yıl Lisesinin 9., 10., 11. sınıflarında yer alan, evinde bilgisayarı bulunduğunu ifade eden öğrencilere ve bu öğrencilerin velilerine uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin velilerinin kimler olduğu okul rehberlik servisinde araştırılmış ve araştırmaya katılan bütün velilerin öğrencilerin anne veya babaları olduğu anlaşılmıştır.

3.2.1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Araştırmada veri kaynağı olan ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yaş dağılımına Çizelge 3.1'de, cinsiyet dağılımına da Çizelge 3.2'de yer verilmiştir.

Çizelge 3.1: Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	n	%
9-11	44	29.6
12-14	57	38.2
15-17	43	28.8
18 +	5	3.4
Toplam	149	100.0

Çizelge 3.1'e göre tüm öğrenciler arasında en yüksek oranın 12-14 yaş aralığındaki öğrencilere (%38.2) ait olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.2: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kız	69	46.3
Erkek	80	53.7
Toplam	149	100.0

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında erkek ve kız öğrencilerin birbirine yakın oranda oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan 149 öğrencinin yarısından biraz fazlası (%53.7) erkek öğrenci iken, yarıya yakını (%46.3) kız öğrencidir.

Çizelge 3.3'te öğrencilerin sınıflara göre dağılımına yer verilmiştir.

Çizelge 3.3: Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Okul	Sınıf	n	%
İlköğretim	4. Sınıf	17	11.4
	5. Sınıf	16	10.7
	6. Sınıf	18	12.1
	7. Sınıf	23	15.4
	8. Sınıf	19	12.8
Ortaöğretim	9. Sınıf	14	9.4
	10. Sınıf	16	10.7
	11. Sınıf	26	17.4
Toplam	8 Tane Sınıf	149	100.0

Sınıflara göre dağılım incelendiğinde 11. sınıf öğrencilerinin (%17.4) en yüksek oranda araştırmaya katılan sınıf olduğu gözlemlenmektedir. 11. sınıf öğrencilerini, 7. sınıf öğrencileri (%15.4) takip etmektedir. Araştırmada en düşük oranda öğrenci 9. sınıfta yer almıştır. Diğer sınıflardaki öğrencilerin dağılımı yaklaşık olarak benzer oranlardadır.

Çizelge 3.4'de öğrencilerin anne mesleklerine, Çizelge 3.5'te de öğrencilerin baba mesleklerine yer verilmiştir.

Çizelge 3.4: Öğrencilerin Anne Mesleğine Göre Dağılımı

Meslekler	n	%
Ev Hanımı	76	51.4
Memur	36	24.3
Emekli	13	8.8
Serbest Meslek	12	8.1
İşçi	9	6.1
Çalışmıyor/ İşten Ayrılmış	2	1.4
Toplam	148	100.0

Annelerin yarısından fazlasının (%51.4) ev hanımı olduğu, çeyreğe yakınının (%24.3) memur statüsündeki meslek gurubunda olduğu görülmektedir. Öğrencilerin geriye kalanının anne mesleği emekli, işçi ve serbest meslek statülerinde dağılmıştır.

Çizelge 3.5: Öğrencilerin Baba Mesleğine Göre Dağılımı

Meslekler	n	%
İşçi	57	38.8
Serbest Meslek	50	34.0
Memur	22	15.0
Emekli	13	8.8
Çalışmıyor	5	3.4
Toplam	147	100.0

Katılımcıların baba mesleği ile ilgili bulgular incelendiğinde, yaklaşık 3'te 1'nin (%34.0) serbest mesleğe (işyeri sahibi, serbest avukat vb.) sahip olduğu, 3'te

1'den fazlasının (%38.8) işçi statüsünde meslek grubunda (işverenin çalıştırdığı mühendis, doktor gibi çeşitli mesleklere ait işçiler) olduğu görülmüştür. Baba mesleklerinin %27.2'si memur, emekli ve çalışmayan grubunda olduğu görülmüştür.

Çizelge 3.6'da ailenin ekonomik durumuna ait dağılım yer almaktadır. Bu çizelge ailenin aylık toplam gelirinin hangi ücret aralığında bulunduğuna dair dağılımı içermektedir.

Çizelge 3.6: Ailenin Ekonomik Durumuyla İlgili Verilerin Dağılımı

Gelir	n	%
100-499 YTL	4	3.8
500-999 YTL	11	10.6
1000-1999 YTL	46	44.2
2000-3999 YTL	35	33.7
4000 YTL'den fazla	8	7.7
Toplam	104	100.0

Çizelge 3.6'da görüldüğü gibi ailelerin yarıya yakını (%44.2) 1000-2000 YTL arasında aylık gelire sahipken, %33.7'si 2000-4000 YTL arasında gelire sahiptir. 100-500 YTL arasında en düşük aylık gelire sahip olan ailelerin oranı %3.8 iken, 4000 YTL'den fazla aylık geliri olup, en yüksek gelir grubundaki aileler ise %7.7 oranındadır.

Annenin eğitim durumuna ilişkin dağılım Çizelge 3.7'de sunulmuştur.

Çizelge 3.7: Annenin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	n	%
Öğrenim Görmemiş	2	1.9
İlkokul	10	9.2
Ortaokul	4	3.7
Lise	40	37.0
Üniversite	44	40.8
Yüksek Lisans ve Üstü	8	7.4
Toplam	108	100.0

Annenin eğitim durumu ile ilgili dağılım incelendiğinde lise ve üniversite mezunu annelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Annelerin %37.0'ı lise, %40.8'i üniversite mezunudur. Öğrenim görmemiş anne oranı çok düşük iken (%1.9), üst düzey eğitim durumu olan yüksek lisans ve üstü eğitim almış annelerin oranı %7.4'dür.

Babanın eğitim durumuna ilişkin dağılım Çizelge 3.8'de sunulmuştur.

Çizelge 3.8: Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	n	%
İlkokul	2	1.9
Ortaokul	5	4.6
Lise	18	16.7
Üniversite	70	64.8
Yüksek Lisans ve Üstü	13	12.0
Toplam	108	100.0

Baba'nın eğitim durumu ile ilgili dağılım incelendiğinde üniversite mezunu babaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Babaların büyük bölümü (%64.8) üniversite mezunu iken, azımsanmayacak kadar yüksek oranda (%12) baba yüksek lisans ve üstü eğitime sahiptir. Eğitim görmemiş baba bulunmamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın alt problemlerini çözümlemek üzere hangi veri toplama aracının uygun olacağı incelenmiş ve en uygun veri toplama aracının anket olacağından hareketle araştırmacı tarafından öğrenci ve velilere uygulanmak üzere iki ayrı anket geliştirilmiştir (EK1).

Ankette yer alacak maddelerin belirlenmesi için öncelikle alan taraması yapılmıştır. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımlarını etkileyebilecek faktörlere yönelik görüşleri belirleyebilmek için öğrenci ve velilere yöneltebilecek sorular geliştirilmiş ve anket için bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bir pilot uygulama yapmak amacıyla anketler bir grup öğrenciye ve onların velilerine uygulanmıştır. Yapılan uygulama sonucu elde edilen geri bildirimler doğrultusunda bazı maddeler çıkarılmış, bazı yeni maddeler eklenmiş ve bazı maddelerdeki

ifadeler de değiştirilerek ankete son hali verilmiştir. Anket maddelerinin alt problemlere göre dağılımına EK2'de yer verilmiştir.

3.3.1. Öğrenci Anket Formu

Öğrenci anketi 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin özelliklerini belirlemeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır (1-8). İkinci bölümde öğrencilerin evde bilgisayar kullanımına ilişkin (sahiplik durumu, evdeki konumu, yardım gerektiğinde başvurulacak kaynaklar vb gibi) durumlarını (9-19. sorular) ve bilgisayar kullanımıyla ilgili görüşlerini (20-24. sorular) ortaya çıkarmayı amaçlayan sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise bilgisayar programlarının kullanım sıklığı ve İnternet'i kullanım sıklığı ile ilgili veri toplamaya yönelik sorular yer almaktadır (25-30. sorular).

3.3.2. Veli Anket Formu

Veli anketi ise 4 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan velilerin özelliklerini belirlemeyi amaçlayan sorular bulunmaktadır (2-3). İkinci bölüm velinin, çocuğunun bilgisayar ve İnternet kullanımı hakkında bilgisiyle ilgili sorulardan oluşmaktadır (4-11). Üçüncü bölümde velinin, çocuğunun bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerinin alındığı sorular bulunmaktadır (12-16). Veli anketinin son bölümünde velinin bilgisayar ve İnternet kullanımı ile ilgili sorular yer almaktadır (17-18.).

3.4. Veri Toplama Araçlarının Uygulanışı

Anketler 3-10 Kasım 2004 tarihleri arasında çalışma grubunda yer alan, evinde bilgisayarı bulunduğunu ifade eden öğrencilere ve bu öğrencilerin velilerine uygulanmıştır. Öğrenciler için geliştirilen anket araştırmacı ve uygulama tarihinde sınıfta dersi olan öğretmen ile birlikte uygulanmıştır. Uygulama ilköğretim öğrencilerinde ortalama 20-25 dakika, ortaöğretim öğrencilerinde ise 10-15 dakika sürmüştür. Öğrencilere verilen anket uygulandıktan hemen sonra toplanmış ve velilerin görüşlerini almaya yönelik anket araştırmaya katılan öğrencilere verilmiştir. Veli anketleri ilgili sınıf öğretmenlerinin yardımıyla toplanmıştır.

3.5. Verilerin İşlenmesi ve Çözömlenmesi

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin öğrenci ve veli görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı aracılığıyla işlenmiş ve çözümlenmiştir. Amaçta belirlenen soru cümleleriyle ilgili olarak değişkenler tek tek belirlenerek bulgular tablolarda frekans dağılımı ve yüzdeler şeklinde verilmiştir. Ayrıca bir takım bulguları yorumlamaya ve sonuçları anlamlandırmaya çalışırken çeşitli maddeler arasında çapraz tablolamalar da yapılmıştır.

Bazı değişkenlerle ilgili verilerin dağılımı düzenli olmadığı için bu değişkenlerle ilgili değerleri gruplama yoluna gidilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, alt problem sırasına göre verilmiş araştırma bulguları ve bu bulgularla ilgili değerlendirmeler yer almaktadır.

4.1. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin var olan durumları nasıldır?

Öğrencilerin evde bilgisayar kullanımına ilişkin var olan durumlarını ortaya çıkarmak için öğrencilere, “kaç yıldır bilgisayar kullandığı, bilgisayarın kendisine ait olup olmadığı, eve bilgisayar alınmasında etkili olan gerekçelerin neler olduğu, bilgisayarın evdeki konumu, bilgisayar kullanımına yardımcı olan kişilerin kimler olduğu, bilgisayar kullanırken yardım gerektiğinde başvuru kaynaklarının neler olduğu, bilgisayarın niçin kullanıldığı, velinin bilgisayar kullanımında kısıtlamalar getirip getirmediği, bilgisayar başına oturduğunda bir seferde ne kadar vakit geçirildiği” konularında sorular yöneltilmiştir.

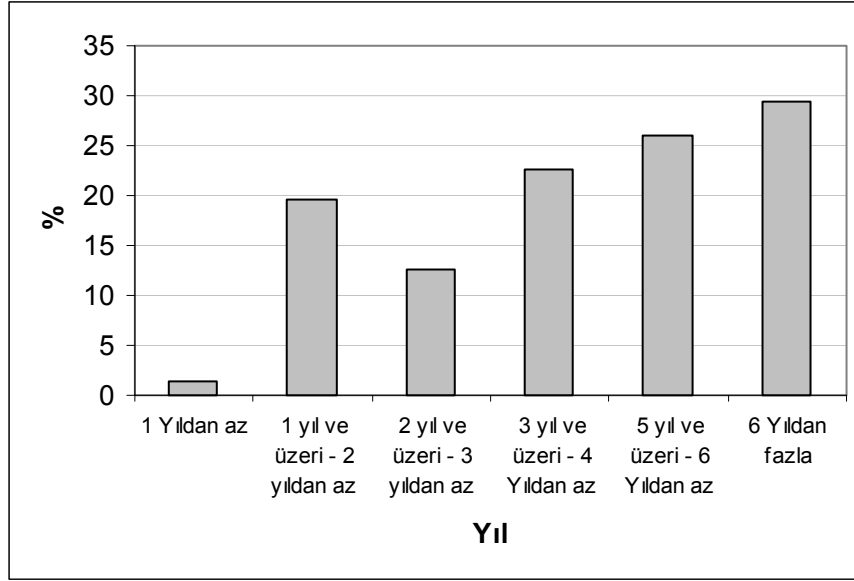
Öğrencinin kaç yıldır bilgisayar kullandığıyla ilgili bulgular Çizelge 4.10’da verilmiştir.

Çizelge 4.1: Öğrencinin Bilgisayar Kullanma Süresiyle İlgili Verilerin Dağılımı

Süre	n	%
1 Yıldan az	2	1.4
1 yıl ve üzeri - 2 yıldan az	28	19.7
2 yıl ve üzeri - 3 yıldan az	18	12.7
3 yıl ve üzeri - 4 Yıldan az	32	22.6
5 yıl ve üzeri - 6 Yıldan az	37	26.1
6 Yıldan fazla	42	29.5
Toplam	142	100.0

Öğrencilerin kaç yıldır bilgisayar kullandıkları ile ilgili bulgular incelendiğinde, 3. yıldan itibaren bilgisayar kullanım süresinde giderek artan bir eğilimin olduğu görülmektedir.

Şekil 4.1: Öğrencinin Bilgisayar Kullanma Süresi

Evdeki bilgisayarın öğrencinin kendisine ait olup olmadığıyla ilgili bulgular Çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2: Evdeki Bilgisayarın Öğrenciye Ait Olup Olmamasıyla ilgili Dağılım

Öğrencinin kendisine ait (kişisel) bilgisayarı var mı?	n	%
Evet	93	62.4
Hayır	56	37.6
Toplam	149	100

Bu bulgulara göre öğrencilerin 5’te 3’ünden biraz fazlasının (%62.4) evde kendisine ait bir bilgisayarı kullanmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Eve bilgisayar alınmasına neden olan durumlar ile ilgili bulgular Çizelge 4.3’de verilmiştir. Ankette bu konuyla ilgili soru yöneltilirken katılımcılardan, soruyla ilgili 7 seçenek arasında birden fazla seçenek seçebilecekleri belirtildiği için seçilen seçenekler kombinasyonlar şeklinde verilmiştir. Tabloyu gereğinden fazla uzatmamak amacıyla “n” değeri “0” olan kombinasyonlara tabloda yer verilmemiştir. Bulgular en yüksek yüzdeden en düşüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

Çizelge 4.3: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı

Nedenler	n	%
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	17	11.8
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	11	7.6
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek	8	5.6
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	6	4.2
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	5	3.5
Bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	4	2.8
Bilgiye ulaşabilmek	4	2.8
Oyun oynamak + bilgisayarın derslere yardımcı olması	4	2.8
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek	4	2.8
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	4	2.8
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması	4	2.8
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması	4	2.8
Oyun oynamak	3	2.1
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	3	2.1
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	3	2.1
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek	3	2.1

Çizelge 4.3: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı
(Devam ediyor)

Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek	3	2.1
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması	3	2.1
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	3	2.1
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	3	2.1
Bilgisayarın derslere yardımcı olması	2	1.4
İnternet hizmetlerini kullanabilmek	2	1.4
Müzik, resim programlarını kullanabilmek	2	1.4
Bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	2	1.4
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak	2	1.4
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + bilgisayarın derslere yardımcı olması	2	1.4
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	2	1.4
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek	2	1.4
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek	2	1.4
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	2	1.4
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	2	1.4
Ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Müzik, resim programlarını kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7

Çizelge 4.3: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı
(Devam ediyor)

Müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + bilgisayarın derslere yardımcı olması + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + İnternet hizmetlerini kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + müzik, resim programlarını kullanmak + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7

Çizelge 4.3: Eve Bilgisayar Alınmasında Etken Olan Gerekçelerin Dağılımı
(Devam ediyor)

Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek	1	0.7
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması	1	0.7
Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek	1	0.7

Çizelge 4.3'teki bulgulara göre eve bilgisayar alınmasına en büyük neden olan seçenek, tüm nedenleri içeren kombinasyondur (%11.8). Tablo incelendiğinde çok amaçlı kullanımın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu bulgu velilerin eve bilgisayar alınmasında gerekçe olarak gösterdikleri "derslere yardımcı olması" ve "oyun oynanması" gibi seçeneklerle de bir ölçüde örtüşmektedir. Başka bir ifadeyle öğrencilerle velilerin bu konudaki görüşlerinin bir paralellik gösterdiği söylenebilir.

Bilgisayarın evdeki konumu ile ilgili bulgular Çizelge 4.4'te verilmiştir.

Çizelge 4.4: Bilgisayarın Evdeki Konumu

	n	%
Kendi odamda	83	57.2
Oturma odasında	6	4.1
Bir başka aile bireyinin odasında	25	17.2
Salonda	10	6.9
Bilgisayar odasında	13	9.0
Diğer	8	5.5
Toplam	145	100.0

Çizelge 4.4'teki bulgulara göre öğrencilerin yarısından fazlasının (%57.2) bilgisayarı kendi odasındadır. Öğrencilerin %17.2'si bir başka aile bireyinin odasında, %9.0'ı bilgisayar odasında bilgisayar kullanmaktadır.

InterActive'in 2001'de yaptığı çalışmada benzer sonuçlar gözlemlenmiştir. Bu çalışma bulgularına göre çocukların %24'ü bilgisayarı çoğunlukla kendi odasında,

%12'si bir başkasının odasında, %24'ü oturma odasında, %27'si çatı/bilgisayar/çocuk/çalışma odasında ve %7'si mutfak/koridor/merdiven sahanlığında kullanmaktadır. Yine çocukların %6'sı evde bilgisayarının olmadığını belirtmiştir. %57'si evde bulunan bilgisayarı kendisi ile birlikte üç kişinin kullandığını ifade etmiştir (Facer, ve diğerleri, 2003).

Öğrencinin bilgisayar kullanımına yardımcı olan kişiler ile ilgili bulgular Çizelge 4.5'te verilmiştir. Ankette bu konuyla ilgili soru yöneltilirken katılımcılardan, soruyla ilgili 5 seçenek arasında birden fazla seçenek seçebilecekleri belirtildiği için seçilen seçenekler kombinasyonlar şeklinde verilmiştir. “n” Değeri “0” olan kombinasyonlara tabloda yer verilmemiştir. Bulgular en yüksek yüzdeden en düşüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

Çizelge 4.5: Bilgisayar Kullanımına Yardımcı Olan Kişilerle İlgili Dağılım

Yardım Kaynakları	n	%
Kardeş	40	27.6
Hiçbiri	36	24.8
Baba	20	13.8
Anne + baba	11	7.6
Baba + kardeş	8	5.5
Baba + kardeş + arkadaş	7	4.8
Arkadaş	5	3.4
Anne + baba + arkadaş	4	2.8
Baba + arkadaş	3	2.1
Anne + kardeş	3	2.1
Kardeş + arkadaş	2	1.4
Anne	2	1.4
Anne + arkadaş	2	1.4
Anne + kardeş + arkadaş	1	0.7
Anne + baba + kardeş + arkadaş	1	0.7

Çizelge 4.5'teki bulgulara göre öğrencilerin bilgisayar kullanımına en çok kardeşin (%27.6), daha sonra babanın (%13.8) yardımcı olduğu görülmekte iken hiç kimseden yardım almayan öğrencilerin oranı da oldukça yüksektir (%24.8).

Öğrencinin bilgisayar kullanırken yardım için başvurduğu kaynaklar Çizelge 4.6'da verilmiştir. Ankette bu konuyla ilgili soru yöneltilirken katılımcılardan, soruyla ilgili 5 seçenek arasında birden fazla seçenek seçebilecekleri belirtildiği için seçilen seçenekler kombinasyonlar şeklinde verilmiştir. Tabloda “n” değeri “0” olan

kombinasyonlara yer verilmemiştir. Bulgular en yüksek yüzdeden en düşüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

Çizelge 4.6: Bilgisayar Kullanırken Yardım İçin Başvurulan Kaynakların Dağılımı

Yardım Kaynakları	n	%
Aile üyeleri	42	28.6
Hiçbir kaynağa başvurmayan	34	23.1
İnternet kaynakları	15	10.2
Arkadaşlar	13	8.8
Aile üyeleri + arkadaşlar	11	7.5
Kitaplar	6	4.1
Arkadaşlar + İnternet kaynakları	6	4.1
Aile üyeleri + İnternet kaynakları	5	3.4
Kitaplar + İnternet kaynakları	3	2.0
Aile üyeleri + kitaplar	3	2.0
Aile üyeleri + arkadaşlar + kitaplar	3	2.0
Aile üyeleri + kitaplar + İnternet kaynakları	2	1.4
İnternet kaynakları + aile üyeleri	1	0.7
Arkadaşlar + kitaplar + İnternet kaynakları	1	0.7
Aile üyeleri + arkadaşlar + İnternet kaynakları	1	0.7
Aile üyeleri + arkadaşlar + kitaplar + İnternet kaynakları	1	0.7

Bilgisayar kullanırken yardım için en yüksek oranda (%28.6) aile üyelerine başvurulmaktadır. Aile üyelerini İnternet kaynakları (%10.2), arkadaşlar (%8.8) en yüksek oranda takip etmektedir. Hiçbir kaynağa başvurmayan öğrencilerin oranı da oldukça yüksektir (%23.1).

Uzunboylu (2003) yaptığı araştırmada bulgularında ise öğrencilerin bilgisayar kullanımında en çok kendi kendine (hiçbir kaynağa başvurmadan) öğrenmenin, daha sonra arkadaş yardımının etkili olduğunu, aile üyelerinin yardımının ise hiç etkili olmadığını belirtmiştir. Becker (2000) ise aile üyelerinin bilgisayar kullanım bilgisinin öğrencinin bilgisayar kullanımı üzerinde etkili olduğu belirtmiştir. Bu çalışmalardan birincisinin sonuçları Çizelge 4.15'te sunulan bulgularıyla belli yönleri ile çelişirken, ikinci araştırmada bir yönüyle benzerlikler içermektedir.

Öğrencinin bilgisayarı hangi amaçla kullandığına dair bulgular Çizelge 4.7’de verilmiştir. Ankette bu konuyla ilgili soru yöneltilirken katılımcılardan, soruyla ilgili 3 seçenek arasında birden fazla seçenek seçebilecekleri belirtildiği için seçilen seçenekler kombinasyonlar şeklinde verilmiştir. Tabloda “n” değeri “0” olan kombinasyonlara yer verilmemiştir. Bulgular en yüksek yüzdeden en düşüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

Çizelge 4.7: Öğrencilerin Bilgisayarı Kullanım Amacı

Öğrencinin bilgisayar kullanımıyla ilgili durumu	n	%
Eğlenceli bulma	60	41.7
Öğrenme isteği + eğlenceli bulma	55	38.2
Öğrenme isteği	15	10.4
Eğlenceli bulma + öğrenme zorunda olma + öğrenme isteği	9	6.3
öğrenme zorunda olma + öğrenme isteği	2	1.4
Öğrenme zorunda olma + öğrenme isteği	2	1.4
Eğlenceli bulma + öğrenme zorunda olma	1	0.7

Öğrencilerin bilgisayarı kullanım amacı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin önemli bir bölümünün (%41.7) bilgisayar kullanmayı eğlenceli bulduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin “%38.2’si öğrenme isteği + eğlenceli bulma” ve “%10.4’ü öğrenme isteği” gibi çok amaçlı kullanımı ön planda tutarken “öğrenme zorunda olduğu için bilgisayar kullanan” öğrenci yok denecek kadar azdır. Bu bulgu Çizelge 4.3’te sunulan “eve bilgisayar alınması konusundaki öğrenci gerekçeleri” ve Çizelge 4.32’de “eve bilgisayar alınması konusundaki veli gerekçeleri” ile ilgili bulgularla da örtüşmektedir.

Öğrencinin, ailesinin bilgisayar kullanımına yönelik kendisine getirdiği kısıtlamalar konusundaki görüşleriyle ilgili bulgular Çizelge 4.8’de verilmiştir. Ankette bu konuyla ilgili soru yöneltilirken katılımcılardan, soruyla ilgili 5 seçenek arasında birden fazla seçenek seçebilecekleri belirtildiği için seçilen seçenekler kombinasyonlar şeklinde verilmiştir. Tabloda “n” değeri “0” olan kombinasyonlara yer verilmemiştir. Bulgular en yüksek yüzdeden en düşüğe doğru sıralanarak verilmiştir.

Çizelge 4.8: Velinin Bilgisayar Kullanımına Yönelik Getirdiği Kısıtlamalarla İlgili Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Kısıtlama Konusu	n	%
Hiçbir kısıtlama getirmiyor	90	62.1
Süre	34	23.4
İnternet'te gezinilen siteler	07	4.8
Kullanılan programlar	04	2.8
Kullanılan programlar + İnternet'te gezinilen siteler	04	2.8
Süre + kullanılan programlar + İnternet'te gezinilen siteler + hiçbir kısıtlama getirmiyor	02	1.4
Süre + kullanılan programlar + İnternet'te gezinilen siteler + maddi kısıtlamalar + hiçbir kısıtlama getirmiyor	02	1.4
Süre + İnternet'te gezinilen siteler	01	0.7
Süre + kullanılan programlar + İnternet'te gezinilen siteler	01	0.7

Çizelge 4.8'deki bulgulara göre velilerin büyük bölümü (%62.1) bilgisayar kullanımı ile ilgili öğrenciye hiçbir kısıtlama getirmemektedir. Bilgisayar kullanımına yönelik en büyük kısıtlama kullanım süresi ile ilgili kısıtlamadır (%23.4). Velilerin %4.8'i İnternet'te gezinilen siteler ile ilgili öğrencilere kısıtlama getirmektedir.

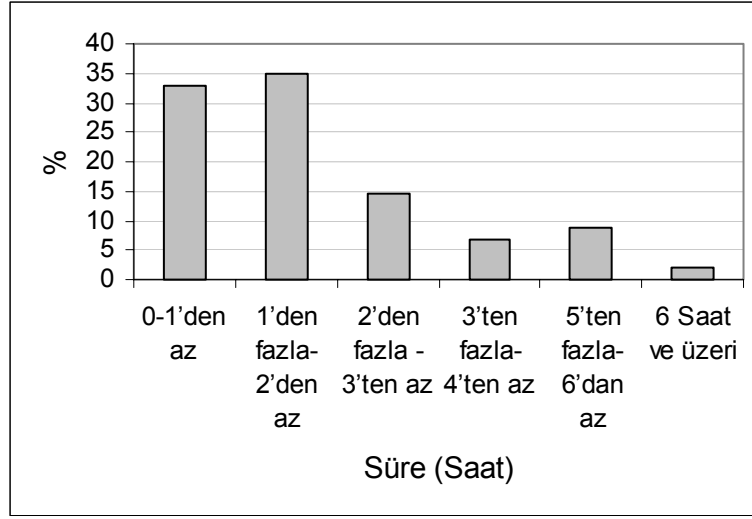
Land'in (1999) yaptığı araştırmada, ailelerin çocukların bilgisayar kullanımına yönelik kasıtlı girişimlerinin öğrencilerin bilgisayar kullanımıyla ilgili olmadığı ortaya çıkmıştır. Aileler çocuklarına bilgisayar kullanımı, kullanım süresi, yazılım satın alınması konusunda kısıtlamalar getirdiklerini belirtmişlerdir. Bu kısıtlamalardan kullanım süresiyle ilgili kısıtlama Çizelge 4.8'deki bulguları desteklemektedir.

Bilgisayar başında bir oturumda ne kadar vakit geçirildiği ile ilgili bulgular Çizelge 4.9'da verilmiştir.

Çizelge 4.9: Bilgisayar Başında Bir Seferde Kaç Saat Geçirildiği

Süre (Saat)	n	%
0-1'den az	49	32.9
1'den fazla-2'den az	52	34.9
2'den fazla -3'ten az	22	14.7
3'ten fazla-4'ten az	10	6.8
5'ten fazla-6'dan az	13	8.7
6 Saat ve üzeri	3	2.1
Toplam	149	100.0

Şekil 4.2: Bilgisayar Başında Bir Seferde Kaç Saat Geçirildiği

Bulgulara göre öğrenciler bilgisayar başında bir seferde ortalama 2 saat 20 dakika vakit geçirmekte olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %32.9'u bir oturumda 1 saate kadar, %34.9'u 1-2 saat arası bilgisayar başında vakit geçirmektedir. 5 saat ve daha fazla bilgisayar kullanan öğrencilerin oranının 10'da 1'den fazla (%10.8) olması dikkat çekicidir.

Öğrencilerin bilgisayarı hangi zaman diliminde kullandığı ile ilgili bulgular Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10: Bilgisayarın Hangi Zaman Diliminde Kullanıldığı

Zaman Dilimi	n	%
Sadece hafta içi	5	3.4
Sadece hafta sonu	39	26.5
Hem hafta içi hem hafta sonu	99	67.3
Hiç bir zaman	4	2.7
Toplam	147	100.0

Öğrencilerin büyük bölümü (%67.3) bilgisayarı hem hafta içi hem hafta sonu kullanmaktadırlar. Sadece hafta içi bilgisayar kullanım oranı oldukça düşüktür (%3.4). Öğrencilerin %26.5'i ise sadece hafta sonu bilgisayar kullanmaktadır.

4.2. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin evde bilgisayar kullanmasının çevresindeki insanlar ile görüşmesini kısıtlama düzeyine yönelik öğrenci görüşleri ile ilgili bulgular Çizelge 4.11’de verilmiştir.

Çizelge 4.11: Bilgisayar Kullanımının Çevredeki İnsanlar ile Görüşmeyi Kısıtlama Düzeyi

Kısıtlama Düzeyi*	n	%
1	95	64.6
2	31	21.1
3	12	8.2
4	4	2.7
5	5	3.4
Toplam	147	100.0

*1 hiç, 5 ise çok kısıtlıdır biçiminde artan düzeyde derecelendirilmiştir.

Öğrencilerin büyük bölümü (%64.6) bilgisayarın çevresindeki insanlarla görüşmesini hiç kısıtlamadığını (1.düzye) düşünmektedir.

Bird ve Bird (1990)’ün yaptığı araştırmada ise evde bilgisayar kullanımının, aile ile boş vakit geçirme dahil birçok ev etkinliğini azalttığı saptanmıştır. Bilgisayar kullanımının bireysel bir etkinlik olması varsayımına göre araştırmacılar, evde bilgisayar kullanan çocukların aileleriyle birlikte zaman geçirme miktarının azalacağını belirtmişlerdir. Bununla birlikte Land (1999) yaptığı araştırmada çocukların bilgisayar başında haftada 3.7 gün, arkadaşlarıyla 1.7 gün, aileleriyle 1.4 gün zaman geçirdiklerini belirtmiştir. Çizelge 4.11’deki bulgular Bird ve Bird ve Land’in araştırma sonuçlarıyla desteklenmemektedir. Bunun nedeni de bilgisayar arkadaş çevreleriyle olan etkileşimin olumlu yönde etkili olması olabilir. Öğrenciler arasında program paylaşımı ve İnternet’in giderek bireyler arasındaki etkileşimi artırıcı bir işlev üstlenmiş olması bu sonuçta etkili olmuş olabilir.

Öğrencilerin evde bilgisayar kullanırken bilgisayara ne kadar hakim olduğu ile ilgili görüşlerini içeren bulgular Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12: Öğrencinin Bilgisayara Ne Düzeyde Hakim Olduğu

Hakimiyet Düzeyi*	n	%
1	7	4.7
2	15	10.1
3	30	20.3
4	33	22.3
5	63	42.6
Toplam	148	100.0

*1, bilgisayara kullanımına çok az, 5 ise çok fazla hakim olduğunu gösterecek biçimde artan düzeyde derecelendirilmiştir.

Öğrencilerin 5'te 2'sinden biraz fazlası (%42.6) bilgisayara çok fazla hakim olduğunu düşünmektedir (5. düzey). Yine 5'te 1'inden biraz fazlası (%22.3) bilgisayara 4. düzeyde hakim olduğunu belirtmiştir. Bilgisayara çok az hakim olduğunu (1. düzey) düşünen öğrencilerin oranı oldukça düşüktür (%4.7). Çizelge 4.5 ve Çizelge 4.6'da bilgisayar kullanımında en sık başvurulan yardım kaynağı olarak aile üyeleri gösterilmişti. Aile üyeleri hemen ulaşılabilen bir kaynak olduğu için de öğrenciler bu konuda kendilerine daha çok güven duyuyor olabilirler.

Öğrencilerin bilgisayarı ne kadar eğlenceli buldukları ile ilgili bulgular Çizelge 4.13'de verilmiştir.

Çizelge 4.13: Öğrencilerin Bilgisayarı Ne Düzeyde Eğlenceli Bulduğu

Bilgisayarı eğlenceli bulma düzeyi*	n	%
1	4	2.7
2	5	3.4
3	14	9.5
4	23	15.6
5	101	68.7
Toplam	147	100.0

*1 bilgisayarın çok az, 5 ise çok fazla eğlenceli bulunduğunu gösterecek biçimde artan düzeyde derecelendirilmiştir.

Öğrencilerin büyük bölümü (%68.7) bilgisayarın çok fazla eğlenceli olduğunu düşünmektedir (5. düzey). Öğrencilerin %15.6'sı bilgisayarı 4. düzeyde eğlenceli

bulmaktadır. 1. ve 2. düzeyde bilgisayarı çok az eğlenceli bulan öğrencilerin oranı oldukça düşüktür (%6.1).

Bilgisayar kullanmayı çok az eğlenceli bulan öğrenci oranının düşük olması bilgisayarın daha çok eğlence amaçlı kullanılıyor olmasından kaynaklanmaktadır. 2001 yılındaki InterActive araştırması bu bulguyu destekler niteliktedir. Bu çalışmanın bulgularına göre, çocukların %84'ü eğlence amaçlı olarak haftada en az bir kere evde bilgisayar kullanmaktadır (Facer ve diğerleri, 2003).

Öğrencilerin bilgisayarı öğrenmeyi ne kadar gerekli bulduğu ile ilgili bulgular Çizelge 4.14'de verilmiştir.

Çizelge 4.14: Öğrenciler Bilgisayar Öğrenmeyi Ne Kadar Gerekli Buluyor

Bilgisayar öğrenmenin gerekliliği*	n	%
1	5	3.4
2	3	2.1
3	12	8.2
4	28	19.2
5	98	67.1
Toplam	146	100.0

*1 bilgisayarı öğrenmenin gereksiz, 5 çok gerekli olduğunu gösterecek biçimde artan düzeyde derecelendirilmiştir.

Öğrencilerin büyük bölümü (%67.1) bilgisayar öğrenmeyi çok gerekli bulmaktadır (5. düzey). %19.2'si bilgisayar kullanmayı 4. düzeyde gerekli bulmaktadır. 1. ve 2. düzeyde bilgisayar öğrenmeyi çok az gerekli bulan öğrencilerin oranı oldukça düşüktür (%5.5).

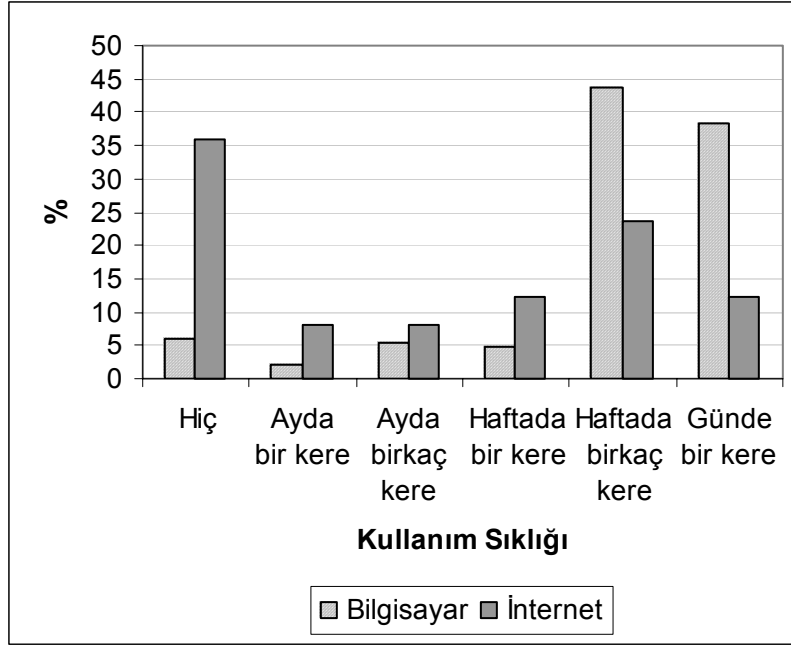
4.3. İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır?

Öğrencilerin evde bilgisayar ve İnternet'i (e-posta, web vb.) kullanım sıklığı ile ilgili bulgular Çizelge 4.15'de verilmiştir.

Çizelge 4.15: Evde Bilgisayarın ve İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığı

Kullanım sıklığı	Bilgisayar		İnternet Hizmetleri	
	n	%	N	%
Hiç	9	6.0	53	35.8
Ayda bir kere	3	2.0	12	8.1
Ayda birkaç kere	8	5.4	12	8.1
Haftada bir kere	7	4.7	18	12.2
Haftada birkaç kere	65	43.6	35	23.6
Günde bir kere	57	38.3	18	12.2
Toplam	149	100.0	148	100.0

Şekil 4.3: Evde Bilgisayarın ve İnternet Hizmetlerinin Kullanımı

Öğrencilerin 5'te 2'den fazlası (%43.6) evde bilgisayarını haftada birkaç kere, 5'te 2'ye yakını (%38.3) günde bir kere kullanmaktadır. Hiç kullanmayan öğrenci oranı oldukça düşüktür (%6.0). Bu tablodaki bilgisayar kullanımından amaçlanan İnternet uygulamaları dışındaki bilgisayar programlarının kullanımını İnternet kullanımını bilgisayar kullanımından bağımsız olarak incelenmiştir.

Harris'in (1999) yaptığı araştırmada, öğrencilerin evde bilgisayarını oldukça sık kullandıkları ortaya çıkmıştır. İngiltere'de 9. sınıf öğrencileri ile yapılan araştırmada öğrencilerin %33'ünün günde bir kere evde bilgisayar kullandığı ortaya çıkmıştır.

Uzunboylu'nun (2003) ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin ev ortamında bilgisayar kullanımı ile ilgili yaptığı araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin %54.7'si her gün, %16.6'sı 2 günde bir, %12.2'si 3 veya 4 günde bir, %6.6'sı 5 veya 6 günde bir, %9.9'u haftada bir gün evinde bilgisayar kullanmaktadır. Bu araştırmaların bulguları bilgisayar kullanımıyla ilgili yukarıdaki bulgularla paralellik taşımaktadır.

Evde İnternet kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde İnternet kullanımının bilgisayar kullanımına oranla daha az olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %35.8'i evde İnternet'i hiç kullanmamaktayken, %23.6'sı haftada birkaç kere İnternet kullanmaktadır. Öğrencilerin %12.2'si günde bir kere İnternet kullanmaktadır. Burada İnternet'i "hiç" kullanmaya öğrenci oranının yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur.

Amerikan Ulusal Okul Kurulu Vakfı'nın (2002) "çocukların İnternet kullanımı" başlıklı ulusal çaplı araştırmasına göre, çocukların %61'inin İnternet kullandığı ifade edilmiş, İnternet kullanan çocukların ise %73'ünün günde en az 1 saat kullanımının olduğu belirtilmiştir. Orhan ve Akkoyunlu (2004) yaptığı araştırmada çalışma grubunda bulunan öğrencilerin İnternet kullanım sıklıkları sırasıyla, "her gün" (%40.1), "iki üç günde bir" (%37.8), "ayda birkaç kez" (%17.0), "ihtiyaç olduğunda" (%5.1) şeklinde ifade edilmiştir. Bu iki çalışmanın bulguları İnternet kullanımıyla ilgili yukarıdaki bulguları desteklememektedir.

Öğrencilerin evde oyun, programlama dilleri, web sayfası tasarım programları, eğitici CD'ler, diğer eğitim içerikli öğeler, yaratıcılıkla ilgili programlar ve çoklu ortam programlarını kullanım sıklıkları ile ilgili bulgular Çizelge 4.16'da, MS Ofis programlarını kullanım sıklığı ile ilgili bulgular Çizelge 4.17'de ve İnternet'i kullanım sıklığı ile ilgili bulgular Çizelge 4.18'de verilmiştir.

Çizelge 4.16: Evde Kullanılan Bilgisayar Programları ve Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

Kullanım Sıklığı	Oyun		Programlama Dilleri		Web Sayfası Tasarım Programları		Eğitici CD'ler		Diğer Eğitim İçerikli Öğeler		Yaratıcılıkla İlgili Programlar		Çoklu Ortam Programları	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Hiç	7	4.8	138	92.6	127	85.8	72	48.6	61	41.5	22	15.0	23	15.8
Ayda bir kere	10	6.9	2	1.3	10	6.8	17	11.5	16	10.9	11	7.5	8	5.5
Ayda birkaç kere	14	9.7	4	2.7	6	4.1	21	14.2	22	15.0	10	6.8	13	8.9
Haftada bir kere	12	8.3	4	2.7	3	2.0	6	4.1	10	6.8	22	15.0	17	11.6
Haftada birkaç kere	58	40.0	1	0.7	1	0.7	25	16.9	25	17.0	53	36.1	48	32.9
Günde bir kere	44	30.3	0	0	1	0.7	7	4.7	13	8.8	29	19.7	37	25.3
Toplam	145	100.0	149	100.0	148	100.0	148	100.0	147	100.0	147	100.0	146	100.0

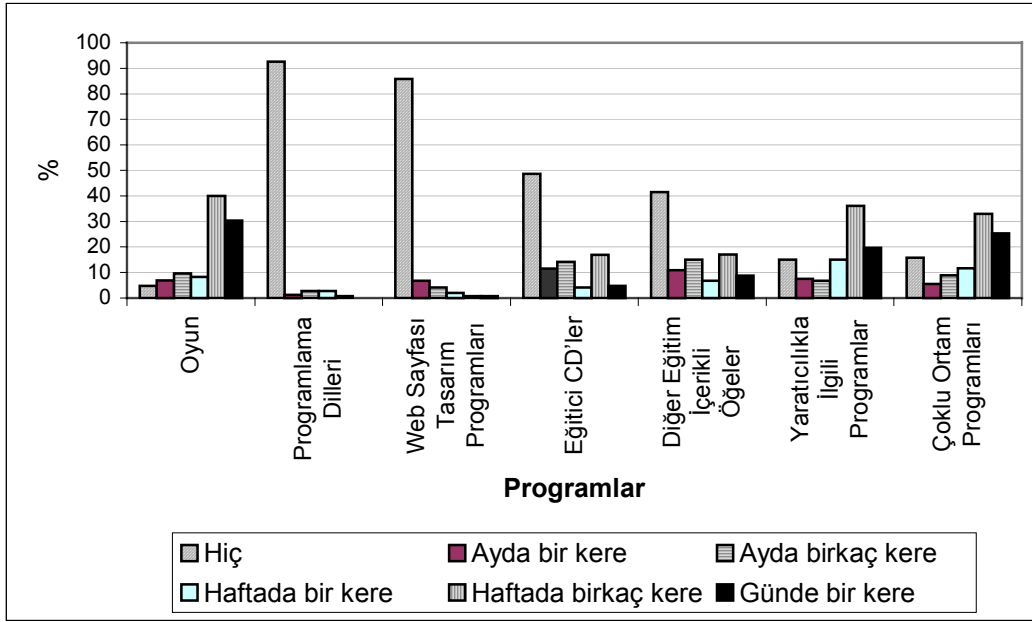
Çizelge 4.17: MS Ofis Programlarının Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

Kullanım Sıklığı	MS Word		MS Excel		MS PowerPoint		MS Access		MS Outlook	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Hiç	71	48.0	107	71.8	115	77.2	135	90.6	115	77.2
Ayda bir kere	17	11.5	11	7.4	10	6.7	3	2.0	10	6.7
Ayda birkaç kere	17	11.5	12	8.1	9	6.0	4	2.7	9	6.0
Haftada bir kere	16	10.8	6	4.0	8	5.4	5	3.4	8	5.4
Haftada birkaç kere	20	13.5	12	8.1	6	4.0	2	1.3	6	4.0
Günde bir kere	7	4.7	1	0.7	1	0.7	0	0	1	0.7
Toplam	148	100.0	149	100.0	149	100.0	149	100.0	149	100.0

Çizelge 4.18: İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığıyla İlgili Dağılım

Kullanım Sıklığı	E-Posta		Posta Listesi		Sohbet		Tartışma Listesi		Bilgiye Ulaşım		Alış-Veriş		Dosya Transferi		Eğitim Siteleri		Eğlence Siteleri	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Hiç	80	54.1	93	62.8	99	66.4	127	85.2	65	43.9	128	87.1	87	60.0	78	52.7	52	35.4
Ayda bir kere	10	6.8	12	8.1	8	5.4	6	4.0	8	5.4	9	6.1	13	9.0	18	12.2	13	8.8
Ayda birkaç kere	10	6.8	10	6.8	9	6.0	3	2.0	17	11.5	5	3.4	9	6.2	19	12.8	15	10.2
Haftada bir kere	15	10.1	10	6.8	10	6.7	2	1.3	16	10.8	2	1.4	10	6.9	7	4.7	15	10.2
Haftada birkaç kere	17	11.5	10	6.8	7	4.7	6	4.0	25	16.9	2	1.4	13	9.0	22	14.9	27	18.4
Günde bir kere	15	10.1	13	8.8	16	10.7	5	3.4	17	11.5	1	.7	13	9.0	4	2.7	25	17.0
Toplam	148	100.0	148	100.0	149	100.0	149	100.0	148	100.0	147	100.0	145	100.0	148	100.0	147	100.0

Şekil 4.4. Evde Kullanılan Bilgisayar Programları ve Kullanım Sıklığı

Çizelge 4.16'daki bulgulara göre evde kullanılan bilgisayar programları arasında oyunlar (%79) ilk sırayı almaktadır. Oyunları yaratıcılıkla ilgili programlar (%71) ve çoklu ortam programları (%70) takip etmektedir. Oyunları hiç kullanmıyorum diyenlerin oranı yalnızca %4.8'dir. Bilgisayarda en az kullanılan programlar programlama dilleri olarak göze çarpmaktadır. Bu dalda hiç kullanmıyorum diyenlerin oranı %93'tür. Bu oran web tasarım programlarında ise %86'dır.

Evde oyun programlarının kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin oyun kullanımının "haftada birkaç kere" (%40.0) ve "her gün" (%30.3'ü) kullanımda yoğunlaştığı görülmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi Greenfield ve diğerleri (1994), Pastore (1998), Harris (1999), Becker (2000), Sutherland ve diğerleri (2000) ve Facer ve diğerleri (2003) yaptıkları araştırmalarda, bilgisayar oyunlarının kullanımının bilgisayar programları arasında ilk sırada olduğu ifade edilmiştir. Bu bulgular bu yönüyle yukarıdaki bulguyu desteklemektedir.

Web sayfası tasarım programlarının kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin büyük bölümünün (%85.8) web sayfası tasarım programlarını hiç kullanmadığı ortaya çıkmaktadır.

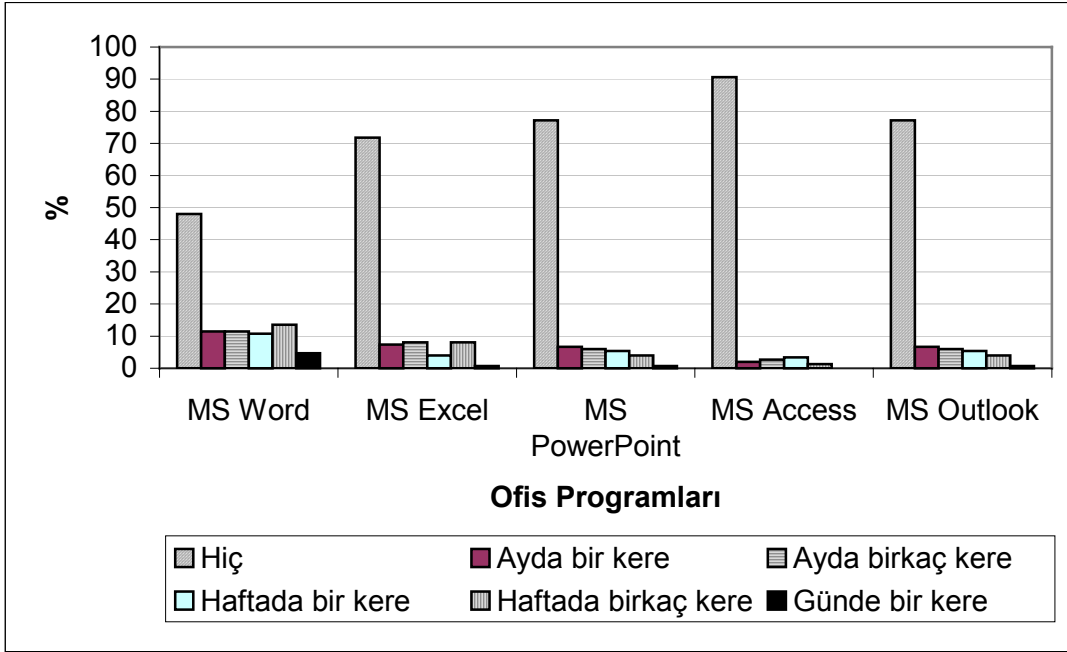
Oyun, programlama dilleri, web tasarım programlarının kullanımı ile ilgili bulgulara benzer sonuçlar İngiltere’de öğrencilerin evde bilgisayarda kullandığı programları inceleyen Interactive adlı araştırma sonuçlarında da rastlanmaktadır. Oyun oynama, yazı yazma ve bilgi araştırma yüksek oranda tüm katılımcıların yaptığı etkinliklerken; web sitesi yapımı, film/animasyon, hesap tabloları ve programlama gibi etkinlikler düşük oranda yapılan etkinlikler olarak ifade edilmiştir (Facer ve diğerleri, 2003).

Öğrencilerin yarısına yakının (%48.6) eğitici CD’leri hiç kullanmadığı ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin %21.6’sı “haftada birkaç kere” veya daha fazla eğitici CD kullanmaktadır. Öğrencilerin %25.7’si “ayda bir kere” veya birkaç kere eğitici CD kullanmaktadır.

Diğer eğitim içerikli öğelerin (test çözme, yabancı dil, ansiklopedi vb.) kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde öğrencilerin %41.5’inin diğer eğitim içerikli öğeleri hiç kullanmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %25.8’i “haftada birkaç kere” veya daha fazla diğer eğitim içerikli öğeleri kullanmaktadır. Yine öğrencilerin %25.9’u “ayda bir kere” veya birkaç kere diğer eğitim içerikli öğeleri kullanmaktadır.

Çoklu ortam ile ilgili programların (film, müzik, ses kaydı vb.) kullanımı oldukça yüksektir. Öğrencilerin sadece %15.8’i çoklu ortam ile ilgili programları hiç kullanmamaktadır. Öğrencilerin %25.3’ü günde bir kere, %32.9’u “haftada birkaç kere” çoklu ortam programlarını kullanmaktadır. Öğrencilerin %11.6’sı haftada bir kere bu programları kullanmaktadır. Facer ve diğerleri (2003) de müzik programlarının kullanımı ile ilgili benzer sonuçlar elde etmiştir. Müzik programlarının da çoklu ortam öğeleri içerdiği düşünülürse bu yönüyle yukarıdaki bulguları desteklediği söylenebilir.

Şekil 4.5. MS Ofis Programlarının Kullanım Sıklığı

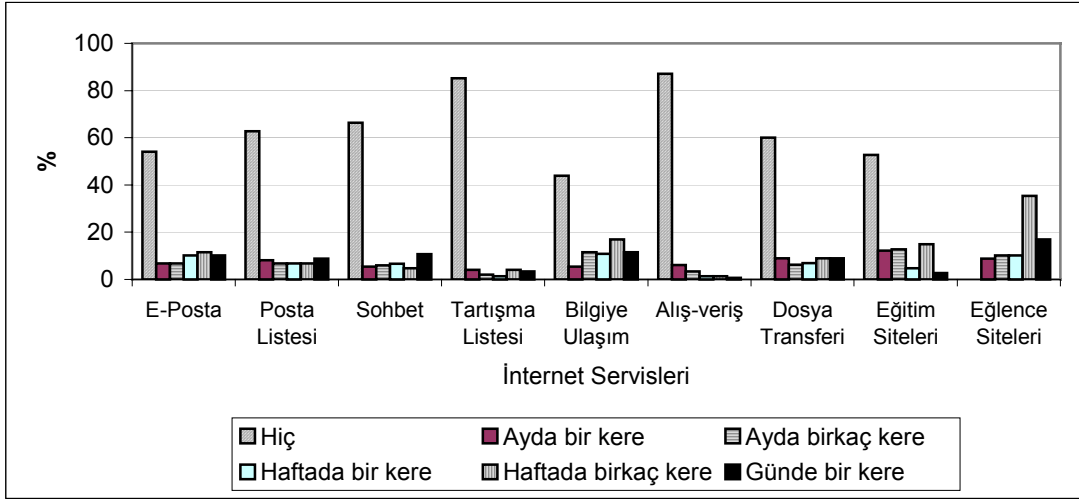

Çizelge 4.17'deki MS Ofis programlarının kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde en çok kullanım olduğu uygulamanın MS Word olduğu gözlemlenmektedir (%52). MS Word programının kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde bulguların her gün kullanım dışında yaklaşık 10'da 1 oranında dağıldığı gözlemlenmektedir.

Öğrencilerin büyük bölümü MS Excel programını (%71.8), MS PowerPoint programını (%77.2), MS Access programını (%90.6), MS Outlook programını (%77.2) hiç kullanmamaktadır.

Bu bulgular NAEP'in (National Center for Education Statistics) araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. NAEP verilerine göre öğrencilerin çoğu evde bilgisayar kelime işlemci (MS Word vb.) programlarını kullanma, öğrenme ve oyun oynama amaçlı kullanmaktadır (Akt: Kafai ve Sutton, 1999).

Şekil 4.6. İnternet Hizmetlerinin Kullanım Sıklığı

Çizelge 4.18'deki bulgular hiç kullanmayanlardan yola çıkılarak incelendiğinde en çok eğlence amaçlı sitelerin ziyaret edildiği (%64.6) ortaya çıkmaktadır. Diğer uygulamaları kullananlar sırasıyla bilgiye ulaşma (%56.1), eğitim sitelerini ziyaret etme (%47.3), e-posta kullanımı (%45.9), dosya transferi (%40.0), posta listesi (%37.2), sohbet (%33.6), tartışma listesi (%14.8), İnternet'ten alış-veriş (%12.9) şeklinde çok kullanımdan az kullanıma doğru sıralanmıştır.

Çizelge 4.18'deki e-posta kullanımı ile ilgili bulgular incelendiğinde %10.1'lik günlük kullanım gözlemlenirken, öğrencilerin %21.6'sı "haftada bir kere" veya birkaç kere e-posta kullanmaktadır. Yine öğrencilerin %13.6'sı "ayda bir kere" veya birkaç kere e-posta kullanmaktadır.

Posta listesi kullanımı ile ilgili bulgulara göre öğrencilerin %8.8'i günde bir kere posta listesi kullanmaktadır. Haftada birkaç kere, haftada bir kere, ayda birkaç kere kullanım ise eşit orandadır (%6.8).

İnternet'te sohbet yapan öğrenciler ile ilgili bulgulara göre öğrencilerin %10.7'si "günde bir kere" İnternet'te sohbet yapmaktadır. İnternet'te sohbet ile ilgili "hiç" seçeneği hariç olmak üzere diğer kullanım sıklıkları %5-%8 arasında değişmektedir.

Öğrencilerin tartışma listesi kullanmayla ilgili oranlarının dağılımı "hiç" seçeneği hariç olmak üzere %1 ile %4 arasında değişmektedir.

İnternet'ten bilgiye ulaşım ile ilgili bulgulara göre "hiç" seçeneği hariç olmak üzere en yüksek oran %16.9'luk bir yüzdeyle "haftada birkaç kere" kullanımdadır. Yine İnternet'te dosya transferini kullanım sıklıkları "hiç" seçeneği hariç olmak üzere %6 ile %9 arasında değişmektedir.

Eğitim sitelerinin ziyaret edilmesi ile ilgili bulgulara göre en çok dağılım "haftada birkaç kere" kullanımdadır (%14.9).

Eğlence sitelerinin kullanım sıklığı ile ilgili bulgulara göre "haftada birkaç kere" ve "günde bir kere" kullanımlarında bir yoğunluk dikkat çekmektedir.

TÜBİTAK'ın BTYKA-2000 adlı çalışmasına göre evdeki bilgisayarın kullanım amaçlarının başında İnternet ve e-posta servislerinin kullanımı gelmektedir. Bilgisayarı olan hanelerin %37'si bilgisayarlarını öncelikli olarak İnternet erişimi için kullanmaktadır. Bu çalışmada, evdeki İnternet bağlantısının öncelikli olarak hangi amaçla kullanıldığı sorusuna verilen yanıtlarda, kullanıcıların %23'ü e-posta kullanmak amacıyla, %22.3'ü merak ettiği konularda bilgi edinmek için, %16.5'i ise arkadaşlarıyla sohbet etmek amacıyla kullandıklarını belirtmiştir (TÜBİTAK, 2001).

Newburger'in (2001) 3-17 yaş arasındaki çocuklar üzerinde yaptığı araştırmada, evde İnternet'in en sık kullanıldığı etkinliğin e-posta kullanımı olduğu belirtilmiştir. Çocukların %73'ü evde e-posta kullanırken, %68'i evde İnternet'ten okul için araştırma ve kurs için yararlanmaktadır.

Amerikan Ulusal Okul Kurulu Vakfı'nın (2002) yaptığı araştırmada çocuklar İnternet'i sırasıyla iletişim (e-posta, sohbet), oyun ve eğitim amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Uzunboylu (2003) yaptığı araştırmada, öğrencilerin orta sıklıkta e-posta kullanımı, İnternet'te sohbet, İnternet'te tarama yapma amacıyla İnternet'i kullandığını ortaya koymuştur. Bu araştırmalarda ulaşılan bulgular Çizelge 4.18'deki bulguları, özellikle e-posta kullanımı ve bilgiye erişim konularında belli bir ölçüde destekler nitelikte bulgulardır.

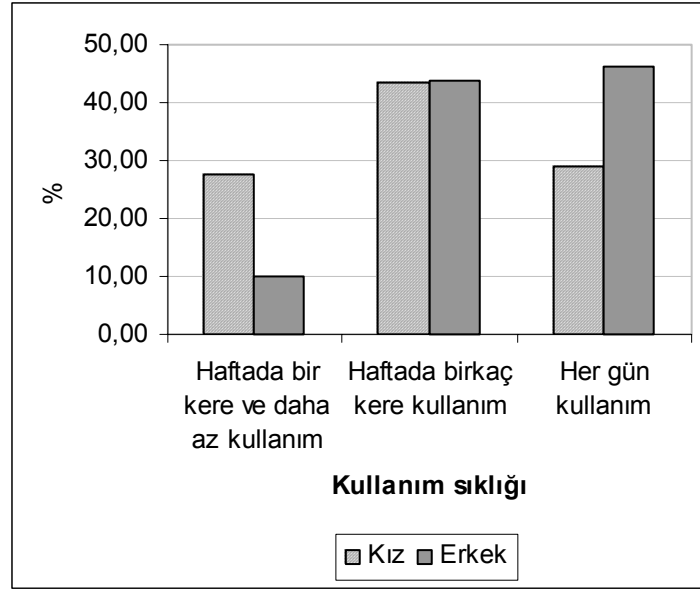
4.4. Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

Öğrencinin cinsiyeti ve bilgisayar kullanım sıklığı ile İnternet kullanım sıklığına ilişkin dağılım sırasıyla Çizelge 4.19 ve Çizelge 4.20'de verilmiştir.

Çizelge 4.19: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı

Cinsiyet	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	19	27.5	30	43.5	20	29.0	69	100.0
Erkek	8	10.0	35	43.8	37	46.3	80	100.0

Şekil 4.7: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığı

Çizelge 4.19’da yer alan bulgulara göre erkeklerin ve kızların dağılımı “haftada birkaç kere” bilgisayar kullanımında yoğunlaşmaktadır. Her gün bilgisayar kullanan erkeklerin oranı (%46.3) her gün bilgisayar kullanan kızlara (%29.0) göre daha yüksektir. Bu bulgu çeşitli araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir. Kay (1992), Harris (1999), Schumacher ve Martin’in (2001) araştırmalarında da bilgisayar kullanım sıklığıyla ilgili olarak cinsiyete göre farklar gözlenmiştir. Bu araştırmaların bulgularına göre erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha sık bilgisayar kullandıkları anlaşılmaktadır.

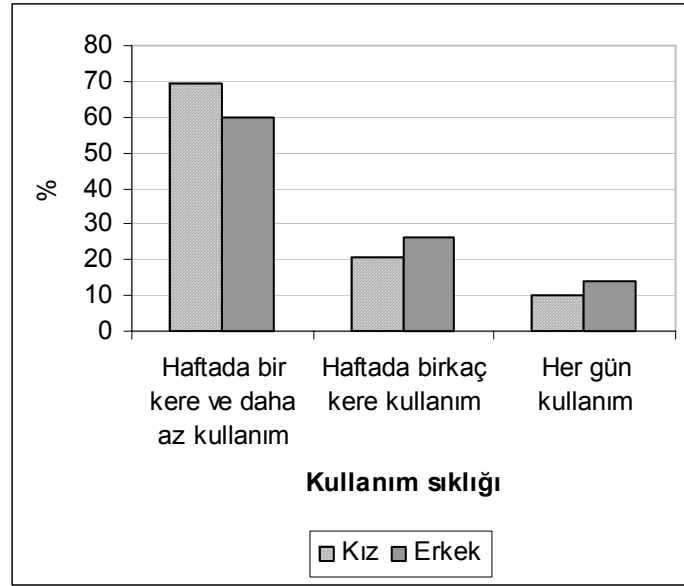
Reinen ve Plomp erkek öğrencilerin bilgisayar kullanımında kız öğrencilere göre daha fazla olanağı olduğunu belirtmiştir. Culley ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre iki kattan daha fazla bilgisayara erişme olanağının olduğunu ifade etmiştir (Akt. Selwyn, 1998). Facer ve diğerleri (2003) de erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla kendilerine ait bilgisayarlarının olduğunu belirtmiştir.

Öte yandan Becker'in (2000) yaptığı araştırmanın 1997 ve 1998 verilerine göre, erkek ve kız öğrencilerin evde bilgisayar kullanım sıklığı yaklaşık aynıdır. GUV (1998) ise erkek ve kızların bilgisayar ve İnternet kullanım sıklığındaki farkın giderek azaldığını belirtmiştir.

Çizelge 4.20: Öğrencinin Cinsiyetine Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı

Cinsiyet	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	47	69.1	14	20.6	7	10.3	68	100.0
Erkek	48	60.0	21	26.3	11	13.8	80	100.0

Şekil 4.8: Öğrencinin Cinsiyetine Göre İnternet'i Kullanım Sıklığı

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre İnternet kullanım sıklıklarındaki dağılımın “haftada bir kere ve daha az” İnternet kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir. İnternet kullanım sıklığı ile ilgili bulgular incelendiğinde belirgin bir cinsiyet farkının olmadığı ancak her iki cinsiyet grubunda da “haftada bir kere ve daha az kullanım”dan “her gün kullanım”a doğru bir azalma olduğu gözlenmektedir. Öte yandan bilgisayar kullanım sıklığıyla İnternet kullanım sıklığı bulguları karşılaştırıldığında İnternet kullanım sıklığının “her gün” kullanım sıklığında her iki cinsiyet grubunda da düştüğü görülmektedir. Benzer konularda yapılan bazı araştırmaların (Becker,

2000; GVU, 1998) bulguları incelendiğinde İnternet kullanım sıklığının Çizelge 4.20’de olduğu gibi kız ve erkek öğrencilerde benzer oranlarda olduğu görülmektedir. Benzer bulguların elde edildiği bir başka araştırma da Orhan ve Akkoyunlu’nun (2004) ilköğretim öğrencilerinin İnternet kullanımlarıyla ilgili yaptığı araştırmadır. Bu çalışmada bulgularına göre erkek öğrencilerin İnternet kullanım oranı %84.6, kız öğrencilerin kullanım oranının ise % 72.3’tür.

4.5. Anne ve babanın eğitim durumuna göre evde öğrencinin bilgisayarı ve İnternet’i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

Anne ve babanın eğitim durumu ile bilgisayar kullanım sıklığı ile İnternet kullanım sıklığının dağılımı ile ilgili bulgular sırasıyla Çizelge 4.21-4.22 ve Çizelge 4.23-4.24’de verilmiştir.

Çizelge 4.21: Annenin Eğitim Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı

Eğitim Durumu	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
İlköğretim ve altı	2	12.5	5	31.3	9	56.3	16	100.0
Ortaöğretim mezunu	6	15.0	16	40.0	18	45.0	40	100.0
Üniversite ve üzeri	8	15.4	27	51.9	17	32.7	52	100.0

Çizelge 4.21’deki bulgulara göre eğitim durumu “ilköğretim ve altı” ve “ortaöğretim mezunu” olan anneler arasında en yüksek yüzde “her gün” kullanımdadır. Buna karşın üniversite ve üzeri eğitim almış annelerde “haftada birkaç kere kullanım” en yüksek yüzdeyi vermektedir.

Çizelge 4.22: Annenin Eğitim Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı

Eğitim Durumu	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
İlköğretim ve altı	14	87.5	2	12.5	0	0	16	100.0
Ortaöğretim mezunu	27	67.5	9	22.5	4	10.0	40	100.0
Üniversite ve üzeri	31	59.6	14	26.9	7	13.5	52	100.0

Çizelge 4.22'deki bulgulara göre her üç eğitim düzeyi grubunda da “haftada bir kere ve daha az kullanım”dan “her gün kullanım”a doğru bir azalış gözlenmekte, ayrıca “haftada bir kere ve daha az kullanım”da bir yoğunlaşma bulunmaktadır. Yine annenin eğitim durumu yükseldikçe öğrencinin “haftada bir kere ve daha az” İnternet kullanımı azalmakta, “haftada birkaç kere” ve “her gün” kullanım ise artmaktadır. Becker (2000), Tor ve Erden (2004) araştırmalarında velinin eğitim düzeyi yükselişine paralel olarak İnternet erişiminin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmalarda, İnternet erişimindeki bu artışta, eğitim düzeyi artışına paralel olarak ekonomik durumun iyileşmesinin rolü olduğu belirtilmiştir. Bu bulgu bu yönüyle Çizelge 4.22'deki bulguları destekler niteliktedir.

Çizelge 4.23: Babanın Eğitim Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı

Eğitim Durumu	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
İlköğretim ve altı	1	14.3	3	42.9	3	42.9	7	100.0
Ortaöğretim mezunu	0	0	8	44.4	10	55.6	18	100.0
Üniversite ve üzeri	15	18.1	37	44.6	31	37.3	83	100.0

Çizelge 4.23'teki bulgulara göre bilgisayar kullanım sıklığında “ilköğretim ve altı” ve “ortaöğretim mezunu” olan babalarda “haftada bir kere ve daha az” kullanımdan “her gün” kullanıma doğru bir artış gözlenmektedir. Öte yandan bütün eğitim düzeyi gruplarında “haftada birkaç kere” ve “her gün” kullanımda bir yoğunlaşma olmaktadır.

Çizelge 4.24: Babanın Eğitim Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı

Eğitim Durumu	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
İlköğretim ve altı	7	100.0	0	0	0	0	7	100.0
Ortaöğretim mezunu	10	55.6	5	27.8	3	16.7	18	100.0
Üniversite ve üzeri	55	66.3	20	24.1	8	9.6	83	100.0

Çizelge 4.24'deki bulgulara göre her üç eğitim düzeyi grubunda da "haftada bir kere ve daha az kullanım"dan "her gün kullanım"a doğru bir azalış gözlenmektedir. Babanın eğitim durumu yükseldikçe İnternet kullanım sıklıklarında belirgin herhangi bir artış ya da azalış gözlemlenmemektedir. Burada ilginç olan İnternet kullanımının bütün eğitim düzeylerinde "haftada bir kere ve daha az" seçeneğinde yoğunlaşmasıdır. Bu durum İnternet kullanım oranının bu araştırmaya katılan öğrenciler arasında düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir. Nitekim evde İnternet kullanım sıklığının ele alındığı Çizelge 4.15'e bakıldığında İnternet kullanım sıklığının "hiç kullanmıyorum ile haftada bir kere ve daha az" seçeneklerinde %64.2 olduğu görülmektedir. Bu iki bulgu birbirini destekler niteliktedir.

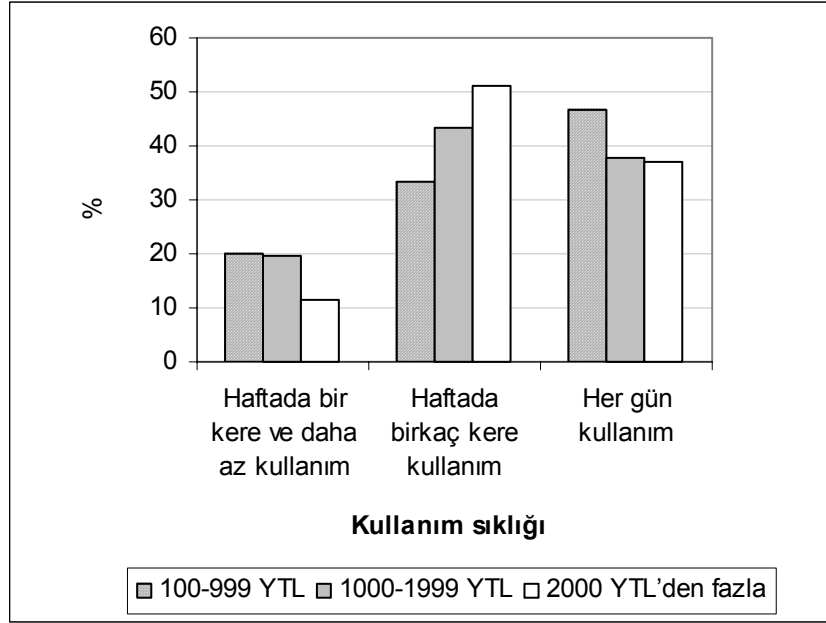
4.6. Ailenin ekonomik durumuna göre evde öğrencinin bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?

Araştırmanın diğer bir alt problemi olan ailenin ekonomik durumu ile bilgisayar ve İnternet kullanım sıklığının dağılımı ile ilgili bulgular sırasıyla Çizelge 4.25 ve Çizelge 4.26'da verilmiştir.

Çizelge 4.25: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığının Dağılımı

Aylık Gelir	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
100-999 YTL	3	20.0	5	33.3	7	46.7	15	100.0
1000-1999 YTL	9	19.6	20	43.5	17	37.0	46	100.0
2000 YTL'den fazla	5	11.6	22	51.2	16	37.2	43	100.0

Şekil 4.8: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Bilgisayar Kullanım Sıklığı

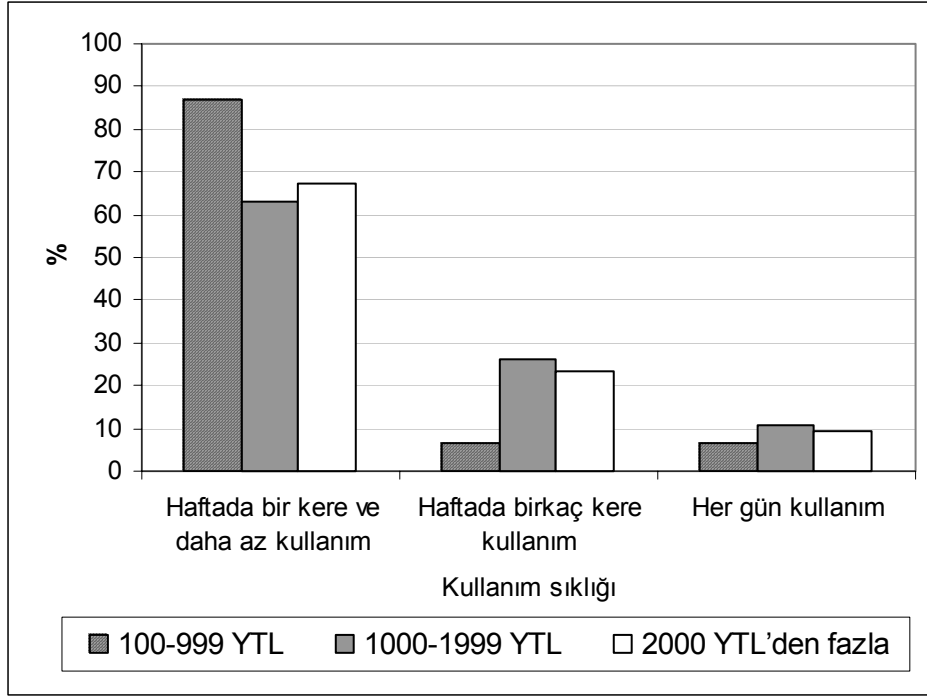

Çizelge 4.25'teki bulgulara göre “haftada birkaç kere kullanım” ve “her gün kullanım”da bir yoğunlaşma gözlenmektedir. Ailenin ekonomik durumu yükseldikçe bilgisayarı “haftada bir kere ve daha az” kullanan öğrencilerin oranı düşmekte, “haftada birkaç kere” kullanan öğrencilerin oranı artmaktadır.

Çizelge 4.26: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre İnternet Kullanım Sıklığının Dağılımı

Aylık Gelir	Haftada bir kere ve daha az kullanım		Haftada birkaç kere kullanım		Her gün kullanım		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
100-999 YTL	13	86.7	1	6.7	1	6.7	15	100.0
1000-1999 YTL	29	63.0	12	26.1	5	10.9	46	100.0
2000 YTL'den fazla	29	67.4	10	23.3	4	9.3	43	100.0

Şekil 4.9: Ailenin Ekonomik Durumuna İnternet'i Kullanım Sıklığı

Çizelge 4.26'daki bulgulara göre ailenin ekonomik durumu yükseldikçe İnternet kullanım sıklıklarında belirgin herhangi bir artış ya da azalış gözlemlenmemektedir.

Ailenin ekonomik durumuna göre İnternet kullanım sıklığını doğrudan inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak, bazı araştırmalar İnternet'e erişim olanağının ekonomik durumdan etkilendiğini belirtmektedirler. Örneğin, TÜBİTAK'ın (2001) hanelerdeki İnternet erişim olanağına sahipliğin gelir gruplarına göre dağılımını ortaya çıkardığı araştırmasında hanelerin %2.8'ini oluşturan üst gelir grubunda %51.9 olan İnternet sahiplik oranının, üst orta gelir grubunda %27,9'a düştüğü ifade edilmektedir. Aynı araştırma bulgularına göre orta gelir grubundaki hanelerin %12'sinde İnternet bağlantısı varken toplamın %33'ünü oluşturan alt orta gelir grubundaki sahiplik oranı %3.9'a, ve toplamın %42'sini oluşturan alt gelir gruplarındaki sahiplik oranı ise %0.6'ya düşmektedir. Rathbun ve diğerleri (2003), Becker (2000), Debell ve Chapman (2003) da yaptıkları araştırmalarda ailenin ekonomik durumundaki yükselişe paralel olarak İnternet'e erişim olanağının arttığını dile getirmişlerdir.

4.7. Veliler evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır?

Velilerin bilgisayar ve İnternet kullanım sıklıklarıyla ilgili bulgular Çizelge 4.27'de verilmiştir.

Çizelge 4.27: Velinin Evde Bilgisayar ve İnternet'i Kullanım Sıklığı

Kullanım Sıklığı	Bilgisayar Kullanımı		İnternet Kullanımı	
	n	%	n	%
Hiç	21	19.3	39	35.8
Ayda bir kere	9	8.3	9	8.3
Ayda birkaç kere	12	11.0	10	9.2
Haftada bir kere	12	11.0	11	10.1
Haftada birkaç kere ve daha fazla	55	50.5	40	36.7
Toplam	109	100,0	109	100,0

Çizelge 4.27'deki bulgulara göre evde hiç bilgisayar kullanmayan veli oranı %19.3'tür. Velilerin yarısı (%50.5) "haftada birkaç kere ve daha fazla" bilgisayar kullanmaktadır. "Haftada bir kere" ve "ayda bir kere" bilgisayar kullanımı %11.0'dır.

Çizelge 4.27'deki bulgulara göre hiç İnternet kullanmayan veli oranı %35.8'dir. Bu oran hiç bilgisayar kullanmayan velilerin yaklaşık iki katıdır. Velilerin %36.7'si "haftada birkaç kere ve daha fazla" İnternet kullanmaktadır. "Haftada bir kere" İnternet kullanan veli oranı %10.1'dir.

4.8. Velinin öğrencinin bilgisayar kullanımına yönelik düşünceleri nelerdir?

Bu alt problemle ilgili olarak öğrenci velilerine şu sorular yöneltilmiştir.

Çocuğunuzun ileride bilgisayar alanında iş sahibi olmasını ne kadar istersiniz?, Bilgisayarı çocuğunuzun geleceği için ne kadar önemli ve faydalı buluyorsunuz?, Çocuğunuzun evdeki bilgisayar kullanımının çevresindeki insanlarla görüşmesini kısıtlama düzeyi konusunda ne düşünüyorsunuz?, Çocuğunuzun bilgisayar kullanımına ne kadar hakim olduğunu düşünüyorsunuz?, Çocuğunuzun bilgisayar kullanma miktarı konusunda ne düşünüyorsunuz?,

Öğrencinin bilgisayar alanında iş sahibi olması ve bilgisayarın çocuğun geleceği için ne kadar önemli bulunduğuna yönelik veli görüşlerini içeren bulgulara Çizelge 4.28’de yer verilmiştir.

Çizelge 4.28: Velilerin Çocuğunun Bilgisayar Alanında İş Sahibi Olmasına ve Bilgisayarı Çocuğunun Geleceği İçin Ne Kadar Önemli Bulduğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Önem Derecesi*	Bilgisayar Alanında İş Sahibi Olması		Bilgisayar Çocuğun Geleceği İçin Ne Kadar Önemli	
	n	%	n	%
1	7	6.6	0	0
2	9	8.5	5	4.6
3	23	21.7	14	12.8
4	20	18.9	25	22.9
5	47	44.3	65	59.6
Toplam	106	100.0	109	100.0

*1: Çocuğumun bilgisayar alanında iş sahibi olmasının çok az, 5: çok fazla istiyorum biçiminde azdan çoğa doğru derecelendirilmiştir.

Velilerin çocuğunun bilgisayar alanında iş sahibi olmasına yönelik görüşleri incelendiğinde velilerin %44.3’ünün çocuğunun bilgisayar alanında bir işe sahip olmasını istediği anlaşılmaktadır. Bu durumu 3. ve 4. düzeyde isteyen veliler takip etmektedir (3. düzey =%21.7, 4. düzey=%18.9). Çocuğunun bilgisayar alanında iş sahibi olmasını “çok az” isteyen veli oranı oldukça düşüktür (%6.6).

Velilerin %59.9’u bilgisayarın çocuğunun geleceği için çok fazla önemli ve faydalı olduğunu düşünmektedir. Bilgisayarın çocuğun geleceği için önemi ve faydası bulunmadığını düşünen veli bulunmamaktadır.

Bu bulgulardan velilerin çocukların bilgisayar kullanımı konusunda pozitif tutumlarının olduğu çıkarılabilir.

Öğrencinin evde bilgisayar kullanımının çevresindeki insanlar ile görüşmesini kısıtlama düzeyine yönelik veli görüşlerini içeren bulgular Çizelge 4.29’da verilmiştir.

Çizelge 4.29: Öğrencinin Bilgisayar Kullanımının Çevresindeki İnsanlar ile Görüşmesini Kısıtlama Düzeyi*

	n	%
1	52	47.7
2	24	22.0
3	25	22.9
4	6	5.5
5	2	1.8
Toplam	109	100.0

1: Bilgisayar çocuğumun çevresindeki insanlar ile görüşmesini çok az. 5: çok fazla kısıtlıyor biçiminde azdan çoğa doğru derecelendirilmiştir.

Velilerin yarıya yakını (%47.7) çocuğunun bilgisayar kullanımının onun çevresindeki insanlar ile görüşmesini kısıtlama düzeyi konusunda çok az etkili olduğunu düşünmekteyken (düzey 1), velilerin 5'te 1'inden biraz fazlası 2 düzeyinde, yine 5'te 1'inden biraz fazlası 3 düzeyinde etkili olduğunu düşünmektedir. Genel çerçeve incelendiğinde velilerin büyük bölümünün çocuğunun bilgisayar kullanımının çevresiyle sosyal iletişimini etkilemediğini düşündüğü anlaşılmaktadır.

Öğrencinin bilgisayar kullanımına ne kadar hakim olduğu konusundaki veli görüşlerini içeren bulgulara Çizelge 4.30'da yer verilmiştir.

Çizelge 4.30: Velinin Öğrencinin Bilgisayar Kullanımına Ne Kadar Hakim Olduğuna İlişkin Görüşü*

	n	%
1	8	7.5
2	16	15.0
3	38	35.5
4	24	22.4
5	21	19.6
Toplam	107	100.0

1: Çocuğum bilgisayar kullanımına çok az, 5: çok fazla hakim biçiminde azdan çoğa doğru derecelendirilmiştir.

Velilerin %35.5'i çocuğunun 3. düzeyde, %22.4'ü 4. düzeyde, %19.6'sı 5. düzeyde bilgisayara hakim olduğunu düşünmektedir. Velilerin çok azı (%7.5) çocuğunun bilgisayara az hakim olduğunu düşünmektedir.

Öğrencinin bilgisayar kullanım sıklığı konusunda veli görüşünü içeren bulgulara Çizelge 4.31'de yer verilmiştir.

Çizelge 4.31: Öğrencinin Bilgisayar Kullanım Sıklığı Konusundaki Veli Görüşü

	n	%
Daha fazla kullanmalı	16	15.0
Daha az kullanmalı	16	15.0
Yeterli miktarda kullanıyor	75	70.1
Toplam	107	100.0

Velilerin 3'te 2'sinden biraz fazlası (%70.1) çocuğunun yeterli miktarda bilgisayar kullandığını düşünmektedir. Bu duruma karşın aynı oranda (%15.0) veli çocuğunun daha fazla veya daha az bilgisayar kullanması gerektiğini düşünmektedir.

4.9. Veli, öğrencinin evde bilgisayar kullanımı hakkında ne kadar bilgi sahibidir?

Bu alt problemle ilgili veliye;

Evinize bilgisayar alınmasındaki nedenler nelerdir?, Çocuğunuzun evde bilgisayarda kullandığı programları biliyor musunuz?, Çocuk, İnternet servislerini kullanıyorsa hangi uygulamaları kullandığını biliyor musunuz?, Çocuğunuzun evde sohbet odalarında kimlerle konuştuğunu kontrol ediyor musunuz?, Çocuğunuzun evde hangi İnternet sitelerini gezdiğini biliyor musunuz? soruları yöneltilmiştir.

Eve bilgisayar alınmasındaki nedenler ile ilgili veli görüşlerini içeren bulgulara Çizelge 4.32'de yer verilmiştir.

Çizelge 4.32: Eve Bilgisayar Alınması Konusundaki Veli Gerekçelerinin Dağılımı

Etkenler	n	%
Derslere yardımcı olması	25	23.8
Derslere yardımcı olması + öğrencinin oyun oynaması	22	21.0
Derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak + öğrencinin oyun oynaması	19	18.1
Derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak	16	15.2
Okuldaki teknolojiye evde ulaşmak	11	10.5
Öğrencinin oyun oynaması	5	4.8
Diğer ailelerde olması + çocukları evde tutmak	4	3.8
Diğer ailelerde olması	1	1.0
Derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak + çocukları evde tutmak	1	1.0
Derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak + öğrencinin oyun oynaması + diğer ailelerde olması + çocukları evde tutmak	1	1.0

Veliler eve bilgisayar alınmasına neden olan etkenler içerisinde bilgisayarın çocuğunun derslerine yardımcı olma durumunu en yüksek oranda (%23.8) neden olarak belirtmişlerdir. “Bilgisayarın derslere yardımcı olması+öğrencinin oyun oynaması” (%21), “derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak + öğrencinin oyun oynaması” (%18.1) ve “derslere yardımcı olması + okuldaki teknolojiye evde ulaşmak” (%15.2) kombinasyonları velinin eve bilgisayar almasını en çok etkileyen diğer etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgu öğrencilerin eve bilgisayar alınmasına gösterdikleri gerekçelerle ilgili görüşleriyle örtüşmektedir. Öğrencilerin bu konudaki gerekçelerine bakıldığında “oyun oynama” ve eğitim amaçlı kullanım gibi çok amaçlı kullanım şeklindeki görüşlerin ön planda olduğu görülmektedir (bakınız Çizelge 4.3).

Öğrencinin evde bilgisayarda kullandığı programların ve İnternet hizmetlerinin veli tarafından bilinme durumu ile ilgili bulgular Çizelge 4.33’te verilmiştir.

Çizelge 4.33: Velinin Öğrencinin Bilgisayarda Kullandığı Programları ve İnternet'i Bilme Durumu

	Bilgisayarda kullanılan programlar		İnternet Hizmetleri	
	n	%	N	%
Biliyor	86	78.9	50	46.7
Bilmiyor	23	21.1	57	53.3
Toplam	109	100.0	107	100.0

Velilerin büyük bölümü (%78.9) öğrencinin bilgisayarda hangi programları kullandığını bildiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin evde hangi İnternet hizmetlerini kullandığını velilerin yarısından biraz fazlası (%53.3) bilmemektedir. Öğrencinin kullandığı bilgisayar programları ve İnternet hizmetlerinin veli tarafından bilinmesiyle ilgili bulgular karşılaştırıldığında öğrencilerin evde kullandığı İnternet hizmetlerinin daha az bilindiği ortaya çıkmaktadır.

Sohbet odalarını kullanan öğrencilerin velilerinin sohbet odalarında kimlerle konuşulduğu ve hangi İnternet sitelerinin ziyaret edildiğini bilme durumu ile ilgili bulgulara Çizelge 4.34'te yer verilmiştir.

Çizelge 4.34: Velinin Öğrencinin Sohbet Odalarında Kimlerle Konuştuğunu ve Hangi İnternet Sitelerini Gezdiğini Bilme Durumu

	Çocuğun Sohbet Odalarında Kimlerle Konuştuğu		Çocuğun Hangi İnternet Sitelerini Gezdiği	
	n	%	n	%
Biliyor	29	29.0	42	39.6
Bilmiyor	71	71.0	64	60.4
Toplam	100	100.0	106	100.0

Velilerin 3'te 2'sinden fazlası (%71.0) öğrencinin sohbet odalarında kimlerle konuştuğunu bilmediğini ifade etmiştir.

Velilerin %60.4'ü çocuğunun hangi İnternet sitelerinde gezdiğini (İnternet'te sörf) bilmemektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçların özetine ve bu sonuçlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın bulgu ve yorumları, öğrencinin bilgisayar kullanımı, bilgisayar kullanımına ilişkin görüşleri, bilgisayar ve İnternet hizmetlerini kullanımı, ailenin öğrencinin bilgisayar kullanımı hakkında bilgisi ve düşüncesi gibi konu başlıkları altında incelenmiştir.

5.1. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımlarına İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin kaç yıldır bilgisayar kullandıkları ile ilgili bulgular göre, 3. yıldan itibaren bilgisayar kullanım süresinde giderek artan bir eğilimin olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerin 5'te 3'ü evde kendisine ait bilgisayarı kullanmaktadır.
- Öğrencilere göre eve bilgisayar alınmasında en önemli neden “Oyun oynamak + bilgiye ulaşabilmek + müzik, resim programlarını kullanabilmek + İnternet hizmetlerini kullanabilmek + bilgisayarın derslere yardımcı olması + ofis programlarını kullanabilmek + eğitici CD'leri kullanabilmek” kombinasyonudur (%11.8).
- Öğrencilerin %57'inin bilgisayarı kendi odasında, %17'sinin bir başka aile bireyinin odasında ve %9'unun bilgisayarı ise bilgisayar odasında bulunmaktadır.
- Öğrencilerin bilgisayar kullanımına en çok kardeşin (%27.6), daha sonra babanın (%13.8) yardımcı olduğu görülmekte iken hiç kimseden yardım almayan öğrencilerin oranı da oldukça yüksektir (%24.8).
- Bilgisayar kullanırken yardım için en yüksek oranda (%28.6) aile üyelerine başvurulmaktadır. Aile üyelerini, İnternet kaynakları (%10.2), arkadaşlar (%8.8) en yüksek oranda takip etmektedir. Hiçbir kaynağa başvurmayan öğrencilerin oranı da oldukça yüksektir (%23.1).

- Öğrencilerin bilgisayarı kullanma amacı ile ilgili görüşleri bilgisayarın çok amaçlı kullanımında yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin %41.7'sinin bilgisayarı, eğlenceli bulduğu için, % 38.2'sinin bir "şeyler öğrenmek için + eğlenmek için", %10.4'ünün bir şeyler öğrenmek amacıyla kullandığı anlaşılmaktadır. Öğrenme zorunda olduğu için bilgisayar kullanan öğrenci yok denecek kadar azdır.
- Öğrencilere göre velilerinin büyük bölümü (%62.1) kendilerine bilgisayar kullanımı ile ilgili hiçbir kısıtlama getirmemektedir. Bilgisayar kullanımına yönelik en büyük kısıtlama kullanım süresi ile ilgili kısıtlamadır (%23.4).
- Öğrenciler bilgisayar başında bir seferde ortalama 2 saat 20 dakika vakit geçirmektedir. Öğrencilerin %32.9'u bir oturumda 1 saate kadar, %34.9'u 1-2 saat arası bilgisayar başında vakit geçirmektedir.
- Öğrencilerin büyük bölümü bilgisayarı her gün kullanmaktadır (%67.3). Sadece hafta içi bilgisayar kullanımı oldukça düşüktür (%3.4). Sadece hafta sonu bilgisayar kullanan öğrenci oranı %26.5'tir.

5.2. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımlarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Sonuçlar

- Öğrencilerin büyük bölümü bilgisayar kullanımının çevresindeki insanlarla görüşmesini kısıtlamadığı düşünmektedirler.
- Bilgisayara hakim olma konusunda öğrencilerin büyük bölümü kendilerini üst düzeyde becerilere sahip olarak gördüklerini belirtmektedirler.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayarı eğlenceli bir araç olarak gördüklerini ifade etmektedirler.
- Öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu bilgisayarı öğrenmenin gerekli olduğuna inanmaktadırlar.

5.3. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet’i Kullanım Sıklığı ile İlgili Sonuçlar

- Öğrencilerin önemli bir bölümü haftada birkaç kere ve daha sık bilgisayar kullanmaktadır. Bilgisayarı hiç kullanmayan öğrencilerin oranı ise oldukça düşük düzeydedir.
- Evde İnternet kullanım sıklığı ile ilgili bulgulara göre İnternet kullanımının bilgisayar kullanımına oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %12.2’si günde bir kez, %23.6’sı haftada birkaç kez İnternet kullanırken, %35.8’i hiç kullanmamaktadır.
- Evde kullanılan bilgisayar programları arasında oyunlar en çok kullanılan programlardır. Oyunları yaratıcılıkla ilgili programlar ve çoklu ortam programları takip etmektedir. En az kullanılan programlar ise programlama dilleridir.
- Evde İnternet kullanımında, en çok eğlence amaçlı sitelerin ziyaret edildiği görülmektedir. Diğer amaçlar, sırasıyla bilgiye ulaşma, eğitim sitelerini ziyaret etme, e-posta kullanımı, dosya transferi, posta listesi, sohbet, tartışma listesi ve İnternet’ten alış-veriş şeklinde çok kullanımdan az kullanıma doğru sıralanmaktadır.

5.4. Öğrenciler ve Ailelerinin Özellikleri ile Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Dağılımlar

- Öğrencilerin cinsiyetlerine göre bilgisayar kullanım sıklıklarındaki dağılımın “haftada birkaç kere” kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir. Her gün bilgisayar kullanan erkeklerin oranı (%46.3) her gün kullanan kızlara (%29.0) göre daha yüksektir.
- Öğrencilerin cinsiyetlerine göre İnternet kullanım sıklıklarındaki dağılımın “haftada bir kere ve daha az” İnternet kullanımında yoğunlaştığı görülmektedir. Erkek ve kız öğrenci grubunda belirgin bir cinsiyet farkının gözlenmediği her iki cinsiyet grubunda da “haftada bir kere ve daha az kullanım”dan “her gün kullanım”a doğru bir azalma olduğu gözlemlenmektedir.

- “İlköğretim ve altı” ve “ortaöğretim mezunu” olan anneler arasında bilgisayar kullanımında en yüksek yüzde “her gün” kullanımda yoğunlaşmaktadır. Buna karşın üniversite ve üzeri eğitim almış annelerde “haftada birkaç kere kullanım” en yüksek yüzdeyi vermektedir. İnternet kullanımıyla ilgili bulgulara göre her üç eğitim düzeyi grubunda da “haftada bir kere ve daha az kullanım”dan “her gün kullanım”a doğru bir azalış gözlenmekte, ayrıca “haftada bir kere ve daha az kullanım”da bir yoğunlaşma bulunmaktadır. Yine annenin eğitim durumu yükseldikçe öğrencinin “haftada bir kere ve daha az” İnternet kullanımı azalmakta, “haftada birkaç kere” ve “her gün” kullanım ise artmaktadır.
- Bilgisayar kullanım sıklığında “ilköğretim ve altı” ve “ortaöğretim mezunu” olan babalarda “haftada bir kere ve daha az” kullanımdan “her gün” kullanıma doğru bir artış gözlenmektedir. Öte yandan bütün eğitim düzeyi gruplarında “haftada birkaç kere” ve “her gün” kullanımda bir yoğunlaşma olmaktadır. İnternet kullanımında ise her üç eğitim düzeyi grubunda da “haftada bir kere ve daha az kullanım”dan “her gün kullanım”a doğru bir azalış gözlenmektedir. İnternet kullanımı bütün eğitim düzeylerinde “haftada bir kere ve daha az” seçeneğinde yoğunlaşmasıdır.
- Ailenin ekonomik durumu yükseldikçe bilgisayarı “haftada bir kere ve daha az” kullanan öğrencilerin oranı düşmekte, “haftada birkaç kere” kullanan öğrencilerin oranı artmaktadır. Ailenin ekonomik durumu yükseldikçe İnternet kullanım sıklıklarında belirgin herhangi bir artış ya da azalış gözlemlenmemektedir.

5.5. Öğrencilerin Evde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Veli Bilgisi ve Görüşleri ile İlgili Sonuçlar

- Velilerin kendi bilgisayar kullanımları ile ilgili sonuçlara göre velilerin yarısı “haftada birkaç kere ve daha fazla” bilgisayar kullanmakta iken % 36.7’si haftada “haftada birkaç kere ve daha fazla” İnternet kullanmaktadır. Hiç İnternet kullanmayan veli oranı (%35.8), hiç bilgisayar kullanmayan veli oranının (%19.3) yaklaşık iki katıdır.

- Velilerin yarıya yakını çocuğunun bilgisayar alanında bir işe sahip olmasını çok istemektedir. Çocuğunun bilgisayar alanında iş sahibi olmasını çok az isteyen veli oranı oldukça düşüktür.
- Velilerin büyük bölümü bilgisayarın çocuğunun geleceği için çok önemli olduğunu düşünmektedir. Bu görüşe “hiç” derecesinde katılmayan veli bulunmamaktadır.
- Velilerin büyük bölümü çocuğunun bilgisayar kullanımının, çevresiyle sosyal iletişimini etkilemediğini düşünmektedir.
- Velilerin %40’ı çocuğunun bilgisayara ileri düzeyde, %40’ da orta düzeyde hakim olduğunu düşünmektedir. Çocuğunun bilgisayara çok az hakim olduğunu düşünen velilerin oranı oldukça düşüktür.
- Velilerin büyük bölümü çocuğunun yeterli miktarda bilgisayar kullandığını düşünmektedir.
- Velilerin çok büyük bölümü eve bilgisayar alınmasına neden olan etkenler arasında, bilgisayarın çocuğunun derslerine yardımcı olması durumunu göstermektedir. Geriye kalan velilerin büyük bölümü okuldaki teknolojiye evde ulaşmak ve öğrencinin oyun oynaması için eve bilgisayar alındığını belirtmiştir.
- Velilerin büyük bölümü (%79) çocuğunun bilgisayarda hangi programları kullandığını bildiğini belirtmektedir.
- Velilerin %53’ü çocuğunun evde hangi İnternet hizmetini kullandığını bilmemektedir. Veliler, çocuklarının evde kullandıkları İnternet hizmetini evde kullanılan bilgisayar programlarına nazaran daha az bilmektedir.
- Velilerin büyük bölümü çocuğunun sohbet odalarında kimlerle görüştüğünü ve yine büyük bölümü çocuğunun hangi İnternet sitelerini ziyaret ettiğini (İnternet’te sörf) bilmemektedir.

5.6. Öneriler

- Öğrencilerin kullandıkları programlarla ilgili bulgular (Çizelge 4.16) öğrencilerin evde kullandıkları bilgisayar program türünün “oyun” grubunda yoğunlaştığını ve eğitim amaçlı programların kullanımının hayli düşük oranda kaldığını göstermektedir. Bu durum öğrencilerin evde bilgisayarı verimli ve etkili bir şekilde kullanamadıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu nedenle öğrenciler, ev ortamında bilgisayarlardan daha verimli yararlanmaları konusunda yönlendirilebilirler.
- Bulgulara göre (örneğin Çizelge 4.15) öğrencilerin İnternet hizmetlerini kullanım oranının düşük olduğu görülmektedir. Öğrenciler, bilginin en yoğun kullanıma sunulduğu İnternet’in kullanımı konusunda yönlendirilebilirler.
- Çizelge 4.33 ve Çizelge 4.34’deki bulgulara göre öğrencinin İnternet’i hangi amaçlarla kullandığı hakkında veliler yeterince bilgi sahibi değildirler. Aileler, halk eğitim merkezleri ve medya (TV, Radyo, Gazete vb.) tarafından bilgisayar ve İnternet kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri hakkında bilgilendirilmelidir.
- Çizelge 4.8’deki bulgulara göre evde bilgisayar ve İnternet kaynaklarının kullanımıyla ilgili bir düzenlemenin genelde olmadığı anlaşılmaktadır. Evde bilgisayar kullanımı ile ilgili kuralların öğrenci ile birlikte oluşturulması bu kaynakların daha verimli kullanılması açısından önemli olabilir.
- Farklı türde liselerdeki öğrencilerin (genel, meslek, turizm, ticaret vb.) evde bilgisayar kullanım amaçları araştırılarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- Daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabilmesi için bu çalışmanın temsili bir örnekleme yapılmaması uygun olabilir.

KAYNAKÇA:

Akkoyunlu, B. (1998). *Bilgisayar ve eğitimde kullanılması, çağdaş eğitimde yeni teknolojiler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Amerikan Ulusal Okul Kurulu Vakfı (National School Boards Foundation) (2002). *Research and guidelines for children use of the Internet*. <www.nsb.org/safesmart/fullreport.htm> [02.02.2005].

Arslantunalı, M. ve Savaşır, İ. (1992). *Kişisel bilgisayarlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Aşkar, P. (1998). Sınırsız öğrenme. *TED Ankara Koleji Vakfı Genel Müdürlüğü 5. Antalya Semineri Bildirileri*, s. 184-187, Ankara.

Aşkar, P. ve Olkun, S. (2005). PISA 2003 sonuçları açısından okullarda bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı. *Eğitim Araştırmaları Dergisi (Eurasian Journal of Educational Research)*, 19, 15-34.

Attewell, P. ve Battle, J. (1999). Home computers and school performance. *The information Society*, 15, 1-10.

Becker, H. J. (2000). Who's wired and who's not: Children's access to and use of computer technology. *The Future of Children*.10(2), 44-75.

Candan, E., Akbey, F. ve Başer, N. E. (2004). *Bilgi ekonomisi ve birikim sürecinin mekândan kopması*. <<http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/08-03.pdf>> [23.01.2005].

Debell, M. ve Chapman, C. (2003). NCES computer and internet use by children and adolescents in 2001. *NCES statistical analysis report*. Washington: ED Pubs.

Derebaşı, M. (1999). *İnternet*. İstanbul: Kamer Bilgisayar.

- DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü), (2004a). *Haber bülteni: Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırma sonuçları.*
<<http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/HHBilisim/151004/kapak.htm>>
[12.01.2005].
- DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü), (2004b). *Hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları anketi.*
<<http://www.die.gov.tr/TURKISH/SONIST/HHGELTUK/hhgeltuk.html>>
[05.01.2005].
- Downes, I. T. (1998). *Children's use of computers in their homes.* Unpublished doctoral dissertation, University of Western Sydney Macarthur. Australia.
- Downes, T. (2002). Blending play, practice and performance: children's use of the computer at home. *Journal of Educational Enquiry*, 3(2), 21-34.
- Durndell, A. ve Thomson, K. (1996). Gender and computing: A decade of change. *Computers Education*, 28(1), 1-9.
- Facer, K., Furlong J., Furlong R. ve Sutherland R. (2003). *ScreenPlay: Children and computing in the home*, London: RoutledgeFalmer.
- Fındıkçı, İ. (1998). Enformasyon bilgi toplumu dosyası; Bilgi toplumunda eğitim ve öğretmen. *Bilgi ve Toplum*, 1, 83.
- Gardner, D. G., Dukes, R. L., ve Discenza, R. (1993). Computer use, self-confidence, and attitudes: A causal analysis. *Computers in Human Behavior*, 9, 427-440.
- Greenfield, P. M., Camaioni, L., Ercolani, P., Weiss, L., Lauber, B. A. ve Perucchini, P. (1994). Cognitive socialization by computer games in two cultures. Inductive discovery of mastery of an iconic code? Special issue: Effects interactive entertainment technologies on development. *Journal of Applied Development Psychology*, 15, 59-85.

GVU (1998). *GVU's 9th User Survey*.

http://www.gvu.gatech.edu/user_surveys/survey-1998-04 [20.02.2005].

Harris, S. (1999). Secondary school students' use of computers at home. *British Journal of Educational Technology*, 30(4), 331-339.

Kafai, Y. B. ve Sutton, S. (1999). Elementary school students' computer and İnternet use at home: Current trends and issues. *Journal of Educational Research*, 21(3), 345-362.

Kafai, Y., B., Fishman, B., Bruckman, A., Rockman, S., Soloway, E. ve Collins, A. (1998). Computing @ home: Expanded environments for learning mathematics, science and programming. *International conference on the learning sciences*, 11-15.

Karahan, M. ve İzci, E. (2001). Üniversite öğrencilerinin İnternet kullanım düzeyleri ve beklentilerinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:150. http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/150/karahan_izci.htm [19.04.2005].

Kay, R. (1992). An analysis of methods used to examine gender differences in computer related behavior. *Journal of Educational Computing Research*, 8, 277-190.

Kominski, R. ve Newburger, E. (1999). *Access denied: Changes in computer ownership and use: 1984-1997*. Paper Presented at the annual meeting of the American Sociological Association, Chicago: Census Bureau Publications.

Livingstone, S. (2002). *Children's use of the İnternet. A review of the research literature*, London school of economics and political science <http://www.lse.ac.uk/depts/media/people/slivingstone/index.html> [10.02.2005].

- Land, M. J. (1999). *Integrating the computer into the family: Influences on children's computer use in the home*. Unpublished doctoral dissertation, Athens: The University of Georgia.
- Marakas, G. M., Yi, M. Y. ve Johnson, R. (1998). *The multilevel and multifaceted character of computer self-efficacy: Toward a clarification of the construct and an integrative framework for research*. *Information Systems Research*, 9(2), 126-163.
- MEB (2005). *Milli eğitim istatistikleri 2004-2005*, Ankara. <http://apk.meb.gov.tr/yayinlar/2004-2005%20Milli%20Egitim_%20Sayisal%20Verileri.zip> [24.04.2005].
- Mohamedali, M.H., Messer, D.J. ve Fletcher, B. (1987). Factors affecting microcomputer use and programming ability of secondary school children. *Journal of Computer Assisted Learning*, 3, 224-239.
- Newburger, E. C. (2001). Home computers and Internet use in the United States: August 2000. *Current Population Reports*, 23-207.
- Odabaşı, F. (2005). Parent's view on Internet use. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(1), 5.
- Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). *İlköğretim öğrencilerinin İnternet kullanımları üzerine bir çalışma*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26,107-116.
- Pastore, M. (1998). *Third of UK children use İnternet*. <http://www.clicks.com/stats/big_picture/demographics/article.phps> [05.08.2004].
- Pope-Davis, D. B. ve Twing, J. S. (1991). The effect of age, gender and experience on measures of attitude regarding computers. *Computers in Human Behavior*, 11, 9-31.

- Rathbun, A., West, J. ve Hausken, E. G. (2003). *Young children's access to computer in the home and at school in 1999 and 2000*. NCES, Washington: ED Pubs.
- Samuel, M. Y. H ve Tatia, M. C. L. (2001). Computer usage and its relationship with adolescent lifestyle in Hong Kong. *Journal of Adolescent Health*, 29(4), 258-266.
- SCANS (1991). *What work requires of schools: A SCANS report for America 2000. The secretary's commission on achieving necessary skills*, U. S. Department of Labor. <<http://www.uni.edu/darrow/frames/scans.html>> [12.10.2004].
- Schumacher, P. ve Morahan-Martin, J. (2001). Gender, Internet and computer attitudes and experiences. *Computers in Human Behavior*, 17, 95-110.
- Selwyn, N. (1998). The effect of using a home computer on students' educational use of IT. *Computers & Education*, 31, 211-227.
- Sutherland, R., Facer, K., Furlong, R. ve Furlong, J. (2000). A new environment for education? The computer in the home. *Computers & Education*, 34, 195-212.
- Şahin, O. (2004). Teknolojinin bir parçası olan İnternet ve ilişkiler. *Türk Psikoloji Bülteni*, 32(10), 178-184.
- Tally, H. B. ve Tsikalas, K. (2002). *Children's emerging digital literacies*. Center for Children and Technology, New York: Education Development Center.
- Taşcı, C. N. ve Mutlu, M. E. (1991). *Bilgisayar tarihi*. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- Taylor Nelson Sofres (2002). *Computer use by children: A survey of parents*. <www.e-earningfoundation.com/uploads/Parents%20opinion%20ICTs%20report.pdf> [14.05.2004].

- Tekeli, H. (1994). *Bilgi çağı: Bilgi çağının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 16.
- Tuti, S. (2005). *Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı performans göstergeleri, öğrenci görüşleri ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- TÜBİTAK (2001). TÜBİTAK - *Bilten, İletişim teknolojilerinin yaygınlık ve kullanım haritasını çıkardı*. <<http://basin.tubitak.gov.tr/bulten/bilten.htm>> [25.12.2004].
- USC Annenberg School (2004). *Surveying the digital future: Year 4: Center for the digital future*. University of Southern California. <<http://nces.ed.gov/pubs2004/2004014.pdf>> [05.01.2005].
- Uzunboylu, H. (2003). Ortaöğretim kademesi öğrencilerinin bilgisayar öğrenme durumları ve ev ortamında bilgisayar kullanımları Sunusu. *III. Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı*. Doğu Akdeniz Üniversitesi, K.K.T.C.
- Varol, A. ve Türel, Y. K. (2003). Çevrimiçi uzaktan eğitimde iletişim modülü. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(1), 6.
- Yakın, M. (2001). *İnternet, e-ticaret ve İnternet reklamcılığı: AD interactive örneği*. Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Evde Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Öğrenci Anketi

Bu anket, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanıma ilişkin görüşlerini almak için düzenlenmiştir. Ankette vereceğiniz samimi bilgiler araştırmaya büyük katkılar getirecek ve yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Ankete doğru ve güvenilir bilgi vereceğinize inanıyorum. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Araştırmacı: Şahin GÖKÇEARSLAN

1- Adınız ve Soyadınız:	
2- Yaşınız:	
3- Cinsiyetiniz:	☐ Kız ☐ Erkek
4- Kendinizle birlikte kardeş sayınız?	
5- Şu anda okuduğunuz sınıf?	
6- Ders başarınız yandaki seçeneklerden hangisine uymaktadır?	☐ Zayıf ☐ Orta ☐ İyi ☐ Çok iyi
7- Annenizin Mesleği:
8- Babanızın Mesleği:
9- Evinizde kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz? Yıl
10- Evinizdeki bilgisayar kendi (kişisel) bilgisayarınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır
11-Evinize bilgisayar alınmasında neden veya nedenler yandaki seçeneklerden hangisidir? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Ofis programlarını (MS Word, Excel, PowerPoint vb.) kullanmak için ☐ Oyun oynamak için ☐ Müzik dinlemek, resim yapmak vb. etkinlikler için ☐ İhtiyaç duyduğumuz an bilgiye ulaşmak için ☐ Derslere yardımcı olması için ☐ Eğitici CD'leri kullanmak için ☐ İnternet servislerini (e-posta, web vb.) kullanmak için ☐ Diğer (Belirtiniz).....
12- Bilgisayarın evdeki konumunu yandaki seçeneklerden işaretleyiniz.	☐ Kendi odamda ☐ Salonda ☐ Oturma (misafir) odasında ☐ Bilgisayar odasında ☐ Bir başka aile bireyinin odasında ☐ Diğer (Belirtiniz).....
13- Çevrenizde bilgisayarı çeşitli nedenlerle (iş, öğrenim, eğlence vb. amaçlı) kullanıp size yardımcı olan kişileri yandaki seçeneklerden işaretleyiniz? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Annem ☐ Kardeşim ☐ Babam ☐ Arkadaşım ☐ Hiçbiri ☐ Diğer (Belirtiniz).....
14- Veliniz bilgisayar ve İnternet kullanımınızla ilgili ne gibi kısıtlamalar getiriyor? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Süre kısıtlaması ☐ Kullandığım programlar ile ilgili kısıtlama ☐ İnternet'te gezindiğim siteler ile ilgili kısıtlama ☐ Maddi kısıtlama ☐ Hiçbiri ☐ Diğer (Belirtiniz).....

15- Bilgisayar kullanırken yardım için hangi kaynaklara başvuruyorsunuz? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Aile üyelerine ☐ Kitaplara ☐ Hiçbiri	☐ Arkadaşlarıma ☐ İnternet kaynaklarına Diğer (Belirtiniz).....				
16- Bilgisayarı niçin kullanıyorsunuz? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Eğlenceli bulduğum için ☐ Öğrenmek zorunda olduğum için ☐ Öğrenmek istediğim için ☐ Diğer (Belirtiniz).....					
17- Evde bilgisayar başına oturduğunuzda bir kerede ortalama kaç saat vakit geçiriyorsunuz?Saat					
18- Haftada toplam kaç saat evde bilgisayar kullanıyorsunuz?Saat					
19-Bilgisayarı hangi zaman diliminde kullanıyorsunuz? (Yan bölümde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	☐ Hafta içi ☐ Hiçbir zaman	☐ Hafta sonu				
20-26 soruları 1 den 5'e kadar, "1 en azı" ve "5 en çoğu" gösterecek biçimde derecelendirilmiştir. Lütfen her bir soru için sizin için uygun olan dereceyi <u>daire</u> içine alınız.						
20- Evde bilgisayar kullanmanızın çevrenizdeki insanlarla görüşmenizi kısıtlama düzeyi konusunda ne düşünüyorsunuz? (1=hiç kısıtlamıyor, 5=çok kısıtlıyor şeklinde derecelendirin)	1	2	3	4	5	
21- Evde bilgisayar kullanırken kendinizi bilgisayara ne kadar hakim görüyorsunuz?	1	2	3	4	5	
22- Bilgisayar kullanımını ne kadar eğlenceli buluyorsunuz?	1	2	3	4	5	
23- Bilgisayarı öğrenmenin ne kadar gerekli olduğunu düşünüyorsunuz?	1	2	3	4	5	
24- Okulda veya kursta bilgisayar dersi görmüşseniz evdeki bilgisayar kullanmanıza ne kadar etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?	1	2	3	4	5	
Yan Bölümde kullanım sıklıkları ile ilgili sorular için size uyan kısmı X simgesi ile işaretleyiniz.	Hiç	Ayda bir kere	Ayda birkaç kere	Haftada bir kere	Haftada birkaç kere	Günde bir kere
	25-Bilgisayarı evde hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?					
	26- Aşağıdaki belirtilen programları evde hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?					
	Oyunlar					
	Ofis Programları					

• MS Word						
• MS Excel						
• MS PowerPoint						
• MS Access						
• MS Outlook						
Programlama Dilleri (Visual Basic, Pascal, C + + , ASP vb.)						
Web Sayfası Tasarım Programları (FrontPage, Dreamweaver, vb.)						
Eğitici CD'ler (Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler vb.)						
Diğer eğitim içerikli öğeler (test çözme, yabancı dil, ansiklopedi vb.)						
Yaratıcılık ile ilgili öğeler (resim yapma, çizim, fotoğraf düzenleme, müzik, vb.)						
Çoklu ortam (film, müzik, ses kaydı vb.)						
Diğer kullandığınız programlar varsa belirtiniz: (Yandaki bölüme sıklık derecesini işaretleyiniz)						
1)						
2)						
3)						
27- Evinizdeki bilgisayarın İnternet erişimi var mı? ☐ Evet ☐ Hayır (Cevabınız Hayır ise anket bitmiştir.)						
28- Evinizde İnternet servislerini (e-posta, web vb.) kullanıyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır						
Yan Bölümde kullanım sıklıkları ile ilgili sorular için size uyan kısmı X simgesi ile işaretleyiniz.	Hiç	Ayda bir kere	Ayda birkaç kere	Haftada bir kere	Haftada birkaç kere	Günde bir kere
29- Evinizde İnternet servislerini (e-posta, web vb gibi) hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?						
30- Evinizde aşağıda belirtilen uygulamaları hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?						
E-Posta						
Posta (mail) listesi						
Sohbet (Chat)						
Tartışma listesi						
İnternet'ten bilgiye ulaşmak						

İnternet'ten alış-veriş						
Dosya transferi (karşıdan alma-karşıya yollama)						
İnternet'te eğitim siteleri						
İnternet'te eğlence amaçlı gezinme (müzik, resim, film, komedi, fıkra vb.)						
Diğer (Belirtiniz)..... (Kullanım sıklığı için yan bölümden işaretleme yapınız)						

Evde Bilgisayar Kullanımı ile İlgili Veli Anketi

Bu anket, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımıyla ilgili olarak veli görüşlerini ortaya çıkarmak için düzenlenmiştir. Ankette vereceğiniz samimi bilgiler araştırmaya büyük katkılar getirecek ve yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Ankete doğru ve güvenilir bilgi vereceğinize inanıyorum. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Araştırmacı: Şahin GÖKÇEARSLAN

1- <u>Velisi olduğunuz öğrencinin Adı, Soyadı Sınıfı:</u>	Adı Soyadı: Sınıfı:.....														
2- Ailenizin aylık kazancı yan taraftaki gruplardan hangisine girmektedir?	☐ 100 milyon TL - 500 milyon TL ☐ 500 milyon TL - 1 milyar TL ☐ 1 milyar TL - 2 milyar TL ☐ 2 milyar TL - 4 milyar TL ☐ 4 milyar TL'den fazla														
3- Baba ve Annenin eğitim durumunu (mezun olduğu) yan taraftaki seçeneklerden işaretleyiniz?	<table><thead><tr><th>Baba</th><th>Anne</th></tr></thead><tbody><tr><td>☐ Öğrenim görmemiş</td><td>☐ Öğrenim görmemiş</td></tr><tr><td>☐ İlkokul</td><td>☐ İlkokul</td></tr><tr><td>☐ Orta Okul</td><td>☐ Orta Okul</td></tr><tr><td>☐ Lise</td><td>☐ Lise</td></tr><tr><td>☐ Üniversite</td><td>☐ Üniversite</td></tr><tr><td>☐ Yüksek Lisans ve üstü</td><td>☐ Yüksek Lisans ve üstü</td></tr></tbody></table>	Baba	Anne	☐ Öğrenim görmemiş	☐ Öğrenim görmemiş	☐ İlkokul	☐ İlkokul	☐ Orta Okul	☐ Orta Okul	☐ Lise	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Üniversite	☐ Yüksek Lisans ve üstü	☐ Yüksek Lisans ve üstü
Baba	Anne														
☐ Öğrenim görmemiş	☐ Öğrenim görmemiş														
☐ İlkokul	☐ İlkokul														
☐ Orta Okul	☐ Orta Okul														
☐ Lise	☐ Lise														
☐ Üniversite	☐ Üniversite														
☐ Yüksek Lisans ve üstü	☐ Yüksek Lisans ve üstü														
4- Evinizde çocuğunuza bilgisayar alınmasına neden olan sebepleri yan taraftaki seçeneklerden işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Derslerine yardımcı olması için ☐ Okuldaki teknolojiye evde ulaşmak için ☐ Oyun oynaması için ☐ Diğer ailelerde olduğu için ☐ Çocukları evde tutmak için ☐ Diğer (Belirtiniz).....														
5- Çocuğunuzun bilgisayarda kullandığı programları biliyor musunuz? (Cevabınız Hayır ise 7. soruya geçiniz)	☐ Evet ☐ Hayır														
6- Çocuğunuz yanda belirtilen bilgisayar uygulamalardan hangisi veya hangilerini evde kullanmaktadır ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	☐ Oyunlar ☐ Ofis programları (MS Word, Excel, PowerPoint, Access vb.) ☐ Eğitici CD'ler (Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler vb.) ☐ Programlama Dilleri (Visual Basic, Pascal, C + + , ASP vb.) ☐ Diğer eğitim içerikli öğeler (İnternet, test çözme, yabancı dil, ansiklopedi vb.) ☐ Web Sayfası Tasarım Programları (FrontPage, Dreamweaver, vb.) ☐ Yaratıcılık ile ilgili (resim yapma, çizim, fotoğraf, müzik, vb.) ☐ Çoklu ortam (film, müzik, ses kaydı vb.) ☐ İnternet servisleri (e-posta, web, sohbet (chat) vb.) ☐ Diğer (Belirtiniz).....														

7- Çocuğunuz İnternet servislerini (e-posta, web, sohbet (chat) vb.) kullanıyorsa hangi uygulamaları kullandığını biliyor musunuz? (Cevabınız Hayır ise 10. soruya geçiniz)	☐ Evet	☐ Hayır			
8- Çocuğunuzun evde sohbet odalarında kimlerle konuştuğunu kontrol ediyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır			
9- Çocuğunuzun evde hangi İnternet sitelerinde gezindiğini biliyor musunuz?	☐ Evet	☐ Hayır			
10-Çocuğunuza eğitici CD'ler (Matematik, Türkçe, Dil, Bilgisayar Ansiklopedisi, Soru Bankası vb.) alıyor musunuz? (Cevabınız Hayır ise 12. soruya geçiniz)	☐ Evet	☐ Hayır			
11-Eğitici CD'leri seçerken kimlerden yardım alıyorsunuz?	☐ Eğitimcilerden ☐ Televizyondan ☐ Diğer. Belirtiniz.	☐ Çevremden ☐ Hiç kimseden			
12- Çocuğunuzun evde bilgisayar kullanmasının ileride bilgisayar alanında iş sahibi olmasına ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz? (1 En azı 5 en çoğu göstermektedir. Uygun seçeneği yuvarlak içine alınız.)	1	2	3	4	5
13- Çocuğunuzun evde bilgisayar kullanmasının geleceği için ne kadar önemli ve faydalı olduğunu düşünüyorsunuz? (1 En azı 5 en çoğu göstermektedir. Uygun seçeneği yuvarlak içine alınız.)	1	2	3	4	5
14- Çocuğunuzun evde bilgisayar kullanımının çevresindeki insanlarla görüşmesini kısıtlama düzeyi konusunda ne düşünüyorsunuz? (1=hiç kısıtlamıyor, 5=çok kısıtlıyor şeklinde derecelendirilmiştir. Düşündüğünüz seçeneği yuvarlak içine alınız.)	1	2	3	4	5
15- Çocuğunuzun bilgisayar kullanımına ne kadar hakim olduğunu düşünüyorsunuz? (1 En azı 5 en çoğu göstermektedir. Uygun seçeneği yuvarlak içine alınız.)	1	2	3	4	5

16- Çocuğunuzun evde bilgisayar kullanım süresi için yandaki durumlardan uygun olanı işaretleyiniz.	☐ Daha fazla bilgisayar kullanmalı ☐ Daha az bilgisayar kullanmalı ☐ Yeteri kadar bilgisayar kullanıyor
Aşağıdaki soruları <u>kendi</u> bilgisayar kullanımınız ile ilgili işaretleyiniz.	
17- Bilgisayarı evde hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	☐ Hiç ☐ Ayda bir kere ☐ Ayda birkaç kere ☐ Haftada bir kere ☐ Haftada birkaç kere
18- İnternet'i evde hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?	☐ Hiç ☐ Ayda bir kere ☐ Ayda birkaç kere ☐ Haftada bir kere ☐ Haftada birkaç kere

EK2

Alt Problemlere Göre Soru Maddelerini Gösteren Belirtke Tablosu

Çalışma Grubunun Özellikleri	Soru Maddeleri
Öğrenci ve velilerin özellikleri nelerdir? (Öğrenci Anketi + Veli Anketi)	1. Soru (Ad ve Soyad) 2. Soru (Yaş) 3. Soru (Cinsiyet) 4. Soru (Kardeş sayısı) 5. Soru (Şu anda okunulan sınıf) 6. Soru (Ders başarısı) 7. Soru (Annenin mesleği) 8. Soru (Babanın mesleği) 2. Soru (Ailenin kazancı) 3. Soru (Anne ve babanın eğitim durumu)
Alt Problemler	
1. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımına ilişkin varolan durumları nasıldır? (Öğrenci Anketi)	9. Soru (Kaç yıldır bilgisayar kullanıldığı) 10. Soru (Bilgisayarın kendisine ait olup olmaması) 12. Soru (Bilgisayarın evdeki konumu) 13. Soru (Çevrede bilgisayar kullanıp öğrenciye yardımcı olan kişiler) 14. Soru (Velinin bilgisayar kullanımına getirdiği kısıtlamalar) 15. Soru (Bilgisayar kullanırken yardım için hangi kaynaklara başvurulduğu) 16. (Bilgisayarın hangi amaçla kullanıldığı) 17. (Bilgisayar başında bir oturuşta kaç saat geçirildiği) 19. Soru (Bilgisayarın hangi zaman diliminde kullanıldığı)
2. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin evde bilgisayar kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir? (Öğrenci Anketi)	20. Soru (Evde bilgisayar kullanmanın çevredeki insanlarla görüşmeyi kısıtlama düzeyi konusunda ne düşünüldüğü) 21. Soru (Evde bilgisayar kullanırken bilgisayara ne kadar hakim olduğu) 22. Soru (Bilgisayar kullanımının ne ölçüde eğlenceli bulunduğu) 23. Soru (Bilgisayarı öğrenmenin gerekliliği)
3. İlk ve ortaöğretim öğrencileri evde bilgisayar ve İnternet servislerini hangi sıklıkla kullanmaktadır? (Öğrenci Anketi)	25. Soru (Bilgisayarın evde hangi sıklıkla kullanıldığı) 26. Soru (Bilgisayar programlarının hangi sıklıkla kullanıldığı) 29. Soru (İnternet'in hangi sıklıkla kullanıldığı) 30. Soru (İnternet servislerinin hangi sıklıkla kullanıldığı)
4. Öğrencinin cinsiyetine göre evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım	3. Soru (Cinsiyet) 26-30. Soru (Hangi programların kullanıldığı ve

göstermektedir? (Öğrenci Anketi)	bunların kullanım sıklığı)
5. Öğrencinin derslerdeki başarı durumuyla ilgili görüşleriyle evde bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir? (Öğrenci Anketi)	6. Soru (Ders Başarısı) 26-30. Soru (Hangi programların kullanıldığı ve bunların kullanım sıklığı)
6. Anne ve babanın eğitim durumuna göre evde öğrencinin bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir?	3. Soru (Baba ve Annenin eğitim durumu) 26-30. Soru (Hangi programların kullanıldığı ve bunların kullanım sıklığı)
7. Ailenin ekonomik durumuna göre evde öğrencinin bilgisayar ve İnternet'i kullanım sıklığı nasıl bir dağılım göstermektedir? (Veli Anketi) (Öğrenci Anketi)	2. Soru (Ailenin kazancı) 26-30. Soru (Hangi programların kullanıldığı ve bunların kullanım sıklığı)
8. Veliler evde bilgisayar ve İnternet'i hangi sıklıkla kullanmaktadır? (Veli Anketi)	17. Soru (Bilgisayarın evde hangi sıklıkla kullanıldığı) 18. Soru (İnternet'in evde hangi sıklıkla kullanıldığı)
9. Velinin çocuğunun bilgisayar kullanımına yönelik düşünceleri nelerdir? (Veli Anketi)	12. Soru (Çocuğun evde bilgisayar kullanmasının ileride bilgisayar alanında iş sahibi olmasına etkisi hakkında ne düşünüyor) 13. Soru (Çocuğun evde bilgisayar kullanmasının geleceği için ne kadar önemli ve faydalı olduğu düşünüyor) 14. Soru (Çocuğun evde bilgisayar kullanımının çevresindeki insanlarla görüşmesini kısıtlama düzeyi konusunda ne düşünüyor) 15. Soru (Çocuğun bilgisayar kullanımına ne kadar hakim olduğu düşünüyor) 16. Soru (Çocuğun evde bilgisayar kullanım süresi hakkında ne düşünüyor)
10. Veli, öğrencinin evde bilgisayar kullanımı hakkında ne kadar bilgi sahibidir? (Veli Anketi)	4. Soru (Çocuğa bilgisayar alınmasındaki neden) 5. Soru (Çocuğun bilgisayarda kullandığı programların bilinip bilinmemesi) 6. Soru (Çocuğun bilgisayarda kullandığı programlar) 7. Soru (Çocuğun hangi İnternet servislerinin kullandığı) 8. Soru (Sohbet odalarında konuşulan kişiler) 9. Soru (Girilen İnternet sitelerini bilme)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Şahin GÖKÇEARSLAN

Doğum Yeri : Ankara

Doğum Yılı : 1980

Medeni Hali : Bekar

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise : 1994-1997

Ayrancı Lisesi, Ankara

Lisans : 1998-2002

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Bölümü

Yabancı Dil : İngilizce

İş Deneyimi : 2001 – 2002

İnterAK Bilgisayar Eğitim Dan. Ltd. Şti.
(Eğitim Teknolojileri Uzmanı)

2002–

Delice Çok Programlı Lisesi

2004- (devam ediyor)

Çayyolu 75. Yıl Lisesi
(Bilgisayar Öğretmeni)